

**DLOUHODOBÝ ZÁMĚR
VZDĚLÁVÁNÍ
A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ
SOUSTAVY
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE
2016–2020**

březen 2016

OBSAH

OBSAH	2
ÚVOD	4
A) ANALYTICKÁ ČÁST	6
A.1 Charakteristika Jihomoravského kraje a vývoje základních demografických ukazatelů	6
A.2 Stav, struktura a vývoj nezaměstnanosti v kraji.....	10
A.3 Spolupráce se sociálními partnery	14
A.4 Jednotlivé úrovně vzdělávání.....	15
A.4.1 Předškolní vzdělávání.....	15
A.4.2 Základní vzdělávání	16
A.4.3 Střední vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři	18
A.4.3.1 Institucionální změny ve školství v kraji	18
A.4.3.2 Vzdělávací nabídka středních škol.....	19
A.4.3.3 Všeobecné vzdělávání (gymnázia a lycea)	20
A.4.3.4 Odborné vzdělávání	21
A.4.4 Vyšší odborné vzdělávání	23
A.4.5 Rovné příležitosti vzdělávání pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami.....	26
A.4.5.1 Integrace dětí, žáků a studentů v Jihomoravském kraji.....	26
A.4.5.2 Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami.....	29
A.4.5.3 Vzdělávání dětí, žáků a studentů ohrožených sociálním vyloučením	32
A.4.6 Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče; dětské domovy.....	33
A.4.7 Poradenský systém.....	36
A.5 Základní umělecké, zájmové, jazykové vzdělávání a školské služby	38
A.5.1 Základní umělecké vzdělávání.....	38
A.5.2 Střediska volného času.....	40
A.5.3 Školní družina, Školní klub.....	41
A.5.4 Volný čas	42
A.5.5 Jazykové vzdělávání.....	43
A.5.6 Školské ubytovací služby	43
A.5.7 Školní stravování	44
A.6 Pedagogičtí pracovníci	44
A.7 Péče o talentované žáky a studenty a podpora volnočasových aktivit.....	46
A.7.1 Soutěže.....	46

A.7.2 Talentovaní žáci.....	47
A.8 Prevence rizikového chování.....	48
A.9 Celoživotní vzdělávání.....	49
A.10 Financování školství	51
B) NÁVRHOVÁ ČÁST - PRIORITY A OPATŘENÍ.....	55
Přehled priorit a cílů.....	56
B.1 Kvalita vzdělávání.....	57
B.1.a Kvalita procesu vzdělávání, monitorování a hodnocení vzdělávání.....	57
B.1.b Podpora pedagogických pracovníků a ředitelů škol.....	58
B.1.c Podpora polytechnického vzdělávání včetně EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj.....	60
B.1.d Podpora „bezpečného školního prostředí“	62
B.1.e Podpora rozvoje výuky cizích jazyků	63
B.2 Rovné příležitosti ve vzdělávání	65
B.2.a Podpora společného vzdělávání.....	65
B.2.b Podpora poradenského systému	66
B.2.c Podpora škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením jako odborných a metodických center pro školy hlavního vzdělávacího proudu a pro vzdělávání dětí a žáků s těžkým zdravotním postižením	67
B.2.d Podpora znevýhodněných.....	69
B.2.e Podpora nadaných a talentovaných dětí, žáků a studentů.....	71
B.3 Sbližování vzdělávání a trhu práce	72
B.3.a Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů	72
B.3.b Podpora podnikavosti, iniciativy a kreativity	74
B.3.c Rozvoj kariérového poradenství.....	74
B.3.d Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání.....	76
B.4 Efektivita vzdělávání.....	77
B.4.a Budování efektivní sítě škol a školských zařízení	77
B.4.b Efektivní systém financování.....	81
C) IMPLEMENTAČNÍ ČÁST.....	83
Seznam tabulek a grafů	85
Seznam použitých zkratk	86
Přílohy	87

ÚVOD

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje (dále také jen Dlouhodobý záměr kraje) je **základním strategickým dokumentem v oblasti školství** na úrovni kraje. Je zpracován v souladu s § 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů.

Dlouhodobý záměr kraje navazuje na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje na období 2012–2016 a obsahově vychází zejména z následujících dokumentů:

- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky** na období 2015–2020
- **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020**
- **Strategie rozvoje Jihomoravského kraje na období 2012–2020**
- **Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje na období 2006–2016**
- **Programové prohlášení Rady Jihomoravského kraje** ve volebním období 2012–2016
- **Program rozvoje Jihomoravského kraje** na období 2014–2017
- **Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje na období 2014–2020**

Školský zákon vymezuje obsahový rámec tohoto dokumentu – není zde proto zahrnuta oblast vysokého školství, ačkoliv má v městě Brně výsadní postavení. Na celostátní úrovni je zpracována samostatná koncepce rozvoje vysokých škol v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). Na úrovni krajské je o problematice vysokých škol pojednáváno především ve výše uvedených koncepčních dokumentech kraje – Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje a Strategie rozvoje Jihomoravského kraje, které určují základní rámec strategického rozvoje Jihomoravského kraje a přinášejí popis současného stavu a základní východiska vývoje pro široké spektrum aspektů rozvoje lidských zdrojů v našem kraji. Záběr těchto dvou dokumentů je mnohem širší než záběr Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje, který rozpracovává podrobněji pouze oblasti v rámci již zmiňovaného školského zákona.

Dlouhodobý záměr kraje vychází i z řady dalších dostupných dokumentů a analytických prací, které umožňují srovnání dnešní situace a předpokladů dalšího rozvoje Jihomoravského kraje s ostatními kraji i s celou Českou republikou. Mezi ně patří především každoročně zveřejňované Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihomoravském kraji, analytické práce Národního ústavu pro vzdělávání, školského poradenského zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, informace Českého statistického úřadu a MŠMT, Výroční zprávy ČŠI, výstupy mezinárodních projektů EU a OECD, atd.

Při zpracování podkladů k jednotlivým kapitolám jsou uvedeny údaje z předchozích školních roků tak, aby byl co nejlépe zřejmý popisovaný vývoj.

Vyhodnocení opatření nastavených v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje provádí KrÚ JMK pravidelně ve Výročních zprávách o stavu a rozvoji vzdělávací

soustavy Jihomoravského kraje, proto není v Dlouhodobém záměru kraje tato problematika podrobně rozpracována. V tomto dokumentu jsou vyhodnocena pouze některá opatření Dlouhodobého záměru kraje z roku 2012, a to zejména ta, která směřují k optimalizaci vzdělávací soustavy v kraji.

Tento dokument je zpracován v souladu s Interním normativním aktem Krajského úřadu Jihomoravského kraje 51/INA-KrÚ Strategické a programové dokumenty (pracovní postup), vydání 3. ze dne 18.09.2014.

Dlouhodobý záměr Jihomoravského kraje se dle výše uvedeného interního dokumentu dále člení na:

- A) Analytická část** včetně příslušné SWOT analýzy, ze které vychází
- B) Návrhová část** s jednotlivými konkrétními opatřeními v jednotlivých oblastech včetně měřitelných kritérií pro jejich hodnocení
- C) Implementační část** hodnocení vzdělávání a vzdělávací soustavy v Jihomoravském kraji, ve které je uveden postup vyhodnocování (hodnocení) naplňování DZ kraje

U části tvrzení SWOT analýzy nelze najít návaznost na jednotlivé kapitoly analytické části DZ kraje. Pro všechna tvrzení lze najít oporu ve výše uvedených koncepčních dokumentech a analytických pracích včetně výročních zpráv škol. I když jsme si vědomi toho, že je tím snížen výsledný efekt SWOT analýzy, bylo zvoleno toto řešení proto, aby rozsah analytické části DZ kraje zůstal přiměřený.

Postup prací na DZ:

- Dlouhodobý záměr ČR schválen dne 15. dubna 2015
- 1. verze Dlouhodobého záměru kraje (zaslaná písemně i elektronicky na MŠMT) do 31. října 2015
- Souhrnné připomínky MŠMT k 1. verzi DZ kraje do 15. prosince 2015
- Konečná verze DZ zaslána na MŠMT do 31. března 2016 a následně zveřejněna

A) ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část je zpracována za jednotlivé části vzdělávací soustavy dle vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů.

A.1 Charakteristika Jihomoravského kraje a vývoje základních demografických ukazatelů¹

Jihomoravský kraj má rozlohu 7 194 km².

Dominantní postavení z hlediska osídlení má město Brno. Mimo město Brno má nejvyšší hustotu zalidnění okres Brno-venkov, průměrná hodnota je 142,19 obyvatel na km². Nejméně zalidněný zůstává okres Znojmo.

Tabulka 1: Obyvatelstvo v okresech JMK k 31.12.2014

okres	počet obyvatel	rozloha (km ²)	hustota obyvatel	průměrný věk
Blansko	107 925	862	125,2	41,8
Brno-město	377 440	230	1 641,0	42,6
Brno-venkov	213 149	1 499	142,19	40,7
Břeclav	115 049	1 038	110,84	41,8
Hodonín	155 431	1 099	141,43	42,3
Vyškov	90 460	876	103,26	41,3
Znojmo	113 399	1 590	71,32	41,5
JMK	1 172 853	7 194	163,03	41,9

Zdroj: ČSÚ

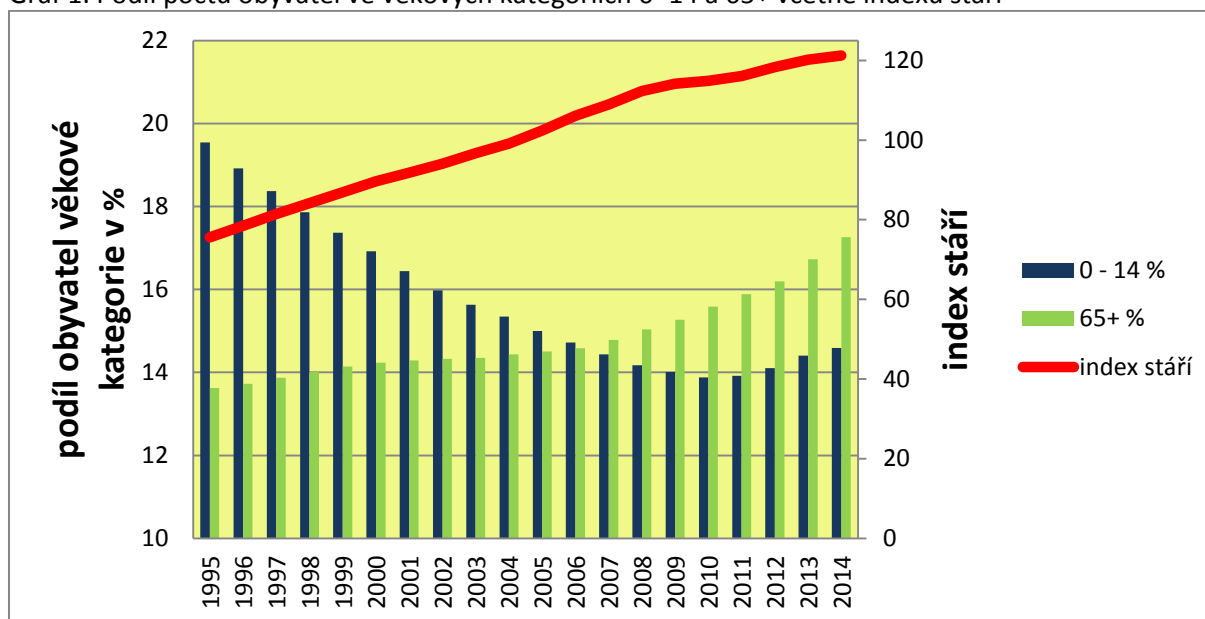
Celkový počet obyvatel vzrostl o cca 18 tisíc oproti roku 2010. Růst je způsobený především pozitivním přírůstkem obyvatelstva stěhováním a od roku 2012 také stabilním počtem narozených dětí. Od roku 2010 nepatrně roste podíl počtu obyvatel ve věkové kategorii 0–14 let (růst asi o 0,2 % ročně). K růstu dochází i u věkové kategorie 65+, a to přibližně o 0,5 % ročně. Index stáří je v Jihomoravském kraji již 121,2 (počet obyvatel věkové kategorie 65+ na 100 dětí věkové kategorie 0–14). V roce 1991 byl index 65,1, v roce 2006 106,1, v roce 2010 114,8. Jihomoravský kraj je na druhém místě za hlavním městem Prahou – zde byl index stáří k 31.12.2014 125,8. Z výše uvedeného vyplývá, že se i nadále snižuje podíl obyvatelstva v produktivním věku. V roce 2010 to bylo 805 400 (69,8 % obyvatelstva JMK) a v roce 2014 již pouze 66,82 % – tedy 783 700 obyvatel; oproti roku 2010 je to o více jak 22 tisíc méně. Tento trend bude pokračovat i v dalších letech.

Průměrný věk obyvatel v Jihomoravském kraji pozvolna roste – za poslední čtyři roky o 0,8 roku. Průměrný věk žen v roce 2014 byl 43,4 a mužů 40,3 let (to je ve srovnání s rokem 2010 o 0,7, resp. o 0,9 roku více). Nejstarší obyvatelstvo má okres Brno-město, nejmladší pak okres Brno-venkov. Ke stárnutí populace dochází ve všech okresech JMK. V okresech Hodonín a Znojmo dochází k úbytku obyvatelstva, a to zejména důsledkem stěhování (nejčastěji do města Brna) a také záporným přirozeným přírůstkem. Řádově jde o stovky osob ročně.

¹ Veškeré údaje uvedené v této kapitole vycházejí z podkladů a šetření Českého statistického úřadu v Brně. Jsou srovnávány údaje a sledovány změny, ke kterým došlo od 31.12.2010 do 31.12.2014.

Roste také naděje na dožití: u mužů dosahuje hodnoty 75,4 let a u žen 81,9 let.

Graf 1: Podíl počtu obyvatel ve věkových kategoriích 0–14 a 65+ včetně indexu stáří

Zdroj: data ČSÚ

Vzdělanostní charakteristika Jihomoravského kraje²

Úroveň vzdělání obyvatelstva ve věku nad 15 let v Jihomoravském kraji se od celostátního průměru lehce liší. Největší rozdíl je tradičně u osob se získaným vysokoškolským vzděláním – v kraji ho získalo 14,7 % populace, zatímco v ČR pouze 12,5 %. Právě díky vysokému zastoupení pracovníků s terciárním stupněm vzdělání je ve všech ostatních vzdělanostních kategoriích podíl v kraji nižší, než činí průměr celé ČR. V případě kategorie „úplné střední vzdělání s maturitou“ vykazuje JMK podíl 30,9 % (ČR 31,2 %), v souboru osob se středním vzděláním bez maturity dosahuje jejich zastoupení v Jihomoravském kraji 32,3 % (ČR 33,0 %). Relativně nízké je zastoupení osob se základním vzděláním nebo s neukončeným vzděláním – v kraji dosahuje 17,6 %, v ČR jako celku pak také 17,6 %.

Tabulka 2: Obyvatelstvo ČR ve věku 15 a více let podle nejvyššího dosaženého vzdělání (k 26.03.2011)

	úroveň ISCED 97	Česká republika		Jihomoravský kraj	
		celkem	podíl	celkem	podíl
bez vzdělání	0	42 384	0,47 %	3 813	0,38 %
základní včetně neukončeného	1, 2	1 571 602	17,56 %	175 879	17,58 %
střední bez maturity	část 3	2 952 112	32,99 %	323 328	32,31 %
střední s maturitou a VOŠ	část 3, 4	2 790 112	31,18 %	309 083	30,89 %
vysokoškolské	5, 6	1 114 731	12,46 %	146 796	14,67 %
nezjištěno	-	476 691	5,33 %	41 815	4,18 %
celkem		8 947 632	100,00 %	1 000 714	100,00 %

Zdroj: ČSÚ – SLDB 2011 – definitivní výsledky zpracované k 30.06.2013

Pozn: ISCED 97 je mezinárodní metodika klasifikace vzdělávání v následující struktuře: ISCED 0 = preprimární vzdělání, ISCED 1 = primární vzdělání, ISCED 2 = nižší sekundární vzdělání, ISCED 3 = vyšší sekundární vzdělání,

² Vzdělanostní charakteristika obyvatel Jihomoravského kraje vychází z definitivních výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011, které byly zveřejněny v polovině roku 2013. Další šetření podobného typu proběhne v roce 2021.

ISCED 4 = postsekundární neterciární vzdělání, ISCED 5 = terciární vzdělání – první stupeň, ISCED 6 = terciární vzdělání – druhý stupeň

Zásadním faktorem ovlivňujícím kvantitativní aspekty školského systému je počet vzdělávaných osob, ze kterého vyplývá potřeba počtu nabízených míst v jednotlivých segmentech vzdělávací soustavy i potřeba finančního zabezpečení jejich vzdělávání a poskytovaných školských služeb. Otázkám demografického vývoje je třeba, a to zejména ze strany zřizovatelů, věnovat zvýšenou pozornost.

Tabulka 3: Počet obyvatel podle věku žijících na území kraje a okresů k 31.12.2014

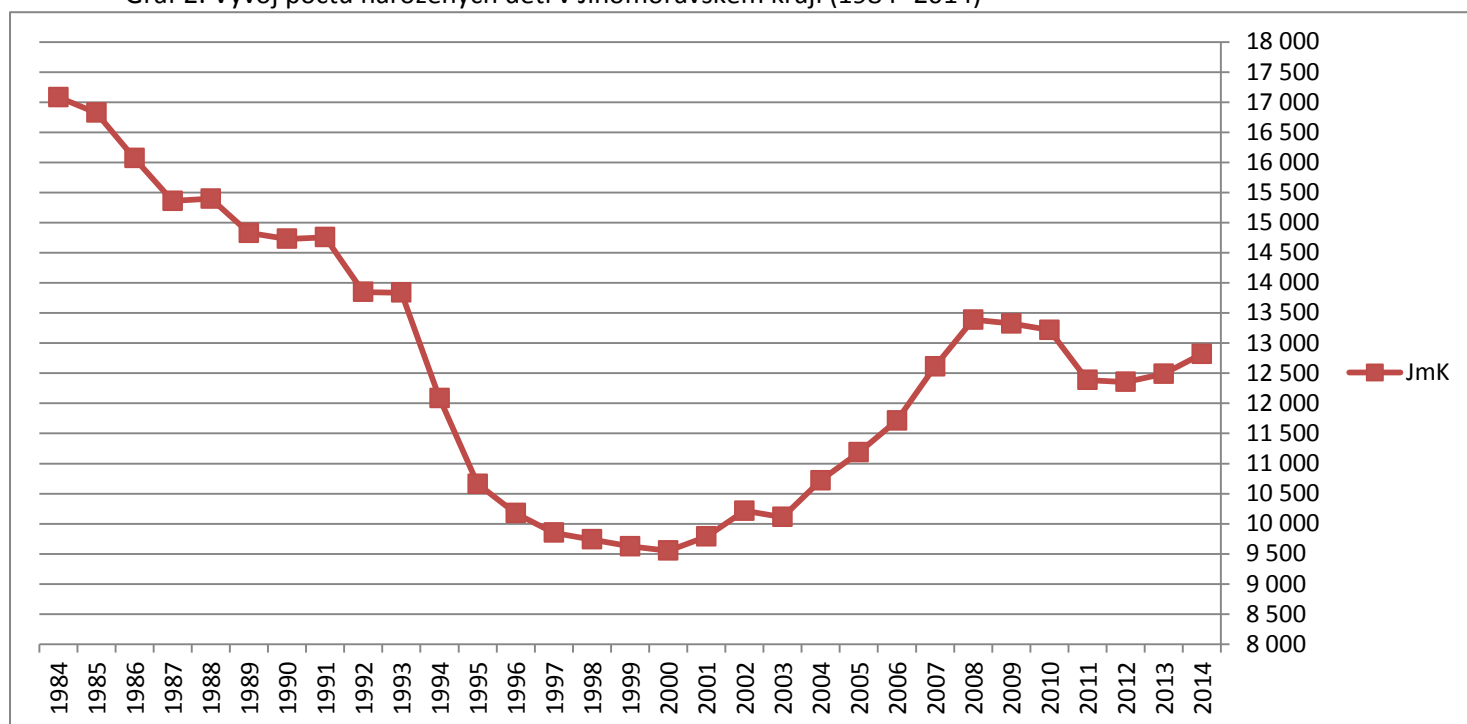
věk	rok narození	Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	JMK	meziroční změna
0	2014	1 145	4 397	2 555	1 125	1 436	1 027	1 135	12 820	102,65 %
1	2013	1 196	4 203	2 505	1 122	1 378	997	1 088	12 489	101,09 %
2	2012	1 188	4 150	2 454	1 117	1 416	941	1 088	12 354	99,74 %
3	2011	1 141	4 062	2 542	1 129	1 418	979	1 115	12 386	93,71 %
4	2010	1 271	4 206	2 820	1 233	1 468	1 034	1 186	13 218	99,21 %
5	2009	1 253	4 178	2 736	1 268	1 549	1 063	1 276	13 323	99,51 %
6	2008	1 286	4 100	2 839	1 239	1 581	1 079	1 264	13 388	106,16 %
7	2007	1 165	3 811	2 586	1 140	1 590	995	1 324	12 611	107,66 %
8	2006	1 080	3 592	2 421	1 120	1 485	899	1 117	11 714	104,72 %
9	2005	1 029	3 368	2 299	1 085	1 412	870	1 123	11 186	104,36 %
10	2004	1 038	3 100	2 164	1 104	1 398	895	1 020	10 719	106,02 %
11	2003	956	2 887	2 037	1 004	1 311	814	1 101	10 110	98,96 %
12	2002	944	2 985	1 992	979	1 443	832	1 041	10 216	104,37 %
13	2001	913	2 793	1 962	984	1 307	783	1 046	9 788	102,47 %
14	2000	912	2 660	1 837	1 000	1 316	792	1 035	9 552	99,24 %
15	1999	907	2 596	1 918	1 053	1 365	766	1 020	9 625	98,84 %
16	1998	975	2 608	1 904	1 018	1 402	764	1 067	9 738	98,86 %
17	1997	1 015	2 684	1 867	985	1 400	809	1 090	9 850	96,81 %
18	1996	974	2 859	1 917	1 056	1 437	802	1 130	10 175	95,44 %
19	1995	1 064	3 025	2 003	1 068	1 492	841	1 168	10 661	88,20 %
20	1994	1 167	3 383	2 191	1 287	1 808	965	1 286	12 087	87,35 %
21	1993	1 360	3 841	2 502	1 474	2 034	1 133	1 493	13 837	99,93 %
22	1992	1 277	4 020	2 455	1 481	1 993	1 106	1 515	13 847	93,84 %
23	1991	1 432	4 438	2 598	1 428	2 104	1 192	1 564	14 756	100,18 %
24	1990	1 357	4 560	2 618	1 439	2 037	1 154	1 565	14 730	99,34 %
25	1989	1 384	4 852	2 485	1 503	2 048	1 110	1 446	14 828	96,30 %
26	1988	1 349	5 202	2 602	1 487	2 051	1 183	1 524	15 398	100,24 %
27	1987	1 359	5 252	2 522	1 499	2 011	1 214	1 504	15 361	95,59 %
28	1986	1 387	5 745	2 644	1 496	2 063	1 284	1 450	16 069	95,51 %
29	1985	1 374	5 988	2 886	1 561	2 133	1 326	1 556	16 824	98,48 %
30	1984	1 462	6 015	3 043	1 604	2 141	1 292	1 526	17 083	-

Zdroj: ČSÚ

Demografický vývoj v Jihomoravském kraji kopíruje vývoj celé České republiky. Aspektem, který nejvíce ovlivňuje počet dětí a žáků vstupujících do jednotlivých úrovní školské soustavy, je **počet narozených dětí**.

Graf 2: Vývoj počtu narozených dětí v Jihomoravském kraji (1984–2014)

Zdroj: data ČSÚ

Od roku 2000 celkový počet živě narozených dětí meziročně roste. Rostoucí tendence se však zastavila v roce 2010. Pohyb obyvatelstva není v kraji rovnoměrně rozložen – zatímco v městě Brně počet narozených meziročně stoupá již třináctým rokem, v okrese Hodonín se v posledních letech rodí stále méně dětí a dochází zde k záporné bilanci přirozeného přírůstku.

Údaje uvedené v předcházející tabulce slouží jako datový základ k predikcím vývoje počtu dětí a žáků vstupujících do jednotlivých stupňů vzdělávací soustavy. Údaje o počtu narozených v letech 2015–2020 jsou založeny na projekci obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2065 zveřejněných ČSÚ v lednu 2013. Tato projekce předpokládá postupný rovnoměrný pokles počtu narozených po roce 2015 každoročně o cca 150 dětí. Realitě ovšem více odpovídají skokové změny, a jsou-li poslední tři roky s velikostí populačního ročníku kolem 13 tisíc, byl pokles na nějakou dobu zastaven. Jak vyplývá z předběžných údajů z poloviny roku 2015, mohl by být počet narozených dětí opět kolem 13 tisíc. V dalších letech by měl počet narozených dětí opět pozvolna klesat zpět k 10 tisícům narozených, jako tomu bylo u počtu narozených kolem roku 2000.

Tabulka 4: Prognóza vývoje počtu obyvatel ve věkových skupinách žijících na území JMK do roku 2024

rok	věková skupina				
	0–2	3–5	6–14	15–18	19–22
2014	37 663	38 927	99 284	39 388	50 432
2015	37 127	37 174	100 102	39 824	51 652
2016	36 178	36 911	103 094	39 177	49 289
2017	35 687	36 662	105 229	39 098	46 682

2018	35 098	36 177	107 066	39 460	44 591
2019	34 531	35 520	109 012	39 730	42 420
2020	33 974	34 858	110 179	40 545	41 324
2021	33 424	34 191	110 778	41 722	41 156
2022	32 881	33 678	110 562	43 139	41 453
2023	32 338	33 131	109 390	44 856	42 146
2024	31 786	32 585	107 329	47 247	42 934

Zdroj: ČSÚ – prognóza vývoje počtu obyvatel v JMK do roku 2065 (vydáno 2013)
tučně – skutečný stav

SWOT analýza kap. A.1

S – vnitřní – silné stránky

- vysoký podíl vysokoškoláků v kraji
- růst počtu obyvatel

W – vnitřní – slabé stránky

- vylidňování periferních regionů
- úbytek obyvatelstva v okrese Hodonín

O – vnější – příležitosti

- zvyšující se počet obyvatel – stěhování lidí v produktivním věku za prací

T – vnější – hrozby

- stárnutí populace
- stagnující počet narozených dětí

A.2 Stav, struktura a vývoj nezaměstnanosti v kraji

Hodnota míry nezaměstnanosti v jednotlivých okresech a celém Jihomoravském kraji je patrná z tabulky č. 5. Vyšší zůstává nezaměstnanost u žen, oproti mužům až o několik procentních bodů. Ze čtrnácti krajů ČR je v současné době jen ve dvou míra nezaměstnanosti vyšší než v Jihomoravském kraji. Jedná se o následující kraje: Ústecký (9,2 %) a Moravskoslezský (8,5 %). Srovnatelnou míru nezaměstnanosti má Olomoucký a Karlovarský kraj (oba 6,8 %).

Tabulka 5: Struktura uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji k 31.08.2015

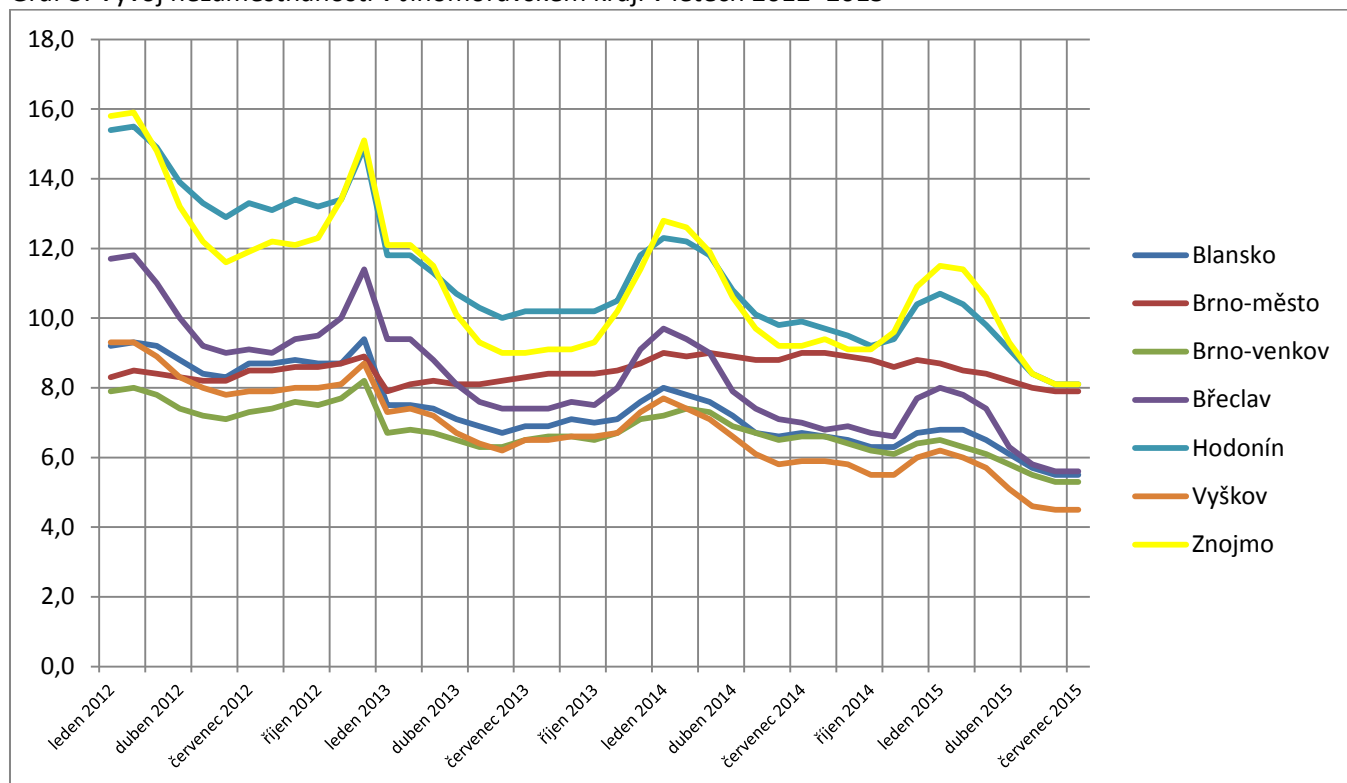
	počet uchazečů o zaměstnání		z celku			míra nezaměstnanosti (v %)			volná pracovní místa
	celkem	z toho dosažitelní	ženy	absolventi	do 18 let	celkem	ženy	muži	
Blansko	4 078	3 944	2 323	254	12	5,5	6,5	4,7	790
Brno-město	20 702	19 846	11 059	719	152	8,0	8,6	7,5	3 453
Brno-venkov	7 603	7 568	4 225	464	28	5,4	6,1	4,7	1 577
Břeclav	4 517	4 421	2 430	264	33	5,7	6,2	5,1	1 153
Hodonín	8 919	8 635	4 531	441	42	8,2	8,5	7,9	931
Vyškov	2 963	2 806	1 646	179	22	4,6	5,3	4,0	682
Znojmo	6 200	6 183	3 411	267	32	8,1	9,1	7,1	1 089
Jihomoravský kraj	54 982	53 403	29 625	2 588	321	6,9	7,5	6,2	9 675
celkem ČR	450 666	434 497	241 608	17 844	3 806	6,2	6,7	5,7	103 768

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz>

Na jedno volné pracovní místo připadá přibližně 5,5 uchazečů.

Vývoj nezaměstnanosti v JMK má pozvolnou klesající tendenci již od začátku roku 2013. Okresy JMK můžeme rozdělit na ty s relativně nízkou nezaměstnaností (Vyškov, Brno-venkov, Blansko a Břeclav), s průměrnou nezaměstnaností – specifický okres Brno-město a okresy s vysokou nezaměstnaností – Hodonín a Znojmo. Celkově zůstává Jihomoravský kraj lehce nad průměrem ČR (viz tabulka č. 5)

Graf 3: Vývoj nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji v letech 2012–2015

Zdroj: data z <http://portal.mpsv.cz>

Následující tabulka uvádí hodnoty nezaměstnanosti v dubnu 2015 v členění nejen podle kategorie vzdělání, ale také podle skupin oborů vzdělávání. Pokud u některých skupin oborů vzdělání chybí hodnoty některých ukazatelů, daná skupina oborů se v této kategorii vzdělání v kraji buď nevyučuje, nebo z ní vychází velmi nízký počet absolventů.

Při bližším studiu tabulky je třeba brát v úvahu, že věrohodnost ukazatele míry nezaměstnanosti je nízká, jestliže je počet absolventů dané kategorie vzdělání a skupiny oborů příliš malý (tj. pohybuje-li se řádově v desítkách).

Tabulka 6: Nezaměstnanost absolventů SŠ (k 30.04.2015)

kód	skupina oborů vzdělání	obory s VL (E, H obory)			obory s MZ (L obory)			obory s MZ (M obory)		
		abs14	nezam	MN	abs14	nezam	MN	abs14	nezam	MN
16	Ekologie a ochrana životního prostředí							49	6	12,2 %
18	Informatické obory							345	53	15,4 %
23	Strojírenství a strojírenská výroba	606	82	13,5 %	64	8	12,5 %	226	24	10,6 %
26	Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	291	28	9,6 %	182	25	13,7 %	139	16	11,5 %
28	Technická chemie a chemie silikátů	7	1	14,3 %				44	4	9,1 %

29	Potravinářství a potravinářská chemie	197	26	13,2 %				27	1	3,7 %
31	Textilní výroba a oděvnictví	14	0	0,0 %	6	1	16,7 %	20	5	25,0 %
32	Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	4	0	0,0 %						
33	Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	164	26	15,9 %	14	5	35,7 %	24	1	4,2 %
34	Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	53	6	11,3 %	59	6	10,2 %	13	0	0,0 %
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie	378	78	20,6 %	12	4	33,3 %	250	22	8,8 %
37	Doprava a spoje	14	2	14,3 %	6	2	33,3 %	70	10	14,3 %
39	Speciální a interdisciplinár. tech. obory	10	4	40,0 %	142	15	10,6 %			
41	Zemědělství a lesnictví	213	32	15,0 %	8	1	12,5 %	81	22	27,2 %
43	Veterinářství a veterinární prevence							47	9	19,1 %
53	Zdravotnictví	38	5	13,2 %	8	0	0,0 %	327	27	8,3 %
63	Ekonomika a administrativa							627	87	13,9 %
64	Podnikání v oborech, v odvětvích				210	35	16,7 %			
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	462	94	20,3 %	25	9	36,0 %	263	53	20,2 %
66	Obchod	134	23	17,2 %	42	11	26,2 %	5	0	0,0 %
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost							48	15	31,3 %
69	Osobní a provozní služby	229	44	19,2 %	74	26	35,1 %			
72	Publicistika, knihovnictví a informatika							55	4	7,3 %
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče	33	6	18,2 %				273	26	9,5 %
78	Obecně odborná příprava							561	43	7,7 %
82	Umění a užité umění	18	2	11,1 %	17	0	0,0 %	187	23	12,3 %
celkem		2 865	459	16,0 %	869	148	17,0 %	3 681	451	12,3 %
79	Gymnaziální vzdělání (K obory)	-	-	-	-	-	-	2 574	120	4,7 %

Zdroj: <http://nuv.cz>
kód viz strana 25, popř. Příloha č. 1

Jihomoravský kraj provádí každoročně průzkum trhu práce dotazníkovým šetřením mezi zaměstnavateli. Sleduje poptávku zaměstnavatelů po určitých profesích a srovnává je s daty získanými z úřadu práce. Další podrobnosti jsou k dispozici zde: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=248684&TypeID=2>.

Z celkového počtu 2 893 subjektů, které se zúčastnily dotazníkového šetření v roce 2014, jich 783 uvedlo, že bude počet svých zaměstnanců do konce roku 2015 zvyšovat, 309 snižovat a zbylých 1 801 organizací uvedlo, že počet svých zaměstnanců měnit nemíní. Z podrobnější analýzy očekávaných změn stavu pracovníků vyplynulo, že 575 firem během roku 2015 pravděpodobně zvýší stav svých pracovníků minimálně (1–5 pracovníků), ve 108 firmách se předpokládá nárůst o 6–10 pracovníků, v 53 firmách o 11–20 pracovníků, ve 30 firmách o 21–50 pracovníků a v 17 případech o více než 50 pracovníků, z toho v 8 o více než 100 osob.

Na druhé straně 249 firem počítalo pouze s minimálním poklesem o 1–5 pracovníků, 34 firem s redukcí o 6–10 pracovníků, 16 firem se snížením o 11–20 pracovníků, 8 firem očekává propouštění v rozsahu 21–50 pracovníků a pouze 2 firmy počítají se snížením počtu pracovníků o více než 50 pracovníků (z toho žádná s poklesem větším než 100 pracovníků). Celkem by tedy počet zaměstnanců v šetřených společnostech měl na konci roku 2015 činit téměř 229 tis., tedy o 5 257 (tj. 2,4 %) více oproti konci roku 2014. Tato očekávání jsou ještě optimističtější než pro rok 2014,

kdy se předpokládá nárůst o 4 tis. pracovníků, tedy o necelá dvě procenta. Bylo zjištěno, že do konce I. pololetí roku 2015 hodlají firmy přijmout většinu z avizovaných (4 tisíce absolventů). Především odvětví závislá na počasí pak předpokládají, že budou mít na konci června více pracovníků než na konci prosince 2015. Pokles pracovníků je v roce 2015 očekáván pouze u dvou odvětví – zemědělství, lesnictví a rybářství a také ve vzdělávání, ale jedná se pouze o desítky osob. Ve všech zbývajících odvětvích národního hospodářství je očekáván nárůst. Podobně jako loni je největší absolutní nárůst plánován v průmyslu (3,3 tis., tj. 4,3 %), především v elektrotechnickém, hutnickém a kovozpracujícím a také ve strojírenském průmyslu. Dále předpokládají růst zejména firmy spadající do odvětví informační a komunikační činnosti (o 10,2 %, tj. o 929 osob), profesní, vědecké a technické činnosti (o 3,1 %, 244 osob) a o 4,5 % (195 osob) také společnosti z odvětví administrativní a podpůrné činnosti.

Tabulka 7: Profese, u kterých zaměstnavatelé při průzkumu zaměstnanosti k 31.12.2014 avizovali zvyšování počtu pracovníků do konce roku 2015

Profese – ISCO	počet osob
montážní dělníci výrobků a zařízení – ISCO 82	1 074
specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií – ISCO 25	776
kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech – ISCO 72	575
obsluha stacionárních strojů a zařízení – ISCO 81	574
řidiči a obsluha pojízdných zařízení – ISCO 83	189
řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů) – ISCO 71	170
zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech – ISCO 75	140
specialisté v oblasti vědy a techniky – ISCO 21	128
techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky – ISCO 31	127

Zdroj: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31.12.2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

SWOT analýza kap. A.2

S – vnitřní – silné stránky

- spolupráce SŠ s firmami
- vzdělávací nabídka je schopna reagovat na poptávku zaměstnavatelů

W – vnitřní – slabé stránky

- vysoký počet nezaměstnaných absolventů; zejména v oborech s výučním listem

O – vnější – příležitosti

- pracovní nabídka, budování nových průmyslových center, podpora cestovního ruchu

T – vnější – hrozby

- vysoká průměrná nezaměstnanost ve srovnání s ČR
- vyšší počet dlouhodobě nezaměstnaných (pohraniční regiony Hodonínsko a Znojemsko)

A.3 Spolupráce se sociálními partnery

Jihomoravský kraj spolupracuje na jednotlivých úrovních vzdělávání s mnoha partnery a institucemi. Především se jedná o **obce**, které jsou zřizovateli rozsáhlé sítě mateřských škol, základních škol a dalších škol a školských zařízení, dále jsou to také **zřizovatelé škol a školských zařízení** z řad soukromých subjektů a církví.

V Jihomoravském kraji již od roku 2003 působí **Rada pro rozvoj lidských zdrojů Jihomoravského kraje** (RRLZ JMK), od roku 2009 je stálým poradním, iniciačním a koordinačním orgánem Zastupitelstva Jihomoravského kraje v oblastech strategického řízení rozvoje lidských zdrojů. V radě působí zástupci Jihomoravského kraje, odborů, úřadu práce, krajské hospodářské komory, škol, neziskových organizací, Statutárního města Brna a zaměstnavatelů působících v kraji. RRLZ JMK je řídicím orgánem tvorby a kontroly plnění úkolů Strategie rozvoje lidských zdrojů JMK, která se významným způsobem věnuje také rozvoji oblasti vzdělávání.

Od vzniku Jihomoravského kraje spolupracuje odbor školství s **Českomoravským odborovým svazem pracovníků ve školství**. Každý měsíc se koná jednání vedení odboru školství s Krajskou radou, se kterou má uzavřenu Dohodu upravující vzájemné vztahy smluvních stran v oblasti přenesené působnosti kraje na úseku školství. Cílem je koordinovat postup v oblastech společného zájmu a zachování sociálního smíru. Předmětem jednání je tak zejména oblast vývoje přímých výdajů na vzdělávání, optimalizace školství, zlepšování postavení pedagogických pracovníků. Předseda Krajské rady upozorňuje na nedostatky, které jsou mu tlumočeny ze škol bez ohledu na jejich zřizovatele. Odbor školství se připojuje k řešení vydáváním metodik v oblasti pracovního práva zveřejňovaných na webových stránkách kraje, a to v zájmu předcházení případným pracovním sporům.

V rámci připravované transformace systému péče o ohrožené děti, která se dotýká zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, je nutná spolupráce s orgány činnými v oblasti sociálně právní ochrany dětí ať již na celostátní nebo krajské úrovni. Jde o spolupráci s MPSV, odborem sociálních věcí a OSPODY.

Odbor školství úzce spolupracuje s **Českou školní inspekcí**. I s ní uzavřel dohodu o vzájemné spolupráci, která slouží především ke koordinaci kontrolní činnosti, kterou vykonává jak KrÚ JMK, tak i ČŠI. V dalším období budou kritéria hodnocení škol nastavená ČŠI důležitá pro JMK z hlediska rozhodování o vypsání konkurzních řízení na obsazení míst ředitelů a ředitelek škol nebo školských zařízení po uplynutí jejich 6letého „funkčního období“.

Odbor školství se každoročně setkává se zástupci krajské pobočky **Úřadu práce ČR a hospodářských komor**. Na těchto setkáních je projednávána aktuální situace na trhu práce a situace ve středním a vyšším odborném školství.

Nastavený systém spolupráce bude pokračovat i v letech 2016–2020.

A.4 Jednotlivé úrovně vzdělávání

A.4.1 Předškolní vzdělávání

Od roku 2005 se počet 3–5letých dětí v Jihomoravském kraji neustále zvyšoval – za 10 let z 29 025 na 40 225 dětí, což je zvýšení o 11 200 dětí. Tento nárůst měl dopad na síť mateřských škol – po období slučování mateřských škol se základními školami na počátku tisíciletí, kdy došlo ke snížení celkového počtu samostatných mateřských škol, avšak kapacity zůstaly většinou nezměněny, nastal v posledních třech letech opačný proces – kapacity stávajících zařízení se zvyšují, provádějí se stavební úpravy stávajících prostor, upravují se nevyužívané prostory v základních školách, přestavují se školnické byty apod., aby bylo možno přijmout co nejvyšší možný počet dětí. V některých případech jsou zřizovány mateřské školy jako samostatné právní subjekty v obcích, které dosud mateřské školy nezřizovaly. Od roku 2007/08 došlo v mateřských školách v Jihomoravském kraji k nárůstu kapacit téměř o 7 000 míst. Nedostatek míst se projevuje nerovnoměrně, hlavně v lokalitách s velkou výstavbou domů a bytů, dobrou dopravní obslužností a možností získání zaměstnání.

Naprostou většinu běžných mateřských škol zřizují územní samosprávné celky (obce) jako své příspěvkové organizace (99 % všech mateřských škol v kraji). Soukromí zřizovatelé i registrované církve volí při zřizování škol formu společnosti s ručením omezeným nebo formu obecně prospěšné společnosti, někteří využívají možnost zřídit v souladu s § 124 školského zákona školskou právnickou osobu. Do rejstříku škol a školských zařízení jsou zapsány i tři mateřské školy, které vznikly v souladu s § 34 odst. 8 školského zákona jako tzv. „firemní mateřské školy“.

Jednotlivé organizace vykonávají činnost mateřských škol na jednom i více pracovištích, celkem je tedy činnost mateřských škol (bez MŠ samostatně zřízených pro děti se zdravotním postižením) v Jihomoravském kraji provozována na 764 místech a předškolní vzdělávání je zde poskytováno 40 322 dětem. Všechny mateřské školy poskytují dětem péči v celodenním provozu.

Tabulka 8: Nárůst počtu míst v mateřských školách ve školních letech (2007/08–2015/16)

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
počty míst v MŠ	625	809	992	1002	1 154	953	1 083	562

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Tabulka 9: Počet míst výkonu činnosti mateřské školy (2007–2015)

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
počet míst výkonu činnosti MŠ	670	680	689	697	728	745	754	764

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Tabulka 10: Počet dětí v mateřských školách (2007–2015)

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
počet dětí v MŠ	31 716	32 743	34 144	35 406	37 102	38 510	40 111	40 322	40 500

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

SWOT analýza kap. A.4.1

S – vnitřní – silné stránky

- kvalitní materiálně technické zázemí mateřských škol
- dostatek kvalifikovaných pedagogických pracovníků
- zvyšující se zájem o předškolní vzdělávání ze strany rodičů a tím větší ochota zřizovatelů investovat do rozšiřování mateřských škol

W – vnitřní – slabé stránky

- nedostatek kapacit ve vybraných lokalitách
- nedostatečné vzdělání a zkušenosti pedagogických pracovníků ve vztahu k prohlubující se integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných mateřských škol

O – vnější – příležitosti

- při poklesu počtu dětí možnost přijmout i děti 2 leté (nahradit nedostatek jeslí)
- posílení dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti speciální pedagogiky
- rozšiřování kapacit mateřských škol
- zvyšující se zájem o alternativní formy předškolního vzdělávání

T – vnější – hrozby

- snížení zájmu o práci předškolního pedagoga při současném vysokém počtu dětí ve třídách a zvyšujících se počtech integrovaných dětí
- ohrožení kvality poskytovaného vzdělávání (integrace dětí se specifickými vzdělávacími potřebami)
- normativní financování mateřských škol, které dostatečně nepokrývá zajištění speciálně pedagogické péče
- demografický vývoj – předpokládaný pokles dětí

A.4.2 Základní vzdělávání

Počet základních škol se v Jihomoravském kraji od roku 2007/08 výrazně neměnil. Zatímco v roce 2007/08 bylo na území JMK provozováno 439 škol, v roce 2014/15 jich bylo 443. Většinu škol zřizují obce, počet soukromých škol se zvýšil z dvou na osm škol, školy zřizované církví jsou dvě. Od roku 2007/08 do roku 2010/11 docházelo k postupnému úbytku žáků, tím docházelo i ke snižování počtu tříd. Od roku 2011/12 dochází k nárůstu počtu žáků, a to zejména na 1. stupni základních škol. I přes zvyšující se počty žáků v základních školách je zatím jejich kapacita dostačující.

Tabulka 11: Základní školy (2007–2015)

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
počet škol	439	441	441	443	443	444	442	443	448
z celku obecních	435	434	434	434	434	434	432	430	431
z celku soukromých	3	5	5	7	7	8	8	11	15
z celku církevních	1	2	2	2	2	2	2	2	2
počet tříd	4 281	4 212	4 150	4 145	4 170	4 192	4 259	4 268	4 489
počet žáků	87 483	84 441	82 000	81 578	82 441	84 440	86 870	89 628	92 845
počet žáků na 1. stupni	47 497	47 689	48 054	48 672	49 861	51 819	53 810	56 167	58 528
počet žáků na 2. stupni	39 986	36 752	33 946	32 906	32 580	32 621	33 060	33 461	34 317
počet přípravných tříd	5	4	7	9	14	14	14	12	23

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Ke slučování základních škol s mateřskými školami zřizovatelé přistupují již jen výjimečně. Obce, jako zřizovatelé základních škol, se snaží zachovat základní školství i za cenu úhrady části finančních prostředků na vzdělávací činnost školy. Výrazným trendem je individuální integrace žáků ve školách, dochází k nárůstu počtu asistentů pedagogů ve třídách, ve kterých se žáci se speciálními vzdělávacími potřebami vzdělávají, školy se snaží o vytváření inkluzivního prostředí. Této problematice se podrobněji věnuje kapitola A.4.5.

Počet přípravných tříd, které byly zřizovány pro děti se sociálním znevýhodněním, od roku 2007/08 vzrostl téměř trojnásobně. S novelou školského zákona, která umožňuje ve třídách vzdělávat děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u nichž je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, jejich počet ještě stoupl. Pro školní rok 2015/16 vydal Krajský úřad Jihomoravského kraje souhlas ke zřízení 25 přípravných tříd.

Dochází k výraznému nárůstu vzdělávaných žáků – cizinců. V JMK jsou krajským úřadem po dohodě se zřizovateli určeny v každém bývalém okresním městě školy k realizaci bezplatné přípravy k začlenění žáků cizinců do základního vzdělávání, která zahrnuje výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám těchto žáků. Každoročně stoupá počet žáků, kteří odjíždějí se svými rodiči na delší dobu do zahraničí, a proto plní povinnou školní docházku jiným způsobem.

SWOT analýza kap. A.4.2

S – vnitřní – silné stránky

- hustá síť základních škol na celém území JMK včetně existence málotřídních základních škol
- realizace výuky podle vlastních vzdělávacích programů, které jsou zpracovány s ohledem na možnosti školy
- zájem zřizovatele podílet se finančně na rozvoji základního školství v obci
- vzrůstající kvalita materiálně-technického vybavení základních škol

W – vnitřní – slabé stránky

- existence úplných základních škol v malých obcích (neefektivní vzdělávání a snižování kvality vzdělávání)
- při zvyšujícím se počtu individuálně integrovaných žáků nedostatečné materiální a personální podmínky pro zajištění jejich vzdělávání, ohrožení kvality vzdělávání
- odchod žáků na víceletá gymnázia (snižování kvality vzdělávání na II. stupni ZŠ)
- dopady změn ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. nedostatek vzdělání a zkušeností pedagogů)
- absence systémového zajištění služeb školního psychologa a školního speciálního pedagoga jako podpory společného vzdělávání
- nedostatečná systémová podpora ve vzdělávání žáků s mimořádným nadáním

O – vnější – příležitosti

- nastavení kvality základního vzdělávání přinášející objektivní a srovnatelné výsledky pro evaluaci celého vzdělávacího systému i jednotlivých základních škol
- další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřit na speciální vzdělávací potřeby žáků
- přechodně stoupá počet žáků ZŠ (zvyšování efektivity vzdělávání)
- zajištění systémové podpory ve vzdělávání žáků s mimořádným nadáním

T – vnější – hrozby

- normativní financování základních škol, které dostatečně nepokrývá zajištění speciálně pedagogické péče
- nedostatečné finanční zajištění společného vzdělávání může znamenat snížení kvality vzdělávání

A.4.3 Střední vzdělávání a vzdělávání v konzervatořích³

Vzdělávací soustava Jihomoravského kraje prošla na úrovni středního školství v posledních 15 letech rozsáhlými změnami, které byly důsledkem řady procesů probíhajících v celé České republice. Jedním z rozhodujících faktorů byl pokles populace dětí a žáků vstupujících do jednotlivých částí vzdělávací soustavy (viz kapitola A.1). Významný pokles počtu žáků vstupujících do středních škol začal ve školním roce 2009/10 a pokračuje doposud, i když meziroční úbytky začínají postupně klesat (viz tabulka 12). Nejnižší počet žáků by měl být na středních školách vzděláván ve školním roce 2017/18, poté začne jejich počet mírně stoupat. Maxima by měl počet žáků středních škol dosáhnout v letech 2025 a 2026.

Tabulka 12: Celkový počet žáků SŠ (všechny druhy a formy studia)

rok	počet žáků	meziroční rozdíl
2009/10	62 746	
2010/11	59 927	- 2 819
2011/12	56 289	- 3 638
2012/13	52 796	- 3 493
2013/14	49 772	- 3 024
2014/15	47 978	- 1 794
2015/16	46 426	- 1 552

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

A.4.3.1 Institucionální změny ve školství v kraji

Od školního roku 2001/02, kdy se Jihomoravský kraj stal zřizovatelem většiny středních škol, došlo ve struktuře středních škol k zásadním změnám, které byly ovlivněny zejména výše zmiňovaným počtem žáků SŠ. Postupně došlo od školního roku 2001/02 do školního roku 2015/16 ke snížení počtu ředitelství středních škol o 30 %. Nejvíce (o 36 %) se snížil počet ředitelství středních škol zřizovaných Jihomoravským krajem. O 33 % poklesl počet ředitelství církevních škol a o 20 % škol soukromých zřizovatelů.

Tabulka 13: Přehled počtu SŠ (s výjimkou škol, kde je vyučován pouze obor PrŠ)

zřizovatel	školní rok		
	2001/02	2011/12	2015/16
kraj	122	92	78
obec	1	3	3
soukromník	35	33	28
církev	6	5	4
MŠMT	4	4	4
celkem	168	137	117

³ Pokud jsou dále v textu zmiňovány střední školy, vždy se jedná o střední školy i konzervatoře, i když jsou konzervatoře samostatný druh školy.

Současně s úbytkem počtu ředitelství dochází postupně i ke snižování nejvyššího povoleného počtu žáků (tzv. kapacit) středních škol v rejstříku škol a školských zařízení. V roce 2010 měly krajské střední školy v rejstříku škol a školských zařízení vedenu kapacitu 66 108 žáků. V roce 2015 je tato kapacita 60 576 žáků a od roku 2016 se připravuje další snížení o 1 044 žáků, takže kapacita středních škol zřizovaných krajem bude 59 532, což je o 6 576 žáků (cca o 10 %) nižší než v roce 2010. Ke snižování kapacit dochází zejména díky postupnému opouštění některých budov, které již pro potřeby škol nejsou nezbytné.

A.4.3.2 Vzdělávací nabídka středních škol

Souběžně s institucionální optimalizací sítě škol a snižováním kapacit sloučených škol byla postupně upravována oborová nabídka jednotlivých středních škol. K nejvýznamnějšímu omezení nabídky středních škol zřizovaných krajem došlo ve školním roce 2012/13, a to o cca 2 000 míst. V následujících letech se již snížení pohybovalo řádově ve stovkách míst. Pro školní rok 2016/17 je pro žáky končící povinnou školní docházkou na středních školách zřizovaných krajem nabízeno cca 11 300 míst, dalších cca 2 500 míst je nabízeno středními školami ostatních zřizovatelů, přičemž počet žáků končících povinnou školní docházkou stále nedosahuje ani 9 000.

Postupně dochází i k oborové optimalizaci – na některých středních školách bylo ukončeno přijímání žáků do vybraných oborů vzdělání. Šlo zejména o obory vzdělání, které jsou nabízeny na jiné střední škole v blízkém okolí, o obory, které svým zaměřením nezapadaly do vzdělávací nabídky školy (směřování k homogenitě vzdělávací nabídky školy) nebo byl do oboru vzdělání dlouhodobě přijímán velmi nízký počet žáků. Daleko lépe je oborová optimalizace realizována v rámci města Brna, v mimobrněnských okresech jsou často ponechány školy s velmi širokou nabídkou oborů vzdělání. Je tak zachována dostupnost širší škály oborů vzdělání pro žáky z blízkého okolí, v některých případech to však je na úkor kvality vzdělávání (nízké počty žáků v oborech vzdělání, výuka ve víceoborových třídách, obtížné zajištění odpovídajícího materiálního i personálního zabezpečení výuky).

Vývoj počtu žáků středních škol v oborech vzdělání podle kategorie dosaženého vzdělání od školního roku 2004/05 je uveden v tabulce 14 (jedná se o žáky ve všech formách vzdělávání). Patrný je pokles počtu žáků téměř ve všech kategoriích. U oborů vzdělání s výučním listem (kategorie E, H) došlo k poklesu počtu žáků o cca 1/3. U oborů vzdělání s maturitní zkouškou je pokles počtu žáků rovněž významný – u oborů vzdělání s odborným výcvikem (L/O) o 45 %, u oborů odborného vzdělávání kategorie M o cca 26 % a u oborů gymnázií (kategorie K) o cca 18 %.

Tabulka 14: Počty žáků podle kategorií dosaženého vzdělání SŠ

skupina oborů	školní rok	2004/05	2008/09	2012/13	2014/15	2015/16
C, (D)	počet žáků	143	143	172	150	165
J	počet žáků	176	52	58	35	41
E	počet žáků	1 359	1 088	1 045	923	897
H	počet žáků	14 145	11 639	9 914	9 344	8 914
L0	počet žáků	4 871	4 921	3 191	2 794	2 672
L5	počet žáků	5 341	4 703	3 134	2 208	2 110
K	počet žáků	18 431	17 957	15 635	15 061	15 159

M	počet žáků	22 333	23 451	19 148	16 976	16 467
N, P (konzervatoř)	počet žáků	528	533	495	487	493
celkem		67 327	64 487	52 792	47 978	46 919

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Pozn.: **Kategorie dosaženého vzdělání:**

C – střední vzdělání v oboru Praktická škola jednoletá a Praktická škola dvouletá

J – střední vzdělání bez výučního listu a bez maturitní zkoušky

E – střední vzdělání s výučním listem (určené primárně pro žáky se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním)

H – střední vzdělání s výučním listem

L0 – střední vzdělání s maturitní zkouškou – součástí studia je odborný výcvik

L5 – střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium

K – střední vzdělání s maturitní zkouškou (gymnázia)

M – střední vzdělání s maturitní zkouškou (mimo gymnázia)

N, P – vyšší odborné vzdělání v konzervatoři

V tabulce 15 je uveden vývoj podílů žáků přijatých do denního studia 1. ročníků středních škol (bez nástavbového studia). Z tabulky je patrné, že se podíly nijak významně nemění. Podíl žáků v oborech vzdělání ukončených maturitní zkouškou se blíží 70 %, z toho na obory vzdělání všeobecně zaměřené (gymnázia a lycea) připadá necelých 30 %, na ostatní odborné obory cca 40 % žáků. Do oborů vzdělání s výučním listem je přijato mírně přes 30 % žáků.

Tabulka 15: Podíly počtu přijímaných do kategorií podle dosaženého vzdělání (denní studium)

	vysvědčení (C, J)	výuční list	maturita					
			gymnázia (K)			odborné obory		
			E, H	8 letá	6 letá	4 letá	M - mimo lycea	M - lycea
2011/12	0,92 %	30,50 %	8,25 %	2,33 %	12,58 %	33,91 %	4,19 %	7,32 %
2012/13	1,12 %	32,23 %	8,41 %	2,37 %	12,48 %	33,80 %	3,31 %	6,28 %
2013/14	1,02 %	31,76 %	8,11 %	2,61 %	12,65 %	33,66 %	2,92 %	7,28 %
2014/15	0,66 %	32,86 %	7,84 %	2,70 %	13,09 %	33,42 %	3,10 %	6,13 %
2015/16	0,82 %	32,62 %	7,85 %	2,69 %	13,31 %	32,86 %	3,26 %	6,06 %

A.4.3.3 Všeobecné vzdělávání (gymnázia a lycea)

Jihomoravský kraj je jedním z krajů, v nichž se podíl gymnaziálního vzdělávání pohybuje nad průměrem České republiky, i když v souvislosti s demografickým vývojem došlo k poklesu počtu žáků i v těchto oborech. Celkový počet žáků na gymnáziích klesl v letech 2004 až 2015 z 18,4 tis. na 15,1 tis. žáků, což je pokles o 18 %. K poklesu došlo u počtu žáků gymnázií osmiletých a čtyřletých, počet žáků šestiletých gymnázií zaznamenal mírný nárůst.

U oborů lyceum, tj. všeobecně zaměřeného odborného vzdělávání, došlo k postupnému poklesu počtu žáků – počet přijímaných klesá již od roku 2006 a v současné době se pohybuje kolem 400 žáků, tj. 3 % ze všech nově přijatých do středních škol.

V oblasti víceletých gymnázií je situace stabilizovaná, nezvyšuje se počet otevíraných tříd. Na středních školách zřizovaných krajem byla mírně omezena nabídka osmiletého studia, bylo však navýšeno studium šestileté (viz tabulky 16 a 17 – vývoj počtu žáků 6 a 8letých gymnázií). Podíly žáků odcházejících ze základních škol na víceletá gymnázia jsou však stále výrazně vyšší, než předpokládal DZ kraje 2012. Podle tohoto dokumentu se měl podíl nově přijatých žáků na šestiletá a osmiletá

gymnázia pohybovat pod hranicí 10 % z počtu žáků populačního ročníku. V roce 2015 tento podíl dosáhl hodnoty 14,22 %. V následujících letech by se měl tento podíl v souvislosti se zvyšováním počtu žáků v populačních ročnících snižovat a v letech, kdy budou v odpovídajících ročnících základních škol populační ročníky s cca 13 tisíci žáků, se bude pohybovat kolem 10 %.

Tabulka 16: Vývoj počtu žáků 8letých gymnázií v Jihomoravském kraji v letech 2008–2015

školní rok	5. ročník ZŠ*	1. ročník G8		podíl	
		celkem	kraj**	celkem	kraj**
2008/09	9 842	1 075	822	10,92 %	8,35 %
2009/10	9 816	1 058	764	10,78 %	7,78 %
2010/11	9 865	1 016	772	10,30 %	7,83 %
2011/12	9 823	1 035	788	10,54 %	8,02 %
2012/13	9 373	913	682	9,74 %	7,28 %
2013/14	9 752	939	688	9,63 %	7,05 %
2014/15	9 930	984	702	9,91 %	7,07 %
2015/16	10 126	964	679	9,52 %	6,71 %

Pozn.: * 5. ročník ZŠ – počty žáků 5. ročníku ZŠ z předchozího školního roku

** kraj – z celkového počtu školy zřizované krajem

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Tabulka 17: Vývoj počtu žáků 6letých gymnázií v Jihomoravském kraji v letech 2008–2015

školní rok	7. ročník ZŠ*	1. ročník G6		podíl	
		celkem	kraj**	celkem	kraj**
2008/09	10 058	295	246	2,93 %	2,45 %
2009/10	9 215	295	274	3,20 %	2,97 %
2010/11	8 834	294	280	3,33 %	3,17 %
2011/12	8 775	336	303	3,83 %	3,45 %
2012/13	8 537	331	287	3,88 %	3,36 %
2013/14	8 568	356	314	4,15 %	3,66 %
2014/15	8 515	380	331	4,46 %	3,89 %
2015/16	8 849	416	358	4,70 %	4,05 %

Pozn.: * 7. ročník ZŠ – počty žáků 7. ročníku ZŠ z předchozího školního roku

** kraj – z celkového počtu školy zřizované krajem

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

V rámci kraje je v oblasti víceletých gymnázií specifická situace ve městě Brně, kde se podíl žáků z populačního ročníku odcházejících do víceletých gymnázií pohybuje dlouhodobě nad 23 %, což významně ovlivňuje situaci ve vzdělávání na 2. stupni základních škol.

A.4.3.4 Odborné vzdělávání

Přehled počtu žáků vzdělávaných v jednotlivých skupinách oborů vzdělání včetně počtu škol, v nichž byly tyto obory vzdělání vyučovány od školního roku 2004/05 do školního roku 2015/16, je uveden v příloze 1. Z přílohy je patrné, že v naprosté většině skupin oborů vzdělání došlo od školního roku 2004/05 k poklesu, často k velmi významnému poklesu počtu žáků (např. u oborů vzdělání skupiny 31 Textilní výroba a oděvnictví nebo 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů).

Nejvíce žáků je dlouhodobě ve skupinách oborů vzdělání 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika + 18 Informatické obory (v roce 2010 byla skupina oborů 18 vyčleněna ze skupiny oborů 26), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus a 63 Ekonomika a administrativa.

Podíl žáků přijatých do denní formy studia v odborných oborech vzdělání ukončených maturitní zkouškou (obory vzdělání L/0 a M klasifikace KKOV bez oborů lyceum) z celkového počtu přijatých do oborů vzdělání určených pro žáky 9. ročníků (tj. bez víceletých gymnázií, nástavbového a zkráceného studia) na středních školách v kraji činil v roce 2015 38,92 %, což znamená ve srovnání s rokem 2011 (41,2 %) mírný pokles.

U oborů vzdělání s výučním listem se zastavil pokles podílu přijímaných do těchto skupin oborů vzdělání z celkového počtu přijatých do 1. ročníku středních škol (bez nástavbového studia). V letech 2006–2011 se tento podíl pohyboval kolem 30 %, v současné době dosahuje hodnot 32–33 %. Negativním trendem je u této skupiny oborů vzdělání klesající podíl žáků, kteří své vzdělávání úspěšně ukončí. V současné době úspěšně dokončí obor vzdělání s výučním listem pouze cca 65 % žáků z těch, kteří byli ke vzdělávání přijati.

Tabulka 18: Přehled žáků v oborech s výučním listem (denní studium)

šk. rok	1. r.	2. r.	3. r.	celkem	abs	nově přijatí	žáků 9. roč.	podíl (1. r. SŠ/ 9. r. ZŠ)	podíl "ukončili studium"
2006/07	4 921	4 399	4 452	13 777	4 338	4 677	12 221	40,27 %	76,66 %
2007/08	4 820	4 282	4 069	13 171	3 873	4 611	11 813	40,80 %	71,83 %
2008/09	4 560	4 077	3 995	12 614	3 602	4 344	11 578	39,39 %	72,07 %
2009/10	4 615	3 937	3 836	12 388	3 438	4 382	11 099	41,58 %	69,86 %
2010/11	4 075	3 986	3 735	11 787	3 069	3 835	9 418	43,27 %	63,67 %
2011/12	3 996	3 545	3 831	11 213	3 181	3 593	8 566	46,65 %	69,76 %
2012/13	3 762	3 411	3 447	10 620	3 162	3 446	7 676	49,01 %	68,52 %
2013/14	3 487	3 253	3 222	9 962	2 646	3 225	7 752	44,98 %	64,93 %
2014/15	3 536	2 998	3 038	9 572	2 574	3 221	7 791	45,39 %	64,41 %
2015/16	3 342	2 977	2 793	9 112	2 381	3 050	7 706	43,37 %	63,29 %

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Nástavbové studium

U nástavbového studia došlo k významnému poklesu počtu přijímaných žáků do denní i ostatních forem vzdělávání. U denního studia z 1 223 žáků přijatých do 1. ročníku ve školním roce 2008/09 na 665 žáků přijatých ve školním roce 2015/16. Podíl přijímaných do nástavbového studia klesl pod 30 % z celkového počtu absolventů oborů vzdělání s výučním listem, čímž bylo naplněno kritérium DZ kraje 2012. U tohoto typu vzdělání klesl počet úspěšných absolventů z počtu přijatých ke vzdělávání (u denní formy studia) na pouhých 24 % v roce 2014/15, což svědčí o jeho velmi nízké efektivitě.

Zkrácené studium

Školský zákon umožňuje realizovat tzv. zkrácené studium, kdy absolventi středních škol mohou během 1–2 let vzdělávání získat další kvalifikaci. Tento typ studia se v kraji úspěšně rozvíjí (viz

tabulka 19). Převážná většina žáků (79 % ve školním roce 2015/16) se vzdělává v oborech vzdělání s výučním listem.

Tabulka 19: Zkrácené studium – počet žáků 2008–2015

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
počet žáků	32	35	122	192	262	440	607	799

SWOT analýza kap. A.4.3

S – vnitřní – silné stránky

- kvalitní zázemí a vybavenost škol
- široké spektrum nabízených oborů vzdělání
- vyhovující pokrytí kraje nabídkou SŠ vzdělání
- rozvíjející se spolupráce se zaměstnavatelskou sférou

W – vnitřní – slabé stránky

- nízké počty žáků, špatná naplněnost některých SŠ
- roztržitost oborové nabídky některých středních škol (vyučují obory vzdělání z několika skupin oborů, ale s nízkými počty žáků – dopady do odborné kvalifikace pedagogických pracovníků, vybavení škol)

O – vnější – příležitosti

- větší provázání sféry vzdělávání a trhu práce s cílem přiblížení se potřebám zaměstnavatelů

T – vnější – hrozby

- přetrvávající velký zájem o obory vzdělání s maturitní zkouškou, nízký zájem o obory vzdělání s VL
- obtížná identifikace požadavků zaměstnavatelů v regionu na lidské zdroje z hlediska oborového zaměření
- demografický vývoj
- vysoká nezaměstnanost absolventů některých skupin oborů vzdělání

A.4.4 Vyšší odborné vzdělávání

V Jihomoravském kraji je v současnosti 10 vyšších odborných škol. Samostatné VOŠ jsou pouze tři, ostatní vykonávají svoji činnost pod jedním ředitelstvím se střední školou. Vývoj počtu škol po postupném slučování a průměrná velikost škol je vidět v tabulce 20. Zřizovatelem VOŠ je kraj, soukromý sektor a církev v poměru 7:2:1. Počet studentů mírně klesá, což je dáno především demografickým vývojem. Nejnižší počty studentů VOŠ očekáváme od školního roku 2019/20.

Tabulka 20: Vyšší odborné školy

	2001/02	2004/05	2008/09	2012/13	2014/15	2015/16
počet škol	16	16	14	12	10	10
počet studentů	2 928	3 556	3 279	3 276	2 896	2 652
průměrná velikost školy	183,0	222,3	234,2	273,0	289,6	265,2

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Historický přehled skupin oborů vzdělávání ukazuje následující tabulka 21. Stěžejní pro vzdělávání na VOŠ je v JMK zdravotnictví, následované je veřejnosprávní činností a sociální péčí. Ostatní skupiny oborů jsou zastoupeny malými podíly.

Tabulka 21: Skupiny oborů VOŠ (všichni zřizovatelé a všechny formy)

skupina oborů	školní rok	2001/02	2004/05	2008/09	2012/13	2014/15	2015/16
16	počet studentů	30	70	9			
	počet VOŠ	1	1	1			
26	počet studentů	132	182	126	133	117	94
	počet VOŠ	1	1	1	1	1	1
29	počet studentů	41	85	40			
	počet VOŠ	1	1	1			
31	počet studentů	44	15	14			
	počet VOŠ	1	1	1			
36	počet studentů	16	25				
	počet VOŠ	1	1				
39	počet studentů				41	28	23
	počet VOŠ				1	1	1
53	počet studentů	996	1 066	1 091	1 204	1 166	1 132
	počet VOŠ	4	4	4	4	4	4
63	počet studentů	436	213	407	447	375	296
	počet VOŠ	3	2	3	3	3	3
64	počet studentů	14	40	32	44	17	4
	počet VOŠ	1	1	1	1	1	1
65	počet studentů				101	86	85
	počet VOŠ				1	1	1
66	počet studentů			19	90	86	90
	počet VOŠ			1	1	1	1
68	počet studentů	742	1 353	976	568	427	360
	počet VOŠ	3	3	2	2	2	2
72	počet studentů	110	110	109	92	91	82
	počet VOŠ	1	1	1	1	1	1
75	počet studentů	255	269	312	428	382	366
	počet VOŠ	2	1	2	2	2	2
82	počet studentů	112	128	144	128	121	120
	počet VOŠ	2	2	2	1	1	1
celkem studentů		2 928	3 556	3 279	3 276	2 896	2 652

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Pozn.: 16 Ekologie a ochrana životního prostředí

18 Informatické obory

21 Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství

23 Strojírenství a strojírenská výroba
Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní

26 technika

28 Technická chemie a chemie silikátů

29 Potravinářství a potravinářská chemie

31 Textilní výroba a oděvnictví

32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů

33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů

34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie

36 Stavebnictví, geodézie a kartografie

37 Doprava a spoje

39 Speciální a interdisciplinární obory	68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost
41 Zemědělství a lesnictví	69 Osobní a provozní služby
43 Veterinářství a veterinární prevence	72 Publicistika, knihovnictví a informatika
53 Zdravotnictví	74 Tělesná kultura, tělovýchova a sport
63 Ekonomika a administrativa	75 Pedagogika, učitelství a sociální péče
64 Podnikání v oborech, odvětví	78 Obecně odborná příprava
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	79 Obecná příprava
66 Obchod	82 Umění a užité umění

U VOŠ je dlouhodobě rozdíl mezi počtem přijímaných studentů a počtem absolventů o 3 roky později (u tříletých oborů). Přibližně 30 % přijatých uchazečů studium na škole nedokončí, což může být dáno jednak ukončením studia z prospěchových důvodů, jednak nástupem ke studiu na vysokou školu u studenta, pro kterého bylo studium na VOŠ pouze východiskem z nouze. Podrobněji v tabulce 22 za poslední tři školní roky.

Tabulka 22: Absolventi VOŠ (denní studium) 2010–2015

školní rok	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
přijatí	1 124	997	1024	952	1123	1059
absolventi	598	799	777	673	758	721
dokončí studium				59,88 %	76,03 %	70,41 %

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Průměrná naplněnost VOŠ všech zřizovatelů dosahuje ve školním roce 2014/15 73,07 %. U VOŠ zřizovaných JMK je číslo vyšší, a to 74,51 %.

Předpokládáme, že s poklesem počtu absolventů oborů ukončených maturitní zkouškou a stabilním počtem míst nabízených v bakalářském studiu na vysokých školách bude počet přijímaných na VOŠ klesat a podíl přijímaných uchazečů z populace 19letých se bude pohybovat stále kolem 8 %.

SWOT analýza kap. A.4.4

S – vnitřní – silné stránky

- zavedené VOŠ se stabilním počtem studentů
- dobré uplatnění studentů v praxi
- dostatečné kapacity VOŠ

W – vnitřní – slabé stránky

- řada akreditovaných vzdělávacích programů s malým počtem studentů

O – vnější – příležitosti

- zájem zaměstnavatelů o absolventy VOŠ

T – vnější – hrozby

- zvyšování nabídky VŠ
- snižování počtu studentů dané demografickým vývojem

A.4.5 Rovné příležitosti vzdělávání pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami

Pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami je v současné době zachována nabídka různých forem vzdělávání. Liší se vzdělávacími podmínkami, které odpovídají možnostem, zájmům a potřebám určitých skupin, případně jednotlivých žáků. Vzdělávání probíhá ve dvou základních směrech, které kladou důraz na zajištění individuálních vzdělávacích potřeb všem žákům:

- směr reprezentující individuální nebo skupinovou integraci dětí a žáků v běžných mateřských, základních a středních školách
- směr reprezentující vzdělávání ve školách samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením, zejména pro děti a žáky s těžkým mentálním a kombinovaným postižením

Termíny „zdravotní postižení“ či „znevýhodnění“ jsou uváděny v kapitolách, které popisují stávající stav podle aktuálně nebo v minulosti platných právních předpisů (např. mohou existovat pouze školy pro žáky se zdravotním postižením nikoliv se znevýhodněním). Novela školského zákona používá termín znevýhodnění pro všechny kategorie dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Dále jsou v textu uváděny pojmy talentovaný a mimořádně nadaný žák v následujícím významu:

- talentovaný žák = žák s nadáním
- mimořádně nadaný žák = žák s mimořádným nadáním, který je diagnostikován školským poradenským zařízením a má navržená opatření ve vzdělávání

A.4.5.1 Integrace dětí, žáků a studentů v Jihomoravském kraji

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen žáků) je stále v popředí zájmu JMK, který vytváří odpovídající vzdělávací podmínky nejen v mateřských, základních a středních školách pro žáky se zdravotním postižením v rámci zřizovatelských kompetencí Jihomoravského kraje. Podporuje i vytváření vzdělávacích podmínek na všech stupních škol běžného typu formou individuální či skupinové integrace. Integrace si buduje v našem vzdělávacím systému stále pevnější místo. Lze říci, že proces integrace je dynamičtější a zájem o ni narůstá.

V běžných školách probíhá integrace jednak individuální formou jednotlivých zdravotně postižených žáků do tříd, kde jsou vzděláváni na základě vypracovaných individuálních vzdělávacích plánů, jednak formou skupinové integrace, to znamená vzdělávání v samostatně zřizovaných třídách určených pro žáky se zdravotním postižením, v nichž se obsah a formy vzdělávání blíží způsobu vzdělávání ve školách samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením.

Integrace je podporována za předpokladu zajištění odborné připravenosti všech učitelů včetně speciálních pedagogů, kteří v běžných školách žáky vzdělávají. Je sledována oblast materiálních podmínek (vybavení speciálně upravenými pomůckami a kompenzačními pomůckami), bezbariérovost škol a potřeba zabezpečení podpůrné služby žákům pomocí pedagogické asistence. Stejně tak jsou na školách podporována školní poradenská pracoviště, v nichž jsou vytvářeny pozice školního psychologa a školního speciálního pedagoga.

Doporučení k zařazení dětí a žáků do speciálního vzdělávání (k individuální či skupinové integraci) předkládají příslušná školská poradenská zařízení, tedy pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra všech zřizovatelů. Tato zařízení sledují proces integrace na jednotlivých školách, poskytují metodické vedení a konzultace učitelům i rodičům dětí, podílejí

se na sledování individuálních vzdělávacích plánů a v některých případech poskytují zápůjčky pomůcek.

Z následujících tabulek je zřejmý vývoj počtu individuálně i skupinově integrovaných dětí a žáků ve školách běžného vzdělávacího proudu.

Tabulka 23: Individuální integrace MŠ, ZŠ a SŠ

školní rok	2007/08				2011/12			
	MŠ	ZŠ	SŠ a VOŠ	celkem	MŠ	ZŠ	SŠ a VOŠ	celkem
mentálně postižení	22	83	0	105	35	128	2	165
sluchově postižení	5	59	0	64	5	43	10	58
zrakově postižení	3	41	4	48	9	20	17	46
s vadami řeči	10	10	0	20	22	21	0	43
tělesně postižení	21	112	2	135	21	95	17	133
s více vadami	15	14	0	29	13	24	3	40
s vývojovými poruchami učení	0	1 197	141	1 338	0	979	14	993
s vývojovými poruchami chování	5	131	0	136	40	257	0	297
autismus	9	39	1	49	34	105	8	147
celkem	90	1 686	148	1 924	179	1 672	71	1 922
školní rok	2013/14				2015/16			
	MŠ	ZŠ	SŠ a VOŠ	celkem	MŠ	ZŠ	SŠ a VOŠ	celkem
mentálně postižení	29	171	7	207	34	215	23	272
sluchově postižení	6	59	9	74	6	64	36	106
zrakově postižení	7	35	8	50	9	32	24	65
s vadami řeči	31	48	0	79	41	92	4	137
tělesně postižení	18	118	8	144	26	127	22	175
s více vadami	12	35	2	49	28	42	1	71
s vývojovými poruchami učení	0	1 183	17	1 200	0	2 139	1 144	3 283
s vývojovými poruchami chování	48	493	2	543	59	829	30	918
autismus	68	176	17	261	93	282	44	419
celkem	219	2 318	70	2 607	296	3 822	1 328	5 446

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Z celkových počtů individuálně integrovaných žáků je zřejmé, že postupně dochází k nárůstu integrovaných žáků v běžných školách. K výraznějšímu nárůstu počtu integrovaných žáků dochází v případě žáků s mentálním a tělesným postižením. K velmi výraznému nárůstu došlo v případě integrací žáků s vývojovými poruchami chování a s autismem. I přes celkové zvýšení počtu integrovaných žáků došlo v roce 2015/16 k poklesu vykazovaných žáků s vývojovými poruchami učení.

Tabulka 24: Skupinová integrace MŠ a ZŠ

školní rok	2007/08				2011/12			
	MŠ počet tříd	MŠ počet dětí	ZŠ počet tříd	ZŠ počet žáků	MŠ počet tříd	MŠ počet dětí	ZŠ počet tříd	ZŠ počet žáků
mentálně postižení	0	0	19	178	0	4*	18	144
sluchové postižení	0	0	0	0	0	1*	0	0
zrakové postižení	0	2*	0	0	0	2*	0	0
vady řeči	31	395	2	23	41	524	2	21
tělesné postižení	0	4*	0	0	0	2*	0	1*
souběžné postižení více vadami	1	5	1	5	1	6	2	15
vývojové poruchy učení	0	0	67	840	0	0	49	541
vývojové poruchy chování	0	0	6	75	0	1*	0	7*
autismus	0	1*	0	3*	0	3*	1	15
celkem	32	407	95	1 121	42	543	72	736
	2013/14				2015/16			
druhy zdravotního postižení	MŠ počet tříd	MŠ počet dětí	ZŠ počet tříd	ZŠ počet žáků	MŠ počet tříd	MŠ počet dětí	ZŠ počet tříd	ZŠ počet žáků
mentálně postižení	0	4*	16	121	X	3	0	143
sluchové postižení	0	1*	0	2*	X	1	0	3
zrakové postižení	0	0	0	0	X	1	0	0
vady řeči	41	527	2	24	X	585	0	59
tělesné postižení	0	2*	0	1*	X	0	0	2
souběžné postižení více vadami	1	8	1	13	X	7	0	19
vývojové poruchy učení	0	0	42	448	X	0	0	384
vývojové poruchy chování	0	4*	0	14*	X	5	0	22
autismus	0	11*	1	20*	X	9	0	32
celkem	42	557	62	606	44	611	67	664

X – nevykazuje se

* – tyto děti byly individuálně integrovány ve zbývajících třídách pro děti se zdravotním postižením, v tabulce jsou rozděleny podle druhu postižení/znevýhodnění

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Celkový počet žáků ve skupinové integraci se naopak postupně snižuje. V jednotlivých typech zdravotního postižení však dochází k rozdílným. Výrazně se snížil počet žáků ve třídách s vývojovými poruchami učení, naopak dochází k nárůstu počtu dětí v mateřských školách v logopedických třídách. Tento nárůst je způsobený také převodem zřizovatelských kompetencí z kraje na obec v případě mateřských škol samostatně zřízených pro žáky s vadami řeči.

SWOT analýza kap. A.4.5.1

S – vnitřní – silné stránky

- ochota škol žáky s postižením přijímat a vytvářet podmínky pro úspěšnou integraci
- v případě pozitivní integrace posílení prestiže školy
- začlenění žáků do běžných kolektivů škol

W – vnitřní – slabé stránky

- demografický vývoj – předpokládaný nárůst počtu žáků, v početných třídách obtížná integrace
- nedostatečné odborné vzdělání a zkušenosti pedagogických pracovníků se vzděláváním žáků se zdravotním postižením

O – vnější – příležitosti

- vytvoření podmínek pro společné vzdělávání v běžných školách
- zvýšení odborné kvalifikace pedagogických pracovníků studiem speciální pedagogiky
- vybavení škol kompenzačními pomůckami, které lze využít i pro vzdělávání dalších žáků

T – vnější – hrozby

- v případě neúspěšné integrace poškození žáka
- při překročení kapacity tříd školy k integraci žáků hrozí nevládnutí vzdělávání
- snížení zájmu o práci pedagogů při současném vysokém počtu dětí ve třídách a zvyšujících se počtech integrovaných dětí
- ohrožení kvality poskytovaného vzdělávání
- normativní financování, které dostatečně nepokrývá zajištění speciálně pedagogické péče

A.4.5.2 Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami

Na základě novely školského zákona a některých dalších zákonů vyhlášených pod č. 82/2015 Sb. se v rámci zajištění rovného přístupu ke vzdělání pro všechny žáky upouští od kategorizace žáků (žáci se sociálním znevýhodněním, žáci se zdravotním znevýhodněním, žáci se zdravotním postižením). Zákon zavádí pojem podpůrných opatření nezbytných pro zajištění maximálně dosažitelného plnohodnotného vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu pro všechny žáky, která budou volena tak, aby odpovídala žákovu zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám.

Na území Jihomoravského kraje působí celkem 33 škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením. Školy většinou vykonávají činnost mateřské a základní školy, případně základní školy speciální, není výjimkou, že školy poskytují také střední vzdělání jako praktické školy jednoleté nebo dvouleté. Činnost mateřské školy vykonává 21 příspěvkových organizací, 19 zřizuje Jihomoravský kraj, pouze jedna z nich vykonává činnost samostatné mateřské školy a jedna samostatná MŠ působí při fakultní nemocnici. Některé příspěvkové organizace provozují třídy mateřské školy při zdravotnických zařízeních nebo stálé třídy v nemocnicích. MŠMT zřizuje v Jihomoravském kraji dvě příspěvkové organizace pro děti se zdravotním postižením, které vykonávají také činnost mateřské školy. Dále Jihomoravský kraj zřizuje 30 příspěvkových organizací, které vykonávají činnost základní školy pro žáky se SVP, z toho celkem 8 příspěvkových organizací vykonává činnost základní školy při zdravotnických zařízeních, ve kterých jsou vzdělávány děti hospitalizované v nemocnicích nebo přijaté do ozdravovny či léčebny a mají kromě tříd při zdravotnických zařízeních i stálé třídy v kmenových školách. Na území Jihomoravského kraje zřizuje MŠMT pouze tři příspěvkové organizace pro žáky se SVP, které vykonávají činnost základní školy.

Jihomoravský kraj zřizuje i 12 příspěvkových organizací, které vykonávají činnost střední školy pro žáky se SVP, z toho 7 škol vyučuje pouze obory vzdělání Praktická škola. Další 4 střední školy pro žáky se SVP zřizuje na území kraje MŠMT.

Školy samostatně zřízené pro děti a žáky se zdravotním postižením ovlivňuje několik významných faktorů. Prvním z nich je výrazný integrační a inkluzivní trend. Stále vyšší procento dětí a žáků se zdravotním postižením se vzdělává v běžných školách. Dalším z významných faktorů je změna právních předpisů, které společně vzdělávání posilují. Lze očekávat, že vzdělávání dětí a žáků významně ovlivní přijetí novely § 16 školského zákona (viz výše). Ve školách samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením dochází ke změně klientely směrem k žákům s těžkým zdravotním postižením. Žáci s lehčím zdravotním postižením se vzdělávají v integraci v běžných školách.

Vlivem integračních trendů došlo v uplynulém období k optimalizaci škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením. Při vzniku krajů v roce 2001 přešlo pod řízivatelské kompetence kraje 61 škol (včetně středních škol) samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením. Zatímco v roce 2006/07 Jihomoravský kraj zřizoval 42 příspěvkových organizací, v roce 2015/16 jich je jen 33. Některé z nich bylo nutné sloučit do větších ekonomicky prosperujících celků, některé z nich převzala obec, ať již jako samostatné subjekty (jednalo se zejména o logopedické mateřské školy) nebo jako výkon činnosti svých základních škol s tím, že v nich byly zřízeny třídy pro žáky se zdravotním postižením. Žáci, kteří byli schopni integrace v běžných třídách škol, byli integrováni jednotlivě. Tímto způsobem byla zajištěna nabídka vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením v místech jejich bydliště.

Tabulka 25: Počet příspěvkových organizací samostatně zřízených Jihomoravským krajem pro děti a žáky se zdravotním postižením

školní rok	2006/07	2008/09	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
počet příspěvkových organizací	42	39	38	36	36	34	33

Počet dětí a žáků ve školách samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením, které zřizuje Jihomoravský kraj, se postupně snižuje a mění se skladba zdravotního postižení. Ve větší míře jsou zastoupeny děti a žáci s různými druhy a těžšími formami zdravotního postižení. Snižuje se počet žáků s mentálním postižením, dochází ke zvyšování počtu dětí a žáků s autismem.

Mimořádně nadaní žáci

Zvláštní pozornost zasluhuje oblast vzdělávání dětí a žáků s mimořádným nadáním. V současné době chybí zajištění jejich speciálních vzdělávacích potřeb v rámci normativního financování, což by se mělo změnit se zavedením stupňů podpůrných opatření. Do doby přijetí systémového opatření je třeba udržet stávající systém podpory, který spočívá v zohlednění vzdělávání žáků v závislosti na návrhu školských poradenských zařízení.

Tabulka 26: Počty dětí v MŠ se SVP

školní rok	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
mentální postižení	56	53	52	39	44	43	33
sluchové postižení	17	29	22	25	20	18	14
zrakové postižení	20	22	18	18	16	18	19
vady řeči	144	110	76	83	88	92	94
tělesné postižení	25	24	26	18	18	19	20
souběžné postižení více vadami	82	80	82	71	71	59	57

vývojové poruchy	5	4	5	2	6	5	5
autismus	28	49	55	66	76	88	93
při zdravotnickém zařízení	217	216	215	214	198	202	204
celkem	594	587	551	536	537	544	539

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Tabulka 27: Počty žáků v ZŠ se SVP

školní rok	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
mentální postižení	1 673	1 316	1 203	1 039	980	890	794
sluchové postižení	75	71	61	60	58	42	46
zrakové postižení	6	4	2	1	1	0	0
vady řeči	55	48	40	46	46	56	57
tělesné postižení	25	20	19	24	25	24	25
souběžné postižení více vadami	420	430	439	397	408	407	400
vývojové poruchy učení	10	25	26	24	28	30	24
vývojové poruchy chování	36	43	53	69	77	91	107
autismus	158	135	144	199	212	241	281
při zdravotnickém zařízení	333	314	294	295	314	321	329
celkem	2 791	2 406	2 281	2 154	2 149	2 102	2 063

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Tabulka 28: Počty žáků v SŠ se SVP

školní rok	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
mentální postižení	388	395	396	414	579	405	382
sluchové postižení	39	30	29	30	34	37	34
zrakové postižení	6	5	5	8	6	9	9
vady řeči	0	0	3	4	7	7	8
tělesné postižení	210	118	106	111	113	107	100
souběžné postižení více vadami	91	124	96	103	110	106	118
vývojové poruchy	210	200	164	175	224	174	105
autismus	18	17	26	32	36	43	62
při zdravotnickém zařízení	0	0	0	0	0	0	0
celkem	962	889	825	877	1 109	888	818

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

SWOT analýza kap. A.4.5.2

S – vnitřní – silné stránky

- materiální, technické a personální vybavení škol
- zřizování asistentů pedagoga u žáků s těžkým zdravotním postižením
- dostatečné kapacity škol pro děti a žáky se SVP

W – vnitřní – slabé stránky

- další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti vzdělávání žáků s potřebou míry podpůrných opatření

- výrazný úbytek žáků ve školách, vzdělávání žáků s různým typem zdravotního postižení v rámci jedné školy

O – vnější – příležitosti

- zaměření DVPP na míry podpůrných opatření
- v návaznosti na zavedení míry podpůrných opatření zefektivnit systém vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením včetně odpovídající diagnostiky
- posílení odborné kompetence asistentů pedagoga a zajištění jejich metodického vedení
- dotační a rozvojové programy na podporu vzdělávání dětí a žáků ve školách se SVP

T – vnější – hrozby

- snížení kvality vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením v důsledku nedostatečné připravenosti běžných škol na společné vzdělávání včetně absence kvalifikovaných speciálních pedagogů, finančního a materiálního zajištění
- neudržení dostatečných vzdělávacích kapacit pro děti a žáky se zdravotním postižením, postupný zánik škol

A.4.5.3 Vzdělávání dětí, žáků a studentů ohrožených sociálním vyloučením

Prioritou by mělo být pro tuto skupinu dětí, žáků a studentů zvýšení dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání a rané péče. Na základě dlouhodobých zkušeností je prokázáno, že pokud je dítěti věnována dostatečná včasná péče, mají šanci být úspěšné v dalších etapách vzdělávání. Včasná péče je zvláště důležitá u přípravy dětí ohrožených sociálním vyloučením. Kvalifikovaná výchova a vzdělávání dětí od velmi raného věku eliminuje nedostatky, které si děti přinášejí z rodiny, má pro zlepšení vyhlídek dítěte uspět v následném vzdělávacím procesu mimořádný význam. S ohledem na význam předškolního vzdělávání pro osobnostní a sociální vývoj dítěte je potřebné vyrovnávat jejich šance a usnadňovat vstup do základního vzdělávání prostřednictvím zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání. V místech s nedostatečnou kapacitou MŠ by děti měly mít možnost navštěvovat přípravné třídy základních škol.

Základním předpokladem fungujícího vzdělávacího systému je jeho dobrá dostupnost a prostupnost všech stupňů škol pro všechny společenské skupiny. Stejně tak je třeba omezovat formální diferenciaci vzdělávacích cest na nižších stupních vzdělávání a podporovat rovné šance pro přechod do sekundárního i terciárního vzdělávání. Pro předcházení předčasným odchodům ze vzdělávání je nutné zajistit podporu dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (především ohrožených sociálním vyloučením) v období přechodů stupňů vzdělávání. U dětí z lokalit ohrožených sociálním vyloučením je předčasný odchod z primárního vzdělávání v rámci hlavního vzdělávacího proudu přibližně třináctkrát častější, než je celostátní průměr.

Jedním z významných podpůrných opatření je asistent pedagoga. Pedagogická asistence dětí a žáků ohrožených sociálním vyloučením v podmínkách práce v mateřských i základních školách je nezbytným opatřením, které podporuje jejich schopnost učit se. V součinnosti s dalšími pedagogy asistent pedagoga napomáhá při řešení výukových a výchovných obtíží s dítětem a žákem, a tak tvoří nezbytnou součást celého vzdělávacího procesu. Na základě dlouhodobých zkušeností se asistent pedagoga významně podílí na školní úspěšnosti dětí a žáků v hlavním vzdělávacím proudu.

Významná by měla být i podpora projektového řešení zaměřeného na nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny. Patří k nim:

- podpora vzdělávání dětí a žáků v obcích s lokalitami sociálně vyloučenými
- podpora projektů, které napomohou snížení předčasného ukončení vzdělávání
- projekty na podporu práce s rodinami dětí a žáků ohrožených sociálním vyloučením, ale také projekty s aktivitami pro motivované žáky ohrožené sociálním znevýhodněním
- projekty na podporu žáků při přechodu mezi jednotlivými stupni vzdělávání

SWOT analýza kap. A.4.5.3

S – vnitřní – silné stránky

- materiální a technické vybavení škol
- systematická dotační politika v oblasti národnostních menšin na krajské úrovni

W – vnitřní – slabé stránky

- nedostatečné kapacity mateřských škol pro děti ohrožené sociálním vyloučením
- další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti vzdělávání dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření
- velmi obtížná spolupráce s některými rodinami ohroženými sociálním vyloučením
- dosavadní nedostatečná mezirezortní spolupráce v oblasti sociálně vyloučených lokalit

O – vnější – příležitosti

- v návaznosti na zavedení příslušných stupňů podpůrných opatření zefektivnit systém vzdělávání dětí a žáků ohrožených sociálním vyloučením včetně odpovídající diagnostiky
- kvalifikovanost pedagogů umožní řešit projekty zaměřené zejména na rovné příležitosti ve vzdělávání pro všechny
- posílení odbornosti asistentů pedagoga včetně jejich metodického vedení
- osvětová činnost terénních pracovníků v rodinách ohrožených sociálním vyloučením

T – vnější – hrozby

- nedostatek asistentů pedagoga
- nedostatek kompetentních terénních pracovníků

A.4.6 Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče; dětské domovy

Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče

Na území Jihomoravského kraje je zřízeno více typů zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Nejvíce jsou zastoupeny dětské domovy jako samostatná školská zařízení nebo jako školská zařízení při školách samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením. Dětské domovy jsou zřizovány Jihomoravským krajem. Dalšími zařízeními jsou dva diagnostické ústavy, jeden je určen pro děti a jeden pro mládež. Oba sídlí v Brně a jsou zřizovány MŠMT. Na území kraje působí čtyři výchovné ústavy a jeden dětský domov se školou (jako součást jednoho z výchovných ústavů). Tři výchovné ústavy jsou zřizovány MŠMT, jeden výchovný ústav je soukromý.

Dětské domovy

V Jihomoravském kraji je v současnosti 12 dětských domovů. Samostatných dětských domovů je devět, tři jsou zřízeny jako součást škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením. Dětské domovy prošly během několika posledních let významným vývojem. Po převzetí zřizovatelských pravomocí krajem a následně v důsledku přijetí nového zákona upravujícího oblast výkonu ústavní a ochranné výchovy (zákon č. 109/2002 Sb.) došlo k významným investicím do těchto zařízení. Většina objektů byla nově zrekonstruována, přistavěna, jeden byl nově postaven. Některé dětské domovy vznikly na základě již zmíněného zákona přeměnou části internátu bývalých zvláštních škol, kde se dříve rovněž uskutečňoval výkon ústavní výchovy. Stavebně, provozně i personálně byly upraveny na podmínky dětského domova. Ty, které nemohly být z různých důvodů zrekonstruovány, byly postupně opuštěny. Na základě požadavku dětského diagnostického ústavu v Brně byl zřízen dětský domov při škole pro žáky se zdravotním postižením v Ivančicích, který se zaměřil zejména na sluchově postižené děti.

V roce 2001/02 po převzetí zřizovatelských kompetencí k dětským domovům z MŠMT zřizoval JMK 14 dětských domovů. Vývoj počtu dětských domovů, lůžkové kapacity a vývoj počtu umístěných dětí od roku 2004/05 je zřetelný z tabulky 29. Kapacita zařízení se snížila, většina z nich je rodinného typu s odděleným provozem jednotlivých rodinných skupin (dětí se z velké části starají o domácnost – podílejí se na nákupu, vaření, úklidu a jiných běžných činnostech). V rámci možností jednotlivá zařízení podporují vztahy s biologickou rodinou, výrazně spolupracují s OSPOD.

Tabulka 29: Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy

	2004/05	2008/09	2010/11	2012/13	2014/15	2015/16
počet školských zařízení pro výkon ÚV zřizovaných JMK	15	14	14	13	13	12
počet lůžek	385	397	397	365	365	349
počet umístěných dětí	355	339	337	323	321	318
průměrná naplněnost	92 %	85 %	85 %	88 %	88 %	91 %

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.10.)

Údaje v tabulce jsou uvedeny od školního roku 2004/05, kdy se již situace začala stabilizovat. I počet umístěných dětí je v posledních letech poměrně stálý, z hlediska věkového složení dětí se postupně zvýšil průměrný věk umístěných dětí. Celkově došlo ke snížení počtu zařízení i ke snížení lůžkové kapacity a k poklesu počtu umístěných dětí.

V zařízeních je stále poměrně vysoké procento dětí se zdravotním postižením (údaje o zdravotním postižení jsou uvedeny v tabulce 30), jejich počet tvoří téměř polovinu umístěných dětí v DD. Zároveň v DD přibývá dětí s většími výchovnými, sociálními a zdravotními problémy (zejména dětí s psychiatrickými diagnózami). Na této skutečnosti se podílí jednak větší otevřenost DD k přijetí „problémových dětí“ daná i vyšší kvalifikovaností personálu, dále častější umístění méně problémových dětí a dětí mladšího věku do náhradní rodinné péče a v neposlední řadě snaha dotčených orgánů o neumístění dětí v zařízeních sociální péče.

Tabulka 30: Přehled zdravotních postižení dětí v dětských domovech

	2008/09	2010/11	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
mentální postižení	138	126	95	103	93	81
sluchové postižení	5	8	6	4	1	2
zrakové postižení	2	6	3	0	1	2
tělesné postižení	0	2	0	1	1	1
vady řeči	9	12	14	7	10	6
vývojové poruchy chování a učení	23	30	18	16	17	18
souběžné postižení více vadami	3	3	3	5	24	20
autismus (PAS)	2	2	4	4	4	4
počet dětí se ZP celkem	182	189	143	140	151	134
počet dětí v DD celkem	339	337	323	319	321	318
% dětí se ZP z celkového počtu dětí v DD	54 %	56 %	44 %	44 %	47 %	42 %

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.10.)

Zařízení věnují zvýšenou péči tomu, aby byly děti co nejvíce připraveny na vstup do samostatného života. Pokud studují, umožňují jim i po dovršení zletilosti zůstat dále v zařízení do dokončení přípravy na povolání. Před jejich odchodem jim pak pomáhají s výběrem případného zaměstnání a zajištění bydlení.

V současné době procházejí zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy obdobím koncepčních změn na mnoha úrovních. Bylo přijato několik strategických dokumentů, které nastiňují postupný proces transformace celého systému péče o ohrožené děti za spolupráce všech zainteresovaných rezortů. Byly přijaty standardy péče o děti v zařízeních. Ve velké míře je podporována jiná forma péče než forma institucionální. Je patrná snaha o hledání ideálního koncepčního řešení problematiky péče o ohrožené děti. Stále se však projevuje meziresortní roztržitost. Zařízení se snaží průběžně reflektovat všechny změny. Potýkají se však s mnoha problémy, z nichž některé vnímají jako následek přijetí nového občanského zákoníku (např. nepřehledná situace v umísťování dětí nebo chybějící diagnostika přijímaných dětí).

SWOT analýza kap. A.4.6

S – vnitřní – silné stránky

- kvalitní zázemí a vybavenost školských zařízení pro výkon ÚV, převažují zařízení s nízkou kapacitou, která umožňuje provoz rodinných skupin
- stabilní personální obsazení zařízení, kvalifikovanost pedagogických pracovníků
- individuální podpora zájmů a zaměření dětí, příprava na samostatný život
- podpora vztahů s biologickou rodinou, úzká spolupráce s OSPOD

W – vnitřní – slabé stránky

- obtížná spolupráce s biologickými rodinami, malá možnost s nimi pracovat
- chybí diagnostika dětí přijímaných do zařízení
- umísťování dětí do DD pouze soudy, které jsou zdlouhavé a nekonceptní
- umísťování velkých skupin biologických sourozenců – není možné nechat volnou kapacitu v závislosti na financování
- meziresortní roztržitost v oblasti péče o ohrožené děti, různost zřizovatelů – různost koncepčního vedení

O – vnější – příležitosti

- nastavení kapacit v návaznosti na typologii dětí – zaměřenost jednotlivých zařízení, v návaznosti na to zajištění personálního zabezpečení (např. zajištění psychologa)
- rozšíření sítě specializovaných zařízení pro ambulantní péči
- vytvoření kapacit pro odcházející děti – startovací byty – nájemní byty a následná péče o mladé, kteří opustili DD (ve spolupráci s různými subjekty)
- nastavením standardů zajištění vysoké úrovně péče v zařízení
- přizpůsobení činnosti zařízení potřebám umístěných dětí spolu s personálním zabezpečením

T – vnější – hrozby

- nejasná situace zařízení pro výkon ÚV a OV do budoucna (neujasněnost koncepce)
- předčasné snížení kapacit či zrušení zařízení v návaznosti na stávající podporu jiných forem náhradní péče (pěstounská péče, pěstounská péče na přechodnou dobu), následkem toho riziko nedostatečné kapacity pro umístění dětí v JMK, riziko většího množství dětí, které se budou vracet z pěstounské péče na přechodnou dobu do dětského domova z důvodu nenalezení jiné další vhodné formy následné péče
- mezirezortní roztržitost v oblasti péče o ohrožené děti, různost zřizovatelů – různost koncepčního vedení – obtížnost stanovení koncepce a kapacit zařízení na úrovni kraje (umísťování dětí napříč kraji – různé koncepce krajů v oblasti nastavení kapacit)

A.4.7 Poradenský systém

Poradenský systém v Jihomoravském kraji je zastoupen pedagogicko-psychologickými poradnami, speciálně pedagogickými centry a školními poradenskými pracovišti. Škála zřizovatelů je široká, od kraje přes MŠMT, až po soukromé a církevní zřizovatele.

V době vzniku krajů převzetím zřizovatelských kompetencí ke školským poradenským zařízením bylo v JMK celkem 24 zařízení, z nichž 17 zřizoval JMK. V roce 2008/09 došlo ke sloučení pěti krajských PPP do dvou celků, v roce 2014/15 došlo ke zrušení jednoho SPC a vzniku jedné církevní PPP. Celkem se počet příspěvkových organizací snížil, služby ale zůstaly zachovány na odloučených pracovištích. I přes snížený počet institucí byl poradenský systém postupně posilován navyšováním počtu odborných pracovníků, a to v důsledku nových činností, které poradenským zařízením ukládaly novely právních předpisů.

Svým obsahem a zaměřením se poradenské služby orientují na poskytování odborných služeb dětem, žákům, studentům, jejich rodičům, stejně tak na preventivní, intervenční a metodické činnosti, které směřují k řešení aktuálních problémů přímo v jednotlivých školách a třídních kolektivech. Hlavní cíl efektivní poradenské péče je stále spatřován nejen v odborné činnosti poradenských pracovníků ve školských poradenských zařízeních, ale v souvislosti s pokračujícím trendem inkluze také přímo v konkrétních školách, a to zajištěním služeb školního speciálního pedagoga a školního psychologa ve školních poradenských pracovištích. Zajištění těchto služeb bylo dosud řešeno velmi nesystémově třemi projekty z prostředků ESF a nyní třemi rozvojovými programy MŠMT. Na systémové začlenění školních psychologů a školních speciálních pedagogů by měl za určitých podmínek reagovat přehled podpůrných opatření. V případě absence poradenských pracovníků přímo ve školách i nadále poradenské služby zajišťuje výchovný poradce, metodik prevence a pedagogicko-psychologická poradna, případně speciálně pedagogické centrum. V rámci poradenských služeb je poskytováno i kariérové poradenství, které pomáhá ke správnému rozhodnutí o volbě profese, případně vzdělávací

cesty. Stává se významným nástrojem prevence nezaměstnanosti a může přispět i k prevenci předčasných odchodů ze vzdělávacího procesu. PPP se zabývají i péčí o mimořádně nadané žáky s podporou integračního vzdělávacího modelu. Jeho obsahem je proces identifikace mimořádně nadaných, jejich podpora při vzdělávání a poskytnutí poradenské péče. Zajištění vzdělávacích podmínek pro tuto kategorii dětí a žáků však není dostatečně systémově řešeno.

PPP i SPC spolupracují ve sjednocování metodiky především v oblastech diagnostiky, psychologické intervence, integrace dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, péče o mimořádně nadané žáky, pomoci klientům s poruchami chování, speciálně pedagogické intervence – reedukace, kariérového poradenství, prevence rizikového chování.

Školská poradenská zařízení postupně obnovují diagnostické nástroje, ať již z prostředků rozvojových programů MŠMT nebo z prostředků zřizovatele. Z prostředků zřizovatele byla také vybavena SPC jednotným evidenčním systémem.

Tabulka 31: Počty klientů speciálně pedagogických center

Typ a počet postižení klientů SPC											
školní rok	MP	ZP	SP	VŘ	TP	SPVV	VPU	VPCH	A	ostatní	celkem
2007/08	1 156	109	222	6 544	376	454	0	0	318	179	9 358
2008/09	1 254	184	122	6 801	463	483	0	0	356	163	9 826
2009/10	1 198	104	218	6 863	332	496	0	0	347	260	9 818
2010/11	1 152	109	253	6 620	344	558	0	0	492	189	9 717
2011/12	1 426	110	265	6 997	364	580	0	0	587	185	10 514
2012/13	1 376	318	269	7 189	318	616	0	0	704	233	11 023
2013/14	1 601	232	276	7 473	357	717	0	0	766	153	11 575
2014/15	1 494	157	274	7 302	344	647	0	0	847	162	11 227

Pozn.: MP = mentální postižení, ZP = zrakové postižení, SP = sluchové postižení, VŘ = vady řeči, TP = tělesné postižení, SPVV = postižení více vadami, VPU = vývojové poruchy učení, VPCH = vývojové poruchy chování, A = autismus.

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Tabulka 32: Počet klientů PPP (2007–2015)

školní rok	počet klientů PPP
2007/08	21 942
2008/09	22 603
2009/10	21 654
2010/11	21 878
2011/12	22 506
2012/13	24 404
2013/14	24 490
2014/15	25 156

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.09.)

Skladbu klientů SPC ukazuje tabulka 31, počty klientů PPP tabulka 32. Mezi klienty patří kromě dětí a žáků s vývojovými poruchami učení a chování také klienti bez zdravotního postižení.

V důsledku novelizace § 16 školského zákona, která zavádí změny v uplatňování podpůrných opatření, bude docházet k systémovým, organizačním a legislativním změnám. Vzhledem k odložené

účinnosti novely § 16 školského zákona a současné tvorby prováděcích předpisů není ještě zcela jasné, jaká bude náročnost uvedení nových pravidel do praxe včetně finanční náročnosti zaváděných podpůrných opatření.

SWOT analýza kap. A.4.7

S – vnitřní – silné stránky

- pokrytí všech okresů JMK dostupnou poradenskou péčí
- specializace SPC na určitý typ postižení a tím dostupnost kvalitní péče
- kvalifikovanost odborných pracovníků poradenského systému, vysoká odbornost se promítá do řešení významných národních i mezinárodních projektů
- vybavenost dostupnými diagnostickými nástroji v oblasti psychologie

W – vnitřní – slabé stránky

- potřeba posílit personální oblast
- nedostatek diagnostických nástrojů v oblasti speciální pedagogiky
- nejednotnost statistického výkaznictví

O – vnější – příležitosti

- sjednocení poradenského systému na úrovni ČR, metodické vedení z jednoho centra
- vznik revizního pracoviště a odborná kontrola ze strany ČŠI
- vytvoření nových diagnostických nástrojů
- dostatečné posílení poradenského systému včetně systémového ukotvení obsazení školních poradenských pracovišť, vytvoření norem pro personální a výkonové zabezpečení činnosti
- aplikace podpůrných opatření v praxi včetně proškolení odborných pracovníků

T – vnější – hrozby

- školská poradenská zařízení různých zřizovatelů bez metodického vedení mají odlišné směřování včetně vykazování ve statistickém výkaznictví
- zkrácené představy veřejnosti o možnostech poradenského systému
- legislativa, která má řadu výkladů – i protichůdných, které se v čase mění
- absence centrálního metodického vedení ze strany MŠMT

A.5 Základní umělecké, zájmové, jazykové vzdělávání a školské služby

A.5.1 Základní umělecké vzdělávání

V Jihomoravském kraji se v období let 2012–2016 síť základních uměleckých škol stabilizovala. V současné době působí na území Jihomoravského kraje 64 základních uměleckých škol, 41 z nich zřizuje Jihomoravský kraj, 12 obce a 11 má soukromého zřizovatele. Vzdělávání v základních uměleckých školách probíhá zejména v budovách, kde se nachází sídlo školy, a také ve 140 pobočkách, což zaručuje to, že je základním uměleckým vzděláváním dostatečně pokryto celé území Jihomoravského kraje. Kapacita základních uměleckých škol je vzhledem k vývoji populační křivky dostatečná, není nutné ji navyšovat.

Základní umělecké školy, které působí na území našeho kraje, poskytují základy uměleckého vzdělání ve všech čtyřech uměleckých oborech – hudebním, výtvarném, tanečním a literárně dramatickém formou individuálního, skupinového nebo kolektivního vzdělávání, a to v přípravném studiu,

základním studiu prvního stupně, základním studiu druhého stupně a ve studiu pro dospělé. Ve všech okresech kraje je výuka uměleckých oborů zabezpečena zejména krajskými školami, výjimku tvoří okres Břeclav, kde výuku literárně dramatického oboru zabezpečují pouze školy zřizované obcemi.

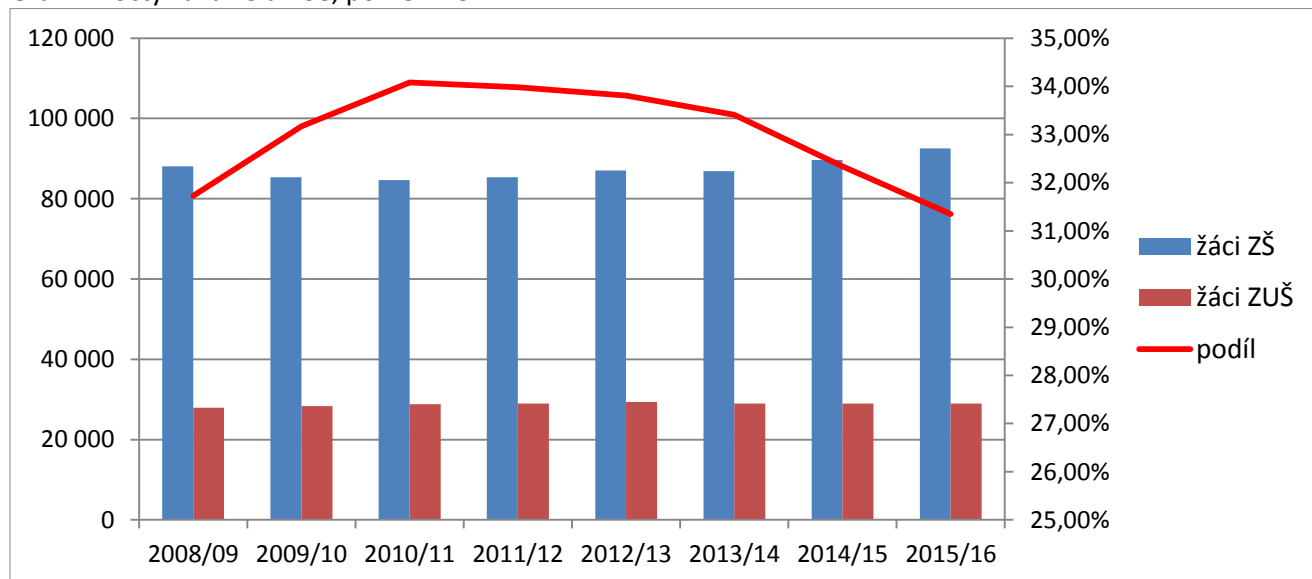
Opatření uvedené v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje z února 2012, které stanovilo pro léta 2012 a 2013 snížení podílu žáků základních uměleckých škol z celkového počtu žáků základních škol na úroveň 30 % a jeho následné udržování, se nepodařilo naplnit. Ze srovnání podílu ve školním roce 2011/12 (33,98 %) a podílu ve školním roce 2015/16 (31,34 %) vyplývá, že se podíl žáků ZUŠ z celkového počtu žáků ZŠ snížil pouze o 2,64 %. Hodnoty 30 %, která byla pro Jihomoravský kraj nastavena v DZ JMK 2012, dosaženo nebylo, i když se situace v jednotlivých okresech JMK liší: v některých okresech má sledovaný podíl hodnotu nižší než 30 %, v ostatních okresech i v rámci celého kraje však hodnota podílu nastavenou hranici 30 % překračuje. Nadprůměrných hodnot sledovaného podílu dosahuje Jihomoravský kraj i z pohledu Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky, který sleduje podíl žáků základních uměleckých škol z celkového počtu žáků základních a středních škol ve věku do 18 let. Jihomoravský kraj republikový průměr 19,2 % z roku 2013 překračuje o 2,1 %.

Tabulka 33: Počty žáků ZUŠ

školní rok	žáci ZŠ	žáci ZUŠ	z toho 1. stupeň ZUŠ	podíl
2008/09	88 052	27 939	24 894	31,73 %
2009/10	85 390	28 322	24 681	33,17 %
2010/11	84 659	28 849	25 353	34,08 %
2011/12	85 373	29 011	25 616	33,98 %
2012/13	86 998	29 411	26 096	33,81 %
2013/14	86 870	29 022	25 650	33,41 %
2014/15	89 628	28 982	25 682	32,34 %
2015/16	92 500	29 000	25 660	31,34 %

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.10.)

Graf 4: Počty žáků ZŠ a ZUŠ, poměr mezi nimi

Zdroj: data ze statistických výkazů škol

Vzhledem k příznivému demografickému vývoji a při zachování počtu přijímaných žáků do základních uměleckých škol bude možné nejpozději ve školním roce 2017/18 dosáhnout 30 % podílu žáků základních uměleckých škol z celkového počtu žáků základních škol, v následujících letech pak tento podíl ještě poklesne a je možné jej dlouhodobě udržovat na úrovni 27–30 %.

SWOT analýza kap. A.5.1

S – vnitřní – silné stránky

- dlouholetá tradice uměleckého vzdělávání
- ZUŠ jsou předstupněm dalšího studia na středních a vysokých školách uměleckého zaměření
- vysoká kvalifikovanost pedagogů
- vysoký počet ZUŠ v kraji, stabilizovaná síť škol
- na většině ZUŠ nabídka všech uměleckých oborů
- dostatek míst v ZUŠ

W – vnitřní – slabé stránky

- vysoký počet poboček – velká hustota v některých regionech
- vysoký úbytek žáků v průběhu docházky do ZUŠ
- ZUŠ navštěvují převážně dívky

O – vnější – příležitosti

- podpora kulturního života regionů

T – vnější – hrozby

- snížení normativu na žáka
- zvýšení úplaty za vzdělávání
- velký podíl organizací, které nesídlí v budovách zřizovatele

A.5.2 Střediska volného času

V Jihomoravském kraji pracuje 33 středisek volného času, z toho 21 zřizuje Jihomoravský kraj, 9 obce a 3 církve. Celkem mají tyto organizace v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 325 míst výkonu činnosti, jejichž počty se během let různě mění. SVČ na jedné straně získávají nové pronájmy, na druhé straně na některých pracovištích svoji činnost končí.

Počet středisek volného času a jejich pracovišť je v kraji vysoký a zabezpečuje v dostatečné míře volnočasové aktivity pro všechny zájemce z okolí SVČ. Od roku 2011 přistoupil JMK k regulaci výkonů SVČ, jichž je zřizovatelem, a doporučený výkon SVČ je každoročně sdělován i zřizovatelům obecních SVČ a jejich ředitelům. Důvodem pro toto opatření byl stále se zvyšující počet účastníků zájmového vzdělávání, což znamenalo zvyšující se požadavky na financování SVČ ze státního rozpočtu a v řadě případů i pokles kvality zájmového vzdělávání. Díky regulaci výkonů se situace v oblasti zájmového vzdělávání zajišťovaného těmito subjekty stabilizovala. Organizace mají při naplnění plánovaných výkonů zajištěn plánovaný počet zaměstnanců i potřebné finanční krytí, takže se mohou soustředit na kvalitu poskytovaného vzdělávání.

SWOT analýza kap. A.5.2

S – vnitřní – silné stránky

- poskytování smysluplného naplnění volného času – všestranné a rozmanité formy a oblasti činnosti, celoroční činnost, dobrá dostupnost, stálý zájem o aktivity SVČ ze strany účastníků
- aktivní pedagogové, externisté, práce dobrovolníků

- organizace výměnných a zahraničních pobytů, stáže pracovníků

W – vnitřní – slabé stránky

- nedostatek vlastních prostor

O – vnější – příležitosti

- zajištění dostatečné nabídky vzděl. programů v rámci zájmového a neformálního vzdělávání
- zvýšení úplaty za zájmové vzdělávání
- podporování aktivit směřujících k prevenci sociálně patologických jevů

T – vnější – hrozby

- riziko snížení kvality zájmového vzdělávání v závislosti na nedostatku finančních prostředků
- riziko snížení zájmu o aktivity SVC v souvislosti se zvýšením úplaty za zájmové vzdělávání při nedostatku finančních prostředků
- velký podíl organizací, které nesídlí v budovách zřizovatele
- zvýšení nájmů využívaných prostor

A.5.3 Školní družina, školní klub

Školní družiny a školní kluby jsou školská zařízení pro zájmové vzdělávání žáků základních škol. Činnost školních družin je uskutečňována různými formami: pravidelnou i příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a rekreační činností i otevřenou nabídkou spontánních činností. Nejčastější aktivity, které vytvářejí podmínky pro rozvoj nadání žáků a jejich seberealizaci, jsou v oblasti sportovní, přírodovědné, ekologické, umělecké a společenskovední. Nedílnou součástí činností školních družin zůstává také příprava žáků na vyučování, odpočinek a relaxace.

Tabulka 34: Počty žáků ve školních družinách a školních klubech při ZŠ

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
školní družiny	26 233	27 765	29 492	31 322	33 151	35 368
školní kluby	6 668	6 675	7 229	7 202	6 925	6 845

Zdroj: Statistické výkazy škol (vždy k 30.10.)

Vzhledem k velkému zájmu rodičů o umístění svých dětí ve školních družinách, který souvisí s postupným zvyšováním počtu žáků na prvním stupni, novou výstavbou v obcích a s pracovním vytížením zákonných zástupců, dochází průběžně k navyšování cílových kapacit školních družin. V posledních letech meziročně až o 2 000 míst.

Při některých úplných základních školách jsou zřízeny školní kluby. Jejich zaměření je stanoveno vyhláškou o zájmovém vzdělávání a jejich činnost je určena přednostně pro žáky 2. stupně základních škol. Činnosti se mohou účastnit žáci příslušné školy, ale i jiných škol (včetně žáků víceletých gymnázií a konzervatoří, jejichž věk odpovídá věku žáků druhého stupně základních škol, případně žáci prvního stupně, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do školní družiny). Mnohé školní kluby realizují volnočasové aktivity i v období školních prázdnin, včetně sobot a nedělí.

SWOT analýza kap. A.5.3

S – vnitřní – silné stránky

- zajištění výchovně vzdělávací činnosti i v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání
- pestrost nabízených aktivit
- možnost posílení vazeb žáků při mimoškolní činnosti

W – vnitřní – slabé stránky

- v některých lokalitách nemohou školy zájmové aktivity nabízet s ohledem na nedostatečné prostory

O – vnější – příležitosti

- možnost posílení vazeb žáků při mimoškolní činnosti
- zájem škol a zřizovatelů vybudovat kapacity pro zájmové vzdělávání

T – vnější – hrozby

- při zvyšujících se kapacitách zařízení pro zájmové vzdělávání snižování finančních normativů

A.5.4 Volný čas

Při podpoře volnočasových aktivit je respektována Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020 vytvořená MŠMT a přijatá usnesením vlády č. 342 z 12. května 2014, která zakotvuje celou řadu cílů a s nimi spojených úkolů v oblasti zájmového vzdělávání a volného času dětí a mládeže.

Podpora péče o účelné využívání volného času dětí a mládeže

Na území Jihomoravského kraje působí množství dětských a mládežnických neziskových nevládních organizací. Na podporu jejich činnosti vyhlašuje JMK dotační programy, v jejichž rámci bylo od roku 2012 do roku 2015 podpořeno celkem 269 žádostí o dotaci v celkové výši 21 153 tis. Kč. Dotace byly použity k financování projektů na technické zhodnocení, opravy a údržbu táborových základen a kluboven a na nákup movitých věcí určených na vybavení táborových základen a kluboven.

SWOT analýza kap. A.5.4

S – vnitřní – silné stránky

- systematická dotační politika v oblasti využití volného času dětí a mládeže na krajské úrovni i na úrovni MŠMT ČR
- úzká spolupráce s odborem pro mládež MŠMT ČR v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání (pravidelná komunikace s koordinátorkou spolupráce s krajskými úřady, pravidelné setkávání zástupců odboru pro mládež a zástupců jednotlivých krajů)
- spolupráce se zastřešujícími organizacemi NNO v oblasti využití volného času dětí a mládeže v JMK (především s Asociací nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje a Jihomoravskou radou dětí a mládeže)
- nabídka pravidelných i nepravidelných volnočasových aktivit je v JMK dostupná a přiměřeně propagovaná, včetně kvalitního personálního zajištění

W – vnitřní – slabé stránky

- nevyužívání dotačních příležitostí na rozvoj volnočasových aktivit (ze statistických údajů o dotačních programech v oblasti volnočasových aktivit za rok 2012 a 2013, dostupných na odboru školství KrÚ JMK, vyplývá prokazatelná nižší finanční podpora podaných žádostí v okresech Břeclav a Znojmo, než je odpovídající průměrná velikost okresů vzhledem k počtu obyvatel okresu v rámci kraje. Proto bylo rozhodnuto o jejich preferování v roce 2014. I přes tuto pobídku je v uvedených okresech stále nízký zájem ze strany NNO o využití dotací)
- nabídky k pravidelné zájmové činnosti jsou akceptovány spíše dětmi mladšího školního věku, s rostoucím věkem zájemců a tyto aktivity ubývá

- s výjimkou okresu Brno-město se organizace potýkají s nedostatkem finančních prostředků na běžný provoz

O – vnější – příležitosti

- rovnoměrné pokrytí území JMK činnostmi organizací dětí a mládeže
- rozšíření nabídky zájmové činnosti pro mládež, která nechce být organizována
- posílení systému pravidelných finančních podpor stávajícím organizacím, které naplňují volný čas dětem a mládeži

T – vnější – hrozby

- nedostatek dobrovolných vedoucích dětských a mládežnických kolektivů
- nezájem mládeže o smysluplné naplnění volného času a možný příklon k sociálně patologickému chování

A.5.5 Jazykové vzdělávání

V Jihomoravském kraji působí pět jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky, z toho čtyři jsou zřizovány Jihomoravským krajem a jedna je soukromá. Cílem jazykových škol je příprava posluchačů na složení státních jazykových zkoušek i mezinárodních jazykových zkoušek, intenzivní pomaturitní kurzy pro absolventy středních škol a zájmové studium jazyků pro nejširší veřejnost včetně firemních jazykových kurzů. Počet žáků v těchto školách postupně klesá.

SWOT analýza kap. A.5.4

S – vnitřní – silné stránky

- kvalifikovaní učitelé cizích jazyků

W – vnitřní – slabé stránky

- snižující se počet žáků v kurzech cizích jazyků
- snižující se počet zájemců o státní jazykovou zkoušku

O – vnější – příležitosti

- rozvoj výuky českého jazyka pro cizince v ČR

T – vnější – hrozby

- velmi silná konkurence v oblasti jazykového vzdělávání – vysoký počet soukromých jazykových škol

A.5.6 Školské ubytovací služby

Školská ubytovací zařízení tvoří domovy mládeže a internáty, které poskytují ubytování dětem, žákům a studentům. Domovy mládeže poskytují ubytování zejména žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol, dále realizují výchovně vzdělávací činnost navazující na činnost těchto škol a školní stravování. Internáty poskytují ubytování dětem a žákům škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením a dětem přípravného stupně základní školy speciální. Celková kapacita domovů mládeže v JMK je v současné době 5 258 lůžek a internátů 349 lůžek. Naplněnost domovů mládeže klesá. Dochází k postupné úpravě struktury domovů mládeže a internátů vzhledem k poptávce po ubytování. Ve školním roce 2015/16 je naplněnost domovů mládeže 61 %. Internáty jsou naplněné konstantně na cca 70 %.

A.5.7 Školní stravování

V zařízeních školního stravování (školní jídelny, školní jídelny – výdejny, školní jídelny – vývařovny) se uskutečňuje školní stravování dětí, žáků, studentů, dále stravování zaměstnanců škol a školských zařízení a možné je i stravování dalších osob (za úplatu).

Tabulka 35: Počty zařízení školního stravování a počty stravovaných dětí, žáků a studentů v ZŠS

	školní rok				
	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
počet zařízení školního stravování	1 139	1 147	1 150	1 159	1 156
počet stravovaných dětí, žáků a studentů	140 803	142 283	144 050	147 823	151 387

Zdroj: Statistické výkazy (vždy k 30.10.)

V posledních letech dochází k nárůstu počtu stravujících se dětí, žáků a studentů v rámci školního stravování. V roce 2015 došlo k legislativní úpravě dané problematiky a provozovatel stravovacích služeb může poskytovat školní stravování v dietním režimu. V Jihomoravském kraji je školní stravování zabezpečováno zařízeními školního stravování, jejichž činnost vykonávají organizace zřizované Jihomoravským krajem, obcemi, soukromými zřizovateli a církvemi.

A.6 Pedagogičtí pracovníci

Zajistit kvalitní vzdělávání není možné bez pedagogických pracovníků, kteří mají vysokou odbornou kvalifikaci a vysokou motivaci k výkonu pedagogické práce. Dnem 31.12.2014 uplynula doba stanovená zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ve které mohli přímou pedagogickou činnost vykonávat i pedagogičtí pracovníci, kteří nesplňovali odbornou kvalifikaci. V průběhu uplynulých let docházelo k postupnému zvyšování podílu zaměstnanců naplňujících podmínky citovaného zákona a v roce 2015 se přibližuje 100 %.

Současná doba klade na všechny pedagogy stále větší požadavky nejen v oblasti jejich odbornosti, ale stále více potřebují rovněž hluboké znalosti z oblasti psychologie a speciální pedagogiky. Je proto nutné zvyšovat atraktivitu a prestiž této profese, aby ji měli zájem vykonávat jen ti nejlepší. Motivovat stávající i budoucí pedagogické pracovníky je třeba nejen zlepšením platových podmínek a zajištěním perspektivy kariérního postupu, ale také kvalitním počátečním vzděláváním a následným dalším vzděláváním pedagogických pracovníků.

V níže uvedené tabulce je uveden vývoj počtu pedagogických pracovníků a vývoj jejich průměrných platů v posledních čtyřech letech.

Tabulka 36: Přepočtený počet pedagogických pracovníků a jejich průměrný plat (2011–2014)

rok	přepočtený počet pedagogických pracovníků	průměrný plat
2011	17 456,30	24 868 Kč
2012	17 358,92	25 640 Kč
2013	17 286,44	25 870 Kč
2014	17 443,36	26 219 Kč

Zdroj: Statistické výkazy P1-04

Počet pedagogických pracovníků se mění v závislosti na demografickém vývoji, kdy do jednotlivých segmentů vzdělávací soustavy vstupují různě silné populační ročníky a tím se mění i potřeba počtu pedagogických pracovníků. V letech 2012–2013 došlo k poklesu počtu pedagogických pracovníků na základních a středních školách, v roce 2014 dochází k růstu počtu pedagogických pracovníků na MŠ a ZŠ. Nárůstu počtu žáků v základním vzdělávání odpovídá i nárůst zájmu o zájmové vzdělávání poskytované školními družinami a školními kluby. Zvyšuje se tedy i počet vychovatelů. Proces integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžného vzdělávacího proudu s sebou přináší i nárůst počtu asistentů pedagoga.

Průměrný plat pedagogických pracovníků v kraji postupně vzrůstá, ročně v průměru o 1,8 %. V roce 2014 dosáhl částky 26 219 Kč.

V Jihomoravském kraji je pro pedagogické pracovníky k dispozici široká nabídka dalšího vzdělávání. Zajišťuje ji zejména krajem zřizované SSŠ a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno a krajská pobočka NIDV jako organizace přímo řízená MŠMT.

Středisko služeb školám a Zařízení pro DVPP Brno zajišťuje nabídku dalšího vzdělávání nejen v Brně, ale i na dalších pracovištích v rámci celého JMK. Tato organizace realizuje ročně stovky vzdělávacích programů, které jsou v převážné většině akreditované MŠMT a jejichž cílem je zejména podpořit realizaci a inovaci školních vzdělávacích programů.

SSŠ a Zařízení pro DVPP realizovalo rovněž několik projektů z ESF, které umožnily nabídnout řadu aktivit DVPP pedagogickým pracovníkům MŠ, ZŠ a SŠ v kraji. Mezi nejvýznamnější patří: EdTRANS transition from school to work, Podpora profesního rozvoje pracovníků škol s využitím digitální fotografie při výuce přírodovědných a technických oborů; Interkulturní vzdělávání dětí, žáků a pedagogů, Moderní trendy ve vzdělávání, Profesionální rozvoj MŠ a projekt Pojdme se dotknout ICT.

NIDV zajišťuje priority a úkoly státní politiky v oblasti vzdělávání. Prostřednictvím svých krajských pracovišť poskytuje konzultační, metodickou a odbornou podporu všem vzdělávacím institucím. NIDV nabízí i vzdělávání pedagogických pracovníků připravené na zakázku jednotlivých škol a pedagogických sborů. Toto vzdělávání se uskutečňuje v prostorách NIDV nebo přímo ve školách a školských zařízeních.

Kariérní řád

V zájmu zvyšování kvality pedagogických pracovníků a zlepšení jejich finančního ohodnocení bude na celostátní úrovni zaveden kariérní řád jako jeden z dalších motivačních prvků péče o pedagogické pracovníky.

SWOT analýza kap. A.6

S – vnitřní – silné stránky

- vysoká kvalifikovanost pedagogických pracovníků
- pravidelné zvyšování platů

W – vnitřní – slabé stránky

- nedostatek odborných učitelů pro technické obory, výuku cizích jazyků, speciálních pedagogů, nedostatek pedagogických pracovníků s aprobací M, F, Ch

O – vnější – příležitosti

- široká nabídka DVPP
- spuštění kariérního řádu

T – vnější – hrozby

- nedostatečně připravené zavedení společného vzdělávání

A.7 Péče o talentované žáky a studenty a podpora volnočasových aktivit

A A.7.1 Soutěže

Žáci škol Jihomoravského kraje se zúčastňují celostátně organizovaných soutěží vyhlášených MŠMT. Jsou to především předmětové soutěže (nejčastěji olympiády) včetně Středoškolské odborné činnosti pořádané ve školách, v okresech a krajích. Právě z řad účastníků výše zmíněných aktivit se pak nejčastěji vybírají žáci a studenti do Programu podpory nadaných studentů JMK.

Práci s nadanými žáky formou zabezpečení realizace školních soutěží a přehlídek se v JMK věnují střediska volného času, z nichž nejvýznamněji SVČ Lužánky v Brně, SVČ Ivančice, SVČ Břeclav, DDM Blansko a DDM Vyškov, dále pobočky SSŠ a Zařízení pro DVPP Brno.

Díky propracované systematické péči a podpoře jsou žáci z Jihomoravského kraje již několik let vyhodnocováni jako nejúspěšnější v soutěžích a přehlídkách vyhlášených MŠMT. Z tohoto důvodu byly střední školy z JMK příjemcem největšího podílu finančních prostředků alokovaných na rozvojový program MŠMT Hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích – Excellence středních škol.

V Jihomoravském kraji, jako jediném v České republice, je systém školních soutěží a přehlídek realizován elektronicky pomocí modulu *SOUTĚŽE* na portálu www.jmskoly.cz, kterému se za uplynulé období podařilo nejen dostat do povědomí odborné i laické veřejnosti, ale významným způsobem byla zejména v posledních dvou letech zvýšena jeho využitelnost pro statistické a vyhodnocovací účely. Výstupy jsou využívány pro potřeby Jihomoravského kraje, individuální potřeby žáků i škol.

Přehlídka České ručičky

Příprava žáků v odborných školách má v České republice dlouholetou tradici. Pokrývá velmi široké spektrum oborů s výučním listem v Jihomoravském kraji, přesto však lze v současném období sledovat citelný pokles zájmu ze strany žáků a jejich rodičů právě o tuto formu studia. Za účelem podpory aktivit směřujících ke zvýšení významu učňovského školství a prohloubení propagace jednotlivých řemesel ve společnosti realizuje Jihomoravský kraj již od roku 2008 svůj významný projekt – přehlídku České ručičky.

Přehlídku České ručičky vyhláší Jihomoravský kraj a organizuje ji spolu s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Hospodářskou komorou České republiky a Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest. V roce 2015 se přehlídka stala partnerem projektu Rok průmyslu a technického vzdělávání 2015.

Přehlídka má své webové stránky www.ceskerucicky.org, které významně přispívají k šíření aktuálních informací o přehlídce po celé republice.

A.7.2 Talentovaní žáci

Součástí komplexní podpory, kterou JMK nadaným mladým lidem systematicky poskytuje v souladu s Programem rozvoje kraje při rozvoji lidských zdrojů, je již šestým rokem realizace originálního projektu Jihomoravského kraje Program podpory nadaných studentů v Jihomoravském kraji (dále i PPNS).

Cílovými skupinami tohoto projektu jsou jednak žáci středních škol se sídlem v JMK a studenti vysokých škol, jednak školy zřízené JMK. V rámci „Programu“ jsou realizovány např. tyto aktivity:

- a) podpora středních škol zřízených JMK za úspěchy jejich žáků v ústředním kole předmětových vědomostních soutěží vyhlášených MŠMT a jejich mezinárodních nadstavbách a ve vybraných řemeslných soutěžích odborných dovedností přehlídky České ručičky. Od roku 2015 si školy své žádosti generují přímo z modulu *SOUTĚŽE* na portálu www.jmskoly.cz
- b) vstup talentovaných žáků/studentů do „Programu“ na základě dosažení vynikajících výsledků ve vybraných soutěžích v celostátním nebo mezinárodním kole nebo na základě úspěšného absolvování vstupního psychologicko-diagnostického vyšetření. O zařazení nadaných uchazečů do Programu rozhoduje Rada JMK. Také zde se podařilo inovovat modul soutěže/www.jmskoly.cz natolik, že z něj lze od roku 2014 mj. vygenerovat žáky, jež mají dle PPNS nárok na přímý vstup či testování zdarma
- c) podpora prací středoškolské odborné činnosti žáků na vybraná témata navržená vysokými školami a ústavy Akademie věd ČR dle potřeb jihomoravského regionu.

V roce 2014 byla úspěšně realizována stěžejní část projektu Podpora talentů v přírodovědných a technických oborech v slovensko-českém příhraničí spolufinancovaného v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce SR-ČR 2007–2013.

SWOT analýza kap. A.7.2

S – vnitřní – silné stránky

- zavedené systémové prvky v obou oblastech (rozvojové a dotační programy MŠMT, dotační programy JMK, ostatní finanční podpora JMK)
- odborné, metodické a technické zázemí (subjekty zajišťující organizaci a koordinaci soutěží a přehlídek v JMK a realizaci Programu podpory nadaných studentů v JMK, dále subjekty nezbytné pro zajištění technického podpůrného zázemí obou vzájemně se prolínajících problematik)
- aktivity PPNS, modul SOUTĚŽE i přehlídka České ručičky mají k dispozici vlastní webové stránky, které slouží k rychlé a moderní informovanosti odborné i laické veřejnosti
- kooperace odborníků při rozšíření využitelnosti softwarového vybavení
- fungující a každoročně aktualizovaný Program podpory nadaných studentů v JMK (dále také PPNS)
- tři stěžejní aktivity realizované v rámci PPNS slouží cílovým skupinám v plné míře
- úspěšně zrealizováno již 7 ročníků přehlídky České ručičky

W – vnitřní – slabé stránky

- nízká/neadekvátní výše finančních prostředků alokovaných na uvedené oblasti v rámci státního rozpočtu
- neexistující propojení softwaru JMK a MŠMT v rámci dotačního programu Excelence

- nedostatečná stabilita odboru 51 MŠMT, jež má v gesci oblast školních soutěží a přehlídek
- nedostatečný centrální systém motivace pedagogů doprovázejících žáky k účasti na soutěžích a přehlídkách, organizační i finanční odpovědnost přenesena na školy

O – vnější – příležitosti

- iniciace centrálního systému motivace pedagogů doprovázejících žáky k účasti na soutěžích a přehlídkách
- iniciace propojení softwaru JMK a MŠMT v rámci dotačního programu Excellence
- pokračující realizace a rozvoj projektu Program podpory nadaných studentů v Jihomoravském kraji
- inovace modulu *SOUTĚŽE* na portálu www.jmskoly.cz za účelem jeho širšího využívání pro potřeby PPNS

T – vnější – hrozby

- obě uvedené vzájemně související oblasti jsou postaveny na výjimečném zájmu, nadšení a dobrovolnosti účastníků; z tohoto důvodu je jedinou existující hrozbou nedostatek finančních prostředků na jeho realizaci

A.8 Prevence rizikového chování

Prevence rizikového chování u dětí a mládeže představovala činnost a aktivity v rámci školního i mimoškolního prostředí. Obsahem byla specifická a nespecifická primární prevence.

Jihomoravský kraj v období 2012–2015 každoročně:

- vyhlásil dotační program „Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními“ na podporu minimálních preventivních programů ve školách a školských zařízeních směřujících k iniciování a zahájení nebo rozvinutí programů specifické primární prevence rizikového chování

Tabulka 37: Dotační program – Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními

rok	celková částka na dotační program	počet přijatých žádostí	počet podpořených žádostí
2012	500 tis. Kč	26	7
2013	500 tis. Kč	33	13
2014	500 tis. Kč	21	11
2015	1 500 tis. Kč	35	29

Jednoznačně převažovaly adaptační pobytové programy. Školami jsou tyto preventivní aktivity kladně hodnoceny, zejména u středních škol s cílovou skupinou žáků prvních ročníků. Dále se ve větší míře vyskytovaly programy na podporu sociálního klimatu třídy a zážitkové programy. Rovněž byly využity programy na bázi vrstevnických přístupů. Programy včasné intervence (v pravém slova smyslu) se objevily zřídka a zaslouží si větší pozornost.

- v rámci dotačního programu pro oblast protidrogových aktivit JMK podporoval částkou cca 1 000 tis. Kč preventivní programy specifické primární prevence realizované nestátními organizacemi v kraji

- JMK vyčlenil finanční částku ve výši 500 tis. Kč na podporu činnosti metodiků prevence PPP; metodici zabezpečují primární prevenci ve školách a školských zařízeních, realizují preventivní programy a opatření a koordinují školní metodiky prevence v Jihomoravském kraji

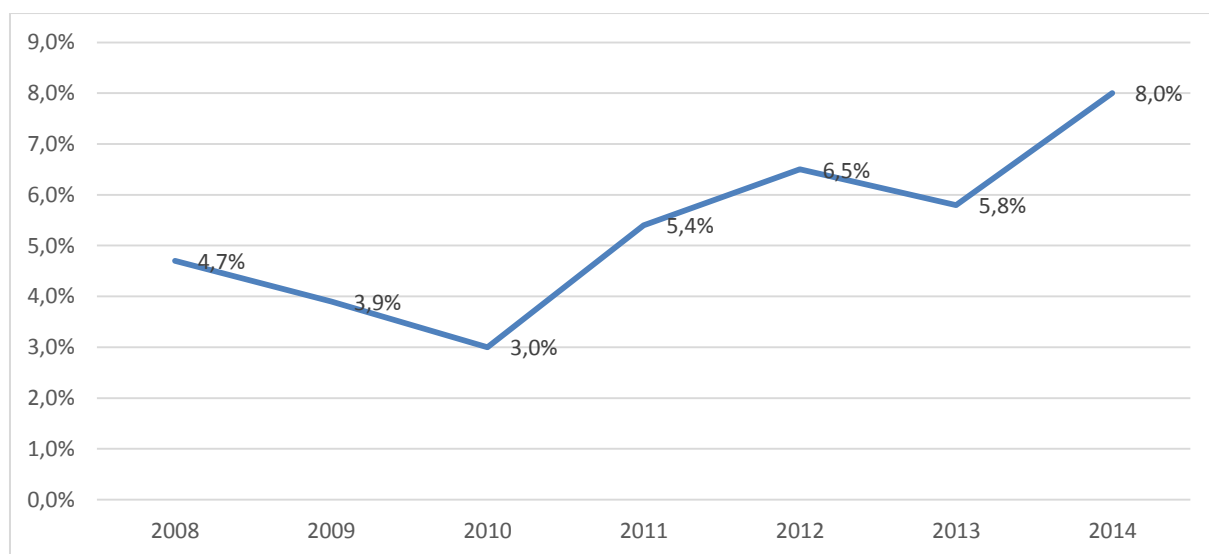
V daném období se nepodařilo zřídit krajské metodické centrum primární prevence, které by vykonávalo činnost odborného pracoviště pro oblast primární prevence.

A.9 Celoživotní vzdělávání

Celoživotní vzdělávání sehrává podstatnou roli v kontextu proměn pracovního trhu, jež mají vliv na zaměstnatelnost obyvatel Jihomoravského kraje. Možnost formálního a neformálního vzdělávání v dospělém věku přináší možnost, jak zůstat uplatnitelným a konkurenceschopným na trhu práce.

Z dat poskytnutých DV monitorem je patrné, že v dalším neformálním vzdělávání dochází od roku 2010 k dlouhodobému nárůstu počtu osob, jež se v posledních čtyřech letech účastnily dalšího vzdělávání.

Graf 5: Účast v neformálním vzdělávání v Jihomoravském kraji

Zdroj: DV monitor

Podstatnou úlohu v oblasti dalšího vzdělávání má v kraji informačně poradenské Centrum vzdělávání všem (<http://vzdelavanivsem.cz/>), které informuje veřejnost o široké nabídce dalšího vzdělávání prostřednictvím databáze dalšího vzdělávání. CVV se během doby od svého založení stalo nedílnou součástí dalšího vzdělávání v kraji.

CVV také poskytuje veřejnosti kariérové poradenství, jehož cílem je podporovat lepší uplatnitelnost na trhu práce a kariérový rozvoj obyvatel kraje. Angažuje se i v oblasti kariérového poradenství na ZŠ a SŠ. Aktivita jsou určeny jak přímo pro žáky ZŠ a SŠ, tak pro výchovné poradce a pedagogy v rámci DVPP.

CVV se v rámci své činnosti zaměřuje i na podporu center celoživotního učení středních škol realizujících další vzdělávání. Podporuje zejména propagaci nabídky dalšího vzdělávání center

celoživotního učení při středních školách směrem k veřejnosti. Školy využívají databázi dalšího vzdělávání, která je důležitým pojítkem mezi veřejností a konkrétními školeními, kurzy či rekvalifikacemi. CVV v daném období také propagovalo aktivity škol prostřednictvím Českého rozhlasu nebo veletrhu Gaudeamus.

V posledních letech se centra celoživotního učení na středních školách rozvíjela a stávala se autorizovanými osobami pro různé obory. Díky této skutečnosti je v Jihomoravském kraji pestrá nabídka dalšího vzdělávání, která je dostupná i napříč regiony.

Ve snaze stát se centrem celoživotního učení významně středním školám pomohl i projekt UNIV 2 KRAJE, který byl realizován v letech 2009–2013 a na něj navazující projekt UNIV 3, který byl ukončen v roce 2015. Do projektu UNIV 2 Kraje se z JMK aktivně zapojilo 33 SŠ. V rámci něj bylo v kraji vytvořeno celkem 102 programů dalšího vzdělávání, z toho 37 programů podle NSK. Nejvíce programů DV bylo vytvořeno v těchto skupinách oborů: strojírenství (včetně automobilových oborů), stavebnictví, gastronomie a turismus, elektrotechnika a informační technologie.

V rámci projektu UNIV 3, jehož cílem byla podpora rekvalifikací, po jejichž absolvování mohou účastníci složit zkoušku a získat tak novou profesní kvalifikaci. V rámci projektu bylo v JMK vytvořeno celkem 68 vzdělávacích programů a proběhlo 47 pilotních ověření kurzů profesních kvalifikací. Pilotáže byly realizovány na 19 středních školách v JMK a na 9 soukromých vzdělávacích institucích. Převažovaly kvalifikace z oblasti gastronomie, stavebnictví a zemědělství.

SWOT analýza kap. A.9

S – vnitřní – silné stránky

- vysoký podíl populace s terciárním vzděláním
- výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti (3. místo v krajích v ČR)
- procento dospělých ve vzdělávání (4. místo)
- množství škol poskytujících další profesní vzdělávání
- činnost Centra vzdělávání všem
- široká oborová struktura nabízených kurzů, školení a rekvalifikací

W – vnitřní – slabé stránky

- nízké výdaje na rekvalifikace (11. místo v krajích v ČR)
- dlouhodobě vyšší nezaměstnanost oproti celostátnímu průměru
- velká diferenciace okresů v kraji z hlediska nezaměstnanosti
- koncentrace vzdělávacích společností v Brně

O – vnější – příležitosti

- snižování nezaměstnanosti
- podpora středních škol v oblasti dalšího vzdělávání
- nárůst volných pracovních míst
- podpora účasti na neformálním vzdělávání
- rozvoj vzdělávací nabídky v regionech

T – vnější – hrozby

- zvyšování nezaměstnanosti
- pokles osob participujících na dalším profesním vzdělávání
- koncentrace vzdělávacích aktivit v Brně
- nesoulad nabídky a poptávky v dalším vzdělávání

A.10 Financování školství

Financování regionálního školství bude letech 2016–2020 realizováno především ze tří zdrojů. Jedná se o financování ze státního rozpočtu, z Evropských strukturálních a investičních fondů a z prostředků zřizovatele.

1. Financování ze státního rozpočtu

Ze státního rozpočtu směřuje do resortu školství největší objem finančních prostředků. Základním předpisem, který upravuje současný způsob financování regionálního školství v této oblasti, je zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétní sumu prostředků, kterou může ministerstvo školství disponovat, včetně závazných ukazatelů pro oblast regionálního školství, určuje každoročně zákon o státním rozpočtu České republiky pro příslušný kalendářní rok. Finanční prostředky ze státního rozpočtu jsou následně ministerstvem školství do rozpočtu krajů přidělovány na základě rozpisu rozpočtu přímých výdajů regionálního školství. Veškeré tyto prostředky jsou krajům alokovány na kombinaci výkonového (normativního) a programového (dle vyhlášených rozvojových programů) způsobu financování. Z hlediska výše prostředků má hlavní význam normativní financování. K financování činností dle rozvojových programů je určeno pouze cca 0,77 % rozpočtových zdrojů (bez rozpočtových programů k nárůstu tarifů, které jsou vypisovány mimořádně). Státní prostředky tak pokrývají školám a školským zařízením veškeré požadavky související se mzdovými nároky, náhradami mezd, s odvody z mezd, s přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a rovněž tzv. ostatní neinvestiční výdaje.

Regionální školství se v uplynulých letech vyrovnávalo a v oblasti základních škol ještě několik let bude vyrovnávat s nárůsty výkonů. Je to způsobeno populačním nárůstem, který začal od roku 2005 (viz předchozí kapitoly). V důsledku tohoto demografického vývoje došlo k významnému nárůstu výkonů nejprve v mateřských školách a následně i ve školách základních. Výsledkem tohoto vývoje bylo navyšování kapacit zejména u mateřských škol.

Dosavadní nárůsty výkonů v mateřských a základních školách byly kompenzovány snižováním výkonů ve středním školství. V tomto segmentu je však nyní snížení výkonů podstatně menší než v dřívějších letech a od roku 2019 lze očekávat opět postupné zvyšování výkonů. V souvislosti s výraznými poklesy výkonů na středních školách a nedostatečnou výší finančních prostředků na přímé výdaje na vzdělávání ze strany MŠMT přistoupil Jihomoravský kraj před několika lety k opatření, na základě kterého dofinancovává tyto výdaje u jím zřizovaných škol částkou ve výši cca 20 mil. Kč ročně.

Největším problémem ve financování regionálního školství je v současnosti společné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou začleňováni do běžných základních škol. Tento jev s sebou přináší značný nárůst finančních prostředků potřebných na zaplacení všech asistentů pedagogů. Střetává se tu oficiální teze o společném vzdělávání s možnostmi systému toto společné vzdělávání finančně pokrýt. Aby Jihomoravský kraj vyšel s prostředky, které rozpisem rozpočtu z ministerstva získá, poskytuje školám pouze příspěvek na zaplacení asistentů.

Tabulka 38: Orientační výše finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu na léta 2016–2020

		2016	2017	2018	2019	2020
3 - 5 let	výkony	39 000	38 000	37 200	37 600	38 300
	normativ	42 080 Kč	42 080 Kč	42 080 Kč	42 080 Kč	42 080 Kč
	výše NIV	1 641 120 000 Kč	1 599 040 000 Kč	1 565 376 000 Kč	1 582 208 000 Kč	1 611 664 000 Kč
6 - 14 let	výkony	99 000	103 100	106 500	108 700	110 900
	normativ	53 922 Kč	53 922 Kč	53 922 Kč	53 922 Kč	53 922 Kč
	výše NIV	5 338 278 000 Kč	5 559 358 200 Kč	5 742 693 000 Kč	5 861 321 400 Kč	5 979 949 800 Kč
15 - 18 let	výkony	39 400	38 800	38 700	39 200	39 700
	normativ	62 352 Kč	62 352 Kč	62 352 Kč	62 352 Kč	62 352 Kč
	výše NIV	2 456 668 800 Kč	2 419 257 600 Kč	2 413 022 400 Kč	2 444 198 400 Kč	2 475 374 400 Kč
19 - 21 let	výkony	7 300	6 600	6 100	5 900	5 800
	normativ	53 213 Kč	53 213 Kč	53 213 Kč	53 213 Kč	53 213 Kč
	výše NIV	388 454 900 Kč	351 205 800 Kč	324 599 300 Kč	313 956 700 Kč	308 635 400 Kč
3 - 18 let KZÚV	výkony	320	350	350	350	350
	normativ	255 800 Kč	255 800 Kč	255 800 Kč	255 800 Kč	255 800 Kč
	výše NIV	81 856 000 Kč	89 530 000 Kč	89 530 000 Kč	89 530 000 Kč	89 530 000 Kč
NIV celkem		9 906 377 700 Kč	9 928 861 600 Kč	10 135 220 700 Kč	10 291 214 500 Kč	10 465 153 600 Kč

Výše NIV je pouze přibližná. Tabulka nepředpokládá valorizaci normativů v uvedených letech a vychází ze skutečné výše normativů pro rok 2016. Nezahrnuje finanční prostředky na programové financování – prostřednictvím rozvojových programů. Počet a zaměření těchto rozvojových programů je v jednotlivých letech variabilní a závisí na prioritách stanovených MŠMT.

2. Financování z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF)

Významným zdrojem možného financování řady plánovaných aktivit dlouhodobého záměru mohou být v letech 2016–2020 finanční prostředky operačních programů ČR spolufinancovaných ze strukturálních fondů EU.

Pro koordinaci výběru témat a financování projektů v oblasti vzdělávání budou zpracovány Místní akční plány rozvoje vzdělávání (MAP) na území jednotlivých obcí s rozšířenou působností a Krajský akční plán rozvoje vzdělávání (KAP) na úrovni celého kraje.

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) bude navazovat na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a na Operační program Výzkum a vývoj pro inovace. Cílem OP VVV je přispět ke strukturálnímu posunu ČR směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle, na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti naší země. Z hlediska regionálního školství je nejdůležitější prioritní osa č. 3

Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání – projekty zaměřené na vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), na zvýšení kvality předškolního vzdělávání, zlepšení kvality vzdělávání žáků v klíčových kompetencích, rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání, zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků a zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce.

Ve vybraných prioritních oblastech budou projektové záměry financovány především formou zjednodušeného financování tzv. šablon a v menší míře prostřednictvím projektů na tematická partnerství a sítě.

Pro financování investičních projektů v oblasti vzdělávání je určený Integrovaný regionální operační program (IROP), který se zaměřuje na vzdělávání v investiční prioritě 10, prioritní osa 2: Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání včetně odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení rozvíjením infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu.

Cílem podpory je vybavit zařízení pro vzdělávání (školy, školská zařízení a další zařízení podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit), která umožní rozvíjet klíčové schopnosti, zlepšit kvalitu celoživotního učení, tj. formálního (předškolního, základního, středního, vyššího odborného), zájmového a neformálního vzdělávání mládeže a dalšího vzdělávání dospělých.

V místech, kde je to potřebné, bude podporováno rozšíření kapacit pro předškolní a základní vzdělávání a rekonstrukce a modernizace vybavení škol a školských zařízení.

Pro financování některých projektových záměrů lze využít také Operační program Zaměstnanost a INTERREG V-A pro přeshraniční spolupráci se Slovenskem nebo Rakouskem.

3. Financování z prostředků zřizovatele

Jedná se o třetí pilíř financování regionálního školství. Zahrnuje pokrytí potřeb školských organizací v oblasti provozních rozpočtů a výdajů na investice (resp. dofinancování prostředků, které na investiční akce chybí po odpočtu získaných dotací). U organizací zřizovaných Jihomoravským krajem došlo v uplynulých letech s pomocí dotací k masovému zateplování včetně výměny oken. V závislosti na dotacích se dá předpokládat, že tento trend bude pokračovat.

Výdaje na provoz škol a školských zařízení jsou závislé na finančních možnostech zřizovatele. Menší obce se většinou snaží udržet existenci škol, v některých případech za cenu neúnosných nákladů.

Krajské organizace v uplynulých letech prošly optimalizací a nepředpokládá se v nadcházejícím období masivní slučování. Prostředky na provoz jsou jim poskytovány normativně – podle počtu žáků. Pokud některá z organizací v naléhavých případech není schopna se svým rozpočtem vyjít, může se přihlásit do dohodovacího řízení. Mimořádné požadavky na provoz jsou operativně řešeny z provozní rezervy odboru školství. V tomto způsobu financování se v nadcházejícím období nepředpokládají změny. Obecně lze konstatovat, že krajské organizace nemají zásadní problémy s financováním svých provozních výdajů. Uvítaly by však změnu v současnosti nastaveném odvodu investičních zdrojů do investičního fondu JMK, který je nastaven jako příliš vysoký (75 % z výše ročních odpisů organizace).

SWOT analýza kap. A.10

S – vnitřní – silné stránky

- vícezdrojové financování regionálního školství
- stabilita finančních prostředků vynakládaných zřizovateli na provozní výdaje škol a školských zařízení

W – vnitřní – slabé stránky

- nedostatek finančních prostředků na investice u krajských organizací v důsledku vysokých odvodů investičních prostředků do IF JMK

O – vnější – příležitosti

- využití finančních prostředků z evropských fondů

T – vnější – hrozby

- možnost negativního dopadu nového způsobu financování přímých výdajů na vzdělávání za předpokladu, že systém nebude výrazně finančně posílen
- nemožnost ovlivnit výši státních prostředků směřovaných do systému prostřednictvím MŠMT

B) NÁVRHOVÁ ČÁST – PRIORITY A OPATŘENÍ

V návrhové části Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje jsou stanoveny čtyři priority a 16 specifických cílů (u dvou priorit jde o pět specifických cílů, u jedné o čtyři a u poslední o dva specifické cíle). K jednotlivým specifickým cílům je stanoveno 78 opatření. Gesci za realizaci všech opatření má odbor školství Krajského úřadu Jihomoravského kraje, proto není v tabulkách u jednotlivých opatření uváděn, uváděny jsou pouze spolupracující subjekty.

Veškerá opatření jsou stanovena vzhledem ke stávajícímu způsobu financování regionálního školství ze státního rozpočtu. V případě, že dojde k reformě financování regionálního školství, bude pravděpodobně nutno Dlouhodobý záměr novelizovat a některá opatření, zejména opatření vztahující se k prioritě **4 Efektivita vzdělávání**, upravit.

Přehled priorit a cílů

<p>Priorita 1: Kvalita vzdělávání</p>	<p>a) Kvalita procesu vzdělávání, monitorování a hodnocení vzdělávání</p> <p>b) Podpora pedagogických pracovníků a ředitelů škol</p> <p>c) Podpora polytechnického vzdělávání včetně EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj</p> <p>d) Podpora "bezpečného školního prostředí"</p> <p>e) Podpora rozvoje výuky cizích jazyků</p>
<p>Priorita 2: Rovné příležitosti ve vzdělávání</p>	<p>a) Podpora společného vzdělávání</p> <p>b) Podpora poradenského systému</p> <p>c) Podpora škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením jako odborných a metodických center pro školy hlavního vzdělávacího proudu a pro vzdělávání dětí a žáků s těžkým zdravotním postižením</p> <p>d) Podpora znevýhodněných</p> <p>e) Podpora nadaných a talentovaných dětí, žáků a studentů</p>
<p>Priorita 3: Sblížení vzdělávání a trhu práce</p>	<p>a) Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů</p> <p>b) Podpora podnikavosti, iniciativy a kreativity</p> <p>c) Rozvoj kariérového poradenství</p> <p>d) Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání</p>
<p>Priorita 4: Efektivita vzdělávání</p>	<p>a) Budování efektivní sítě škol a školských zařízení</p> <p>b) Efektivní systém financování</p>

B.1 Kvalita vzdělávání

B.1.a Kvalita procesu vzdělávání, monitorování a hodnocení vzdělávání

V oblasti kvality procesu vzdělávání, monitorování a hodnocení vzdělávání je na celostátní úrovni realizována řada aktivit a plánována řada opatření. Jihomoravský kraj podporuje zejména následující (podrobněji jsou tato opatření rozpracována v DZ ČR):

- Provést obsahové úpravy Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání tak, aby podpořily matematické, jazykové, polytechnické (včetně manuální zručnosti), občanské a ICT vzdělávání.
- Pravidelně zjišťovat výsledky vzdělávání žáků v 5. a 9. ročnících ZŠ na reprezentativním vzorku škol, který umožní objektivní vyhodnocení dat.
- Provést obsahové úpravy rámcových vzdělávacích programů ve středním vzdělávání tak, aby podpořily matematické, jazykové, ICT a polytechnické vzdělávání (včetně výuky k manuální zručnosti).
- Zavedení povinné přijímací zkoušky pro přijímání žáků do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou.
- Provést reformu maturitní zkoušky, jejímž cílem je zařazení třetí povinné zkoušky společné části MZ z matematiky ve většině oborů vzdělání.
- V návaznosti na novelu školského zákona zajistit bezproblémový provoz systému jednotných zadání závěrečných zkoušek.
- Připravit návrh kritérií kvalitní školy.
- Kritéria hodnocení škol a školských zařízení stanovovat na delší časové období, aby školy měly dostatek času na změnu (zlepšení) stavu vzdělávání.
- Podpořit zřizovatele škol a školských zařízení ve využívání kritérií k hodnocení škol.
- Dopracovat kritéria ČŠI pro hodnocení škol uplatněním výstupů projektů NIQES a IPn Cesta ke kvalitě a umožnit jejich využití zřizovatelem.
- Umožnit zvyšovat odborné kompetence zřizovatelů v oblasti hodnocení škol, aby hodnocení nebylo zaměřeno pouze na hospodaření školy, ale také na oblast vzdělávání. Klást důraz na to, aby zřizovatelé při hodnocení brali na zřetel především specifika a hlavní funkci škol a prostředí, ve kterém se škola nachází.
- Poskytnout metodickou pomoc zřizovatelům při hodnocení škol (ČŠI), a to zejména při přijímání opatření na základě inspekční činnosti.
- Výstupy z testování i z výběrových šetření poskytované zřizovatelům doplnit metodikou k jejich vyhodnocování.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
1a1	V rámci MAP podporovat na ZŠ matematické, jazykové, polytechnické, občanské a ICT vzdělávání, na MŠ polytechnické vzdělávání.	- počet MAP, v nichž je v rámci kraje zahrnuta podpora tohoto tématu, - počet ZŠ, které v rámci šablon, popř. jiných projektů realizovaly projekty na podporu těchto kompetencí - počet MŠ a ZŠ zapojených do projektu technická MŠ a ZŠ	OP VVV 2016–2022	MŠ, ZŠ, realizátoři MAP na území JMK
1a2	V rámci KAP podporovat na SŠ matematické, jazykové, ICT a polytechnické vzdělávání.	- počet SŠ, které v rámci šablon, popř. jiných projektů realizovaly aktivity na podporu těchto kompetencí	OP VVV 2016–2022	SŠ
1a3	Využívat celostátně nastavený systém kritérií hodnocení škol, popř. i školských zařízení ČŠI k hodnocení škol zřizovatelem, v případě potřeby je doplnit o kritéria vlastní.	- počet hodnocených škol zřizovaných krajem	2017–2020	školy, školská zařízení zřizovaná JMK
1a4	Využít hodnocení škol ostatními zřizovateli.	- počet hodnocených škol, počet proškolených účastníků	2017–2020	zástupci zřizovatelů
1a5	Podpořit autoevaluaci škol a školských zařízení.	- počet školení směřovaných k autoevaluaci škol, - počet proškolených účastníků	OP VVV 2017–2020	školy a školská zařízení, SŠŠ a Zařízení pro DVPP Brno, NIDV

B.1.b Podpora pedagogických pracovníků a ředitelů škol

Zlepšování profesionality a zlepšování pracovních podmínek pedagogických pracovníků je jednou z priorit Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Z opatření, která v této oblasti MŠMT připravuje, podporuje JMK zejména:

- Postupné zavedení kariérního řádu pedagogických pracovníků.
- Propagace učitelského povolání ve středních školách jako perspektivní profese.
- Posílení podílu pedagogické praxe ve studijních programech pro vzdělávání učitelů nejméně na 8 % z celkové doby přípravy.
- Návrh úpravy v systému poskytování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zejména směrem k možnostem odstranění překážek v provozu školy (suplování) nebo finanční nedostatečnosti prostředků na DVPP.
- Podpora rozvoje kompetencí pedagogů pro společné vzdělávání.

- Zlepšení platové perspektivy na stupnici platových tarifů pedagogických pracovníků a zvyšování platových tarifů nepedagogických pracovníků.
- Zavedení standardu profese ředitele a začlenění obsahu standardu ředitele do hodnotících kritérií ČŠI.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
1b1	Podporovat fungování existujícího systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.	- počet kurzů DVPP, - počet účastníků kurzů	kraj, OP VVV 2016–2020	SSŠ a Zařízení pro DVPP Brno, NIDV, další subjekty poskytující DVPP
1b2	Podporovat rozvoj kompetencí pedagogů a vedení škol pro zavádění společného vzdělávání.	- počet kurzů DVPP zaměřených na rozvoj kompetencí pedagogů pro společné vzdělávání, - počet účastníků kurzů	kraj, OP VVV 2016–2020	SSŠ a Zařízení pro DVPP Brno, NIDV, poradenská zařízení, další subjekty poskytující DVPP
1b3	Podporovat vzdělání pedagogických pracovníků v následujících oblastech: EVVO, metodika výuky cizích jazyků, cizojazyčné vzdělávání (pro metodu CLIL), metodika vzdělávání žáků – cizinců, kariérový rozvoj dětí a mládeže.	- počet realizovaných vzdělávacích akcí podle oblastí, - počet účastníků akcí DVPP podle oblastí	2016–2020	SSŠ a Zařízení pro DVPP Brno, NIDV, NÚV, organizace zajišťující realizaci koncepce EVVO, CVV, další vzdělavatelé
1b4	Podporovat vzdělávání vedení škol a školských zařízení v oblasti strategického plánování.	- počet realizovaných vzdělávacích akcí, - počet účastníků kurzů	2016–2020	SSŠ, NIDV, další vzdělavatelé
1b5	Zavést systém hodnocení ředitelů škol zřizovaných JMK.	- zavedení systému hodnocení v roce 2017, - v následujících letech počet realizovaných hodnocení	2017–2020	ČŠI, školské rady
1b6	Podporovat sdílení příkladů dobré praxe uvnitř škol i mezi školami.	- počet konferencí, workshopů, - počet účastníků těchto akcí	OP VVV 2017–2020	školy a školská zařízení, SSŠ, NIDV, organizace zajišťující realizaci koncepce EVVO

1b7	Zavést metodickou podporu začínajících ředitelů a ředitelů slučovaných organizací.	- počet podpořených začínajících ředitelů - metodické schůzky s řediteli slučovaných škol	kraj 2016–2020	zkušenosti ředitelů škol a školských zařízení, SSŠ
-----	--	--	-------------------	---

B.1.c Podpora polytechnického vzdělávání včetně EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj

Z dlouhodobého hlediska je třeba směřovat vzdělávací systém tak, aby byla příští generace připravena úspěšně řešit rychlé změny, které současná společnost přináší a které ovlivňují nejen ekonomiku, ale ve svém důsledku celou společnost. K velmi dynamickým změnám dochází v posledních desetiletích v oblasti technologií, v oblasti společenské, ekonomické i environmentální. Jedním z cílů vzdělávací soustavy je přizpůsobit obsah a formy vzdělávání ve školách a školských zařízeních tak, aby absolventi škol byli co nejlépe připraveni reagovat na výzvy, které jim budoucnost přinese a které v současné době dokážeme jen obtížně předvídat.

Jihomoravský kraj bude podporovat rozvoj polytechnického vzdělávání (tj. vzdělávání přírodovědného, technického a environmentálního) na školách všech stupňů i ve školských zařízeních. Bude podporovat i vzdělávání pro udržitelný rozvoj, které spočívá ve vyvážení ekonomického, sociálního a environmentálního rozvoje.

Z opatření připravovaných v této oblasti MŠMT podporuje JMK zejména:

- Provést obsahové úpravy RVP ZV tak, aby podpořily matematické, jazykové, polytechnické (včetně manuální zručnosti), občanské a ICT vzdělávání.
- Připravit podklady pro návrh systémových opatření, která by přispěla ke zlepšení zdravého životního stylu dětí a mladých lidí.
- Zhodnotit strukturu RVP a obsah učiva inovovat v oblasti středního vzdělávání, zejména v oborech technického a přírodovědného zaměření s ohledem na technický pokrok a požadavky trhu práce.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
1c1	Podporovat manuální zručnost a prvky polytechnické výchovy ve vzdělávání v mateřských školách (např. stavebnice, technické hračky, metodická doporučení vč. příkladů dobré praxe).	- počet MŠ zapojených do programu "technických MŠ"	OP VVV 2016–2020	MŠ, VŠ technického a přírodovědného zaměření
1c2	Podporovat akce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO, zejména studií k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy (pro školní koordinátory EVVO).	- počet absolventů dalšího vzdělávání pedagogů v oblasti EVVO, - počet získaných osvědčení k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy	OP VVV, rozpočet JMK 2016–2020	organizace zajišťující realizaci koncepce EVVO, další vzdělavatelé

1c3	Při základních školách podporovat vybavení i zřizování školních dílen, laboratoří a školních zahrad a posilovat jejich využívání pro praktickou výuku žáků.	- počet realizovaných projektů obsahujících vybavení či zřizování dílen, laboratoří, školních zahrad ad.	OP VVV 2016–2020	ZŠ, VŠ technického a přírodovědného zaměření, další vzdělavatelé
1c4	Podporovat setkávání a výměny příkladů dobré praxe v oblasti EVVO pro pedagogy MŠ, ZŠ a SŠ.	- počet zrealizovaných akcí, počet účastníků akcí	rozpočet JMK 2016–2020	OŽP KrÚ JMK, organizace zajišťující realizaci koncepce EVVO, VŠ technického a přír. zaměření
1c5	Podporovat nabídku zájmové činnosti pro děti a mládež v oblasti technické a přírodovědné.	- počet kroužků a účastníků v matematicky, technicky a přírodovědně zaměřených zájmových kroužcích	OP VVV, kraj, státní rozpočet 2016–2010	SVČ, ŠD, ŠK, ANNO JMK
1c6	Podporovat spolupráci škol a středisek ekologické výchovy a dalších subjektů činných v oblasti EVVO v rámci programů propojujících školní a mimoškolní vzdělávání.	- počet zrealizovaných programů, počet účastníků	OP VVV, rozpočet JMK 2016–2020	organizace zajišťující realizaci koncepce EVVO, VŠ technického a přírodovědného zaměření
1c7	Podporovat spolupráci ZŠ a SŠ v oblasti polytechnického vzdělávání, využívat materiální zázemí středních škol pro vzdělávání žáků základních škol.	- počet spoluprací mezi ZŠ a SŠ, - počet aktivit zaměřených na spolupráci ZŠ a SŠ v oblasti polytechnického vzdělávání, - počet zúčastněných žáků	OP VVV 2016–2020	ZŠ a SŠ, VŠ technického a přírodovědného zaměření
1c8	Podporovat realizaci školních programů a projektů typu Ekoškola, Škola pro udržitelný život a Zahradní terapie s cílem vytvořit podmínky pro ekologizaci provozu škol a pro spolupráci škol s obcemi a dalšími organizacemi v regionu.	- počet zrealizovaných školních programů a projektů	rozpočet JMK 2016–2020	organizace zajišťující realizaci koncepce EVVO
1c9	Vytvořit metodické materiály pro MŠ, ZŠ a SŠ s cílem poskytnout pedagogům a žákům dostatek kvalitních metodických a výukových materiálů pro EVVO.	- počet nových metodických materiálů	rozpočet JMK	organizace zajišťující realizaci koncepce EVVO, VŠ technického a přírodovědného zaměření

B.1.d Podpora „bezpečného školního prostředí“

Za účinnou strategii primární prevence je považován komplexní a vyvážený přístup. Ten musí být založen na spolupráci participujících subjektů státních i nestátních, které se zabývají problematikou primární prevence v Jihomoravském kraji. Patří sem nejenom školy, pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, domy dětí a mládeže, ale i preventisté z řad policie, krajské hygienické stanice a nestátní organizace atd. Jako vhodné se jeví i zapojování obcí do systému prevence.

Základní filozofii primární prevence ve školách je práce pedagogů s podporou preventivního týmu školy (vedení školy, školní metodik prevence, výchovný poradce a školní psycholog). Vzhledem k šíři aktérů primární prevence je nutné jejich systémové propojení. Jihomoravský kraj se proto snaží svými opatřeními zejména:

- Snížit nárůst sociálně patologických jevů u dětí a mládeže.
- Zabezpečit odpovídající finanční zdroje a zavést systém financování preventivních programů.
- Zapojit všechny instituce zabývající se prevencí v kraji – vytvoření plošného systému prevence v kraji.
- Profesionální systematické vzdělávání kontaktních osob zabývajících se prevencí, včetně poskytovatelů služeb v oblasti prevence.
- Zavádění bezpečnostních opatření k zajištění ochrany života a zdraví dětí, žáků a studentů.
- Aktualizace vytvořeného "Adresáře služeb primární prevence v Jihomoravském kraji".

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
1d1	Realizovat „mapování“ výskytu sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školách JMK.	- mapování výskytu sociálně patologických jevů u dětí a mládeže za příslušný školní rok	2016–2020	PPP a ŠMP v JMK
1d2	Nadále podporovat fungující systém odborného vzdělávání a zvyšování kvalifikace u školních metodiků prevence a metodiků prevence PPP.	- počet odborných seminářů, - počet proškolených metodiků prevence	rozpočet JMK 2016–2020	PPP v JMK
1d3	Podporovat realizaci Minimálně preventivních programů ve školách v JMK, a to formou dotačního programu "Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními".	- počet podpořených projektů	rozpočet JMK 2016–2020	ZŠ, SŠ

1d4	Podporovat setkávání a výměnu příkladů dobré praxe pracovníků zabývajících se prevencí v JMK (školy, PPP, NNO, obce, městská policie, PČR...), a to formou setkávání jak v rámci pravidelných metodických porad, tak i pořádáním akcí, jako je např. "Krajské fórum prevence" a "Krajská konference primární prevence rizikového chování aneb Výměna zkušeností z příkladů dobré praxe škol a školských zařízení v Jihomoravském kraji".	- počet zrealizovaných akcí, - počet účastníků akcí	rozpočet JMK, rozpočet PPP 2016–2020	PPP v JMK
1d5	Podporovat pravidelné aktualizace "Adresáře služeb primární prevence v Jihomoravském kraji".	- aktualizovaný Adresář služeb primární prevence v Jihomoravském kraji zveřejněný na www.jmskoly.cz	rozpočet JMK 2016–2020	PPP BM
1d6	Podporovat zavádění bezpečnostních prvků (ostraha, oplocení, turnikety, kamerové systémy...). Podporovat vzdělávání zaměstnanců škol a školských zařízení v této oblasti.	- počet zavedených bezpečnostních prvků - počet odborných seminářů - počet účastníků seminářů	rozpočet JMK 2016–2020	SSŠ, PČR

B.1.e Podpora rozvoje výuky cizích jazyků

Průběžné osvojování si cizího jazyka v počátečním a dalším vzdělávání se stává celoživotní činností. Znalost cizího jazyka je velmi významnou interkulturní složkou nejen ve výchově a vzdělávání, ale výrazně ovlivňuje i život v rodinách, přispívá k porozumění a sblížení národů, jejich kultur, historie, současného společenského i politického života a ovlivňuje lepší uplatnění na trhu práce. Vzdělávání v oblasti cizích jazyků se neomezuje pouze na zvyšování kompetencí pedagogů, ale zasahuje další zúčastněné osoby – děti, žáky, rodiny, zaměstnance, zaměstnavatele, představitele veřejné správy a další. S jazykem tak proniká i nové povědomí o tradicích, obyčejích, kultuře a způsobu života jiných národů, což hraje významnou roli pro spolupráci, dobré soužití, odbourání předsudků z nedorozumění a neporozumění mentalitě druhých. Jihomoravský kraj bude využívat dosavadních zkušeností a bude podporovat rozvoj jazykového vzdělávání na různých typech škol a školských zařízeních.

Z opatření připravovaných v této oblasti MŠMT podporuje JMK zejména:

- Provést obsahové úpravy RVP ZV tak, aby podpořily matematické, jazykové, polytechnické (včetně manuální zručnosti), občanské a ICT vzdělávání.
- Připravit podklady pro návrh systémových opatření, která by přispěla ke zlepšení komunikace v cizím jazyce.
- Zhodnotit strukturu RVP a posílit integraci jazykového vzdělávání do ostatních vyučovacích předmětů, zejména do podporovaných oborů technického a přírodovědného zaměření.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
1e1	Podporovat jazykové vzdělávání celých pedagogických týmů MŠ, ZŠ, SŠ – zejména metodické kurzy zaměřené na výslovnost a intonaci.	- počet zapojených MŠ, ZŠ, SŠ	OP VVV 2016–2020	MŠ, ZŠ, SŠ, SSŠ Brno; JŠ s právem SJZ
1e2	Podporovat akce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje výuky CJ: 1) didaktických kvalifikačních studií k výkonu činnosti učitele CJ na ZŠ a SŠ 2) metodicky zaměřených vzdělávacích programů pro učitele CJ.	- počet absolventů dalšího vzdělávání pedagogů v oblasti výuky CJ <ul style="list-style-type: none"> • kvalifikační studium • metodicky zaměřené vzdělávací programy - počet získaných osvědčení kvalifikačního studia	OP VVV, rozpočet JMK 2016–2020	SSŠ Brno, JŠ s právem SJZ Brno
1e3	Při základních a středních školách podporovat zavádění nových technologií do výuky CJ a zavádění nových způsobů a forem práce a nových metod výuky včetně stáží do zahraničí.	- počet realizovaných projektů obsahujících nové způsoby a nové metody výuky	OP VVV 2016–2020	základní školy, střední školy
1e4	Podporovat příklady dobré praxe v oblasti výuky CJ pro pedagogy MŠ, ZŠ a SŠ (kempy, kurzy, kulaté stoly, metodické konference).	- počet zrealizovaných akcí, - počet účastníků akcí, - počet partnerství ZŠ a SŠ	rozpočet JMK 2016–2020	SSŠ Brno
1e5	Podporovat spolupráci škol a dalších subjektů činných v oblasti vzdělávání CJ v rámci programů propojujících školní a mimoškolní vzdělávání (vzdělávací kempy pro děti, žáky a rodiče, jazykové soutěže).	- počet zrealizovaných programů, - počet účastníků	OP VVV, rozpočet JMK 2016–2020	SSŠ Brno, školy a školská zařízení
1e6	Vytvořit metodické materiály pro MŠ, ZŠ a SŠ s cílem poskytnout pedagogům a žákům dostatek kvalitních metodických a výukových materiálů na podporu rozvoje výuky CJ.	- počet nových metodických materiálů	rozpočet JMK 2016–2020	SSŠ Brno, JŠ s právem SJZ
1e7	Podporovat zavedení integrované výuky cizího jazyka na SŠ (metoda CLIL).	- počet škol využívajících metodu CLIL ve všeobecně vzdělávacích předmětech, - počet škol využívajících metodu CLIL v odborných předmětech	OP VVV 2016–2020	SSŠ Brno, střední školy,

1e8	Zajistit nabídku kurzů českého jazyka pro cizince (děti i dospělé) a metodického vzdělávání učitelů v oblasti výuky češtiny jako cizího jazyka.	- počet realizovaných kurzů ČJ pro cizince, - počet účastníků kurzů, - počet metodických kurzů pro učitele CJ, - počet účastníků kurzů	státní rozpočet, OP VVV 2016–2020	JŠ s právem SJZ Brno, školy vzdělávající cizince
-----	---	---	-----------------------------------	--

B.2 Rovné příležitosti ve vzdělávání

B.2.a Podpora společného vzdělávání

Společné vzdělávání je podporováno na několika úrovních. Podpora směřuje jednak přímo ke školám, které integrují děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, zajištěním finančních prostředků na speciální vzdělávací potřeby, kompenzační pomůcky, včetně podpory služeb asistenta pedagoga a vzniku školských poradenských pracovišť ve školách. Nepřímá podpora spočívá v zajištění a rozvoji školských poradenských služeb ve školských poradenských zařízeních. Novela školského zákona významně upravuje vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V návaznosti na přechod od diagnostiky zaměřené na zjišťování diagnóz k diagnostice zaměřené na míry podpůrných opatření, které budou nárokové, bude třeba zajistit posílení finančních prostředků na jejich realizaci ve školách, včetně personálního posílení školských poradenských zařízení. K realizaci změn je na celostátní úrovni připravena řada plánovaných opatření. Jihomoravský kraj podporuje zejména následující z nich:

- Podporovat kompenzace všech typů znevýhodnění a rozvoj všech typů nadání na principu individualizace výuky.
- Systémově nastavit jednotná pravidla jak financování, tak i přidělování asistenčních služeb. Posílit odborné kompetence asistentů pedagoga a zajistit jejich metodické vedení – vypracování metodických materiálů.
- Vydefinovat a vytvořit podmínky pro činnost školních speciálních pedagogů a školních psychologů ve školách za jednotného metodického vedení, podpořit služby školních psychologů a školních speciálních pedagogů v běžných školách hlavního vzdělávacího proudu.
- Podporovat individuální i skupinovou integraci ve školách hlavního vzdělávacího proudu za předpokladu dostatečného personálního, finančního a materiálního zajištění ze státního rozpočtu a dalších zdrojů s cílem naplnit odpovídající vzdělávací předpoklady a potřeby žáků.
- Cílem podpory je zajistit vzdělávací podmínky dětí a žáků v jejich nejlepším zájmu.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
2a1	Podporovat zřizování funkce asistenta pedagoga pro děti a žáky se znevýhodněním.	- zvyšování počtu udělených souhlasů podle potřeb škol, - finanční částka podpory	státní rozpočet 2016–2020	školy
2a2	Podporovat činnosti specialistů ve školních poradenských pracovištích.	- zvyšování počtu škol se školním poradenským pracovištěm, - počet úvazků ŠP a ŠSP	státní rozpočet, rozpočet JMK 2016–2020	školy, JMK

2a3	Podporovat převod zřizovatelských kompetencí v případě realizace skupinové integrace.	- zvyšování počtu nově vzniklých tříd pro žáky vyjmenované v § 16 odst. 9 (školského zákona) v běžných školách	státní rozpočet 2016–2020	školy
-----	---	--	---------------------------	-------

B.2.b Podpora poradenského systému

V oblasti poskytování poradenských služeb přibývá požadavků na řešení problémů ve školním prostředí. Přibývá počet klientů s psychiatrickými diagnózami, s problémovým chováním. Přibývá výrazně klientů s autismem. Často se projevuje kombinace různých diagnóz, které jsou dále komplikovány složitým rodinným zázemím. Novela školského zákona stanovuje řadu nových postupů, které velmi zatíží kapacitu školských poradenských zařízení. Bez posílení počtu odborných pracovníků nebude možné nárůst výkonů splnit. Není přitom nutné zřizovat nová školská poradenská zařízení, protože JMK má vytvořenou síť ŠPZ, která odborně i regionálně pokrývají celou širší typů postižení. V oblasti poskytování poradenských služeb a přesnější, kvalitnější diagnostiky je kladen důraz hlavně na diagnostiku zaměřenou na zjišťování míry podpory, kterou žák potřebuje při vzdělávání a navrhování konkrétních podpůrných opatření. Na základě vydefinování stupňů podpůrných opatření a vytvoření Katalogu podpůrných opatření pro žáky, u kterých charakter jejich obtíží vyžaduje úpravy v procesu jejich vzdělávání, budou provedeny legislativní změny v systému poskytování poradenských služeb. Z opatření, která jsou uváděna v DZ ČR, bude Jihomoravský kraj podporovat zejména:

- Podpora zavedení standardů kvality školského poradenského zařízení za účelem vytvoření jednotného rámce pro poskytované poradenské služby v kraji a posuzování kvality ŠPZ.
- Zlepšení metodického vedení školských poradenských zařízení na systémové úrovni.
- Každoroční vyhlásování dotačních programů na poskytnutí finančních prostředků k nákupu nových diagnostických nástrojů a k zajištění školení v práci s těmito diagnostickými nástroji pro pracovníky ŠPZ.
- Nastavení efektivního a transparentního systému financování podpůrných opatření stanovených na základě spolehlivé pedagogicko-psychologické diagnostiky a zajištění jeho stabilního financování z prostředků státního rozpočtu.
- Nerozšiřování institucionální sítě poradenských zařízení v kraji, ale posílení personálního obsazení speciálně pedagogických center a pedagogicko-psychologických poraden v návaznosti na nové povinnosti stanovené právními předpisy.
- Zajištění dostupnosti a vysoké kvality poradenských služeb v rámci celého systému poradenství na celém území Jihomoravského kraje.
- V souvislosti s potřebami škol udržet optimální počet poradenských pracovníků ve školství, počet školních speciálních pedagogů a počet školních psychologů.
- Podporovat vznik školních poradenských pracovišť.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
2b1	Podporovat realizaci podmínek ve školských poradenských zařízeních vedoucích k jejich standardizaci.	- počet standardizovaných ŠPZ	státní rozpočet 2016–2020	ŠPZ, zřizovatelé ŠPZ
2b2	Zlepšovat metodické vedení školských poradenských zařízení na systémové úrovni.	- počet metodických setkání ŠPZ všech zřizovatelů v JMK	státní rozpočet 2016–2020	ŠPZ
2b3	Každoročně vyhlášovat dotační programy na poskytnutí finančních prostředků k nákupu nových diagnostických nástrojů a k zajištění školení v práci s těmito diagnostickými nástroji pro pracovníky ŠPZ zřizovaných krajem.	- výše podpory, - počet podpořených ŠPZ, - počet proškolených pracovníků	státní rozpočet, JMK 2016–2020	JMK, ŠPZ
2b4	Nerozšiřovat institucionální síť ŠPZ v JMK, přizpůsobit počty poradenských pracovníků potřebám jednotlivých školských poradenských zařízení.	- posílení počtu úvazků v PPP a SPC	státní rozpočet 2016–2020	ŠPZ
2b5	Přiblížovat služby školských poradenských zařízení klientům zřizováním odloučených pracovišť pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center.	- nárůst počtu odloučených pracovišť PPP a SPC	státní rozpočet 2016–2020	ŠPZ, JMK

B.2.c Podpora škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením jako odborných a metodických center pro školy hlavního vzdělávacího proudu a pro vzdělávání dětí a žáků s těžkým zdravotním postižením

Pozice škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením je výrazně ovlivňována akceptací společného vzdělávání v běžných školách. V posledních letech se vzdělávání dětí a žáků v inkluzivním prostředí škol zvyšuje i přesto, že ne všechny školy jsou pro vytvoření podmínek pro vzdělávání dětí a žáků se SVP připraveny. Zdaleka ne všechny děti a žáci se formou společného vzdělávání mohou vzdělávat. V návaznosti na novelu školského zákona, která upouští od kategorizace zdravotního postižení dětí a žáků a zavádí kvalifikaci péče podle míry podpůrných opatření, čeká školství mnoho změn, které se mohou různou měrou promítnout do forem vzdělávání dětí a žáků se SVP. Nabídka různých forem vzdělávání, lišící se vzdělávacími podmínkami, které odpovídají možnostem, zájmům a potřebám určitých skupin, případně jednotlivých žáků, musí být zachována.

V nastávajícím období je potřeba změny akceptovat a nabídku vzdělávání postupně přizpůsobovat potřebám praxe. Současně je potřeba využít odborný potenciál škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením jako odborných a metodických center pro školy hlavního vzdělávacího proudu. Pro žáky, kterým poskytnutí podpůrných opatření v prostředí běžné školy

nebude dostačovat, tedy zejména pro děti a žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem, je třeba možnost vzdělávání v samostatných školách zachovat.

V rámci tohoto specifického cíle bude Jihomoravský kraj podporovat:

- Sledování vývoje ve vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením a provádění případných změn ve struktuře mateřských, základních i středních škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením, tak aby vyhovovaly potřebám praxe.
- Zachování dostatečných vzdělávacích kapacit pro děti a žáky, kteří nejsou schopni vzdělávání v podmínkách integrace, ve školách samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením. Institucionální slučování některých současných škol do dostatečně velkých, personálně i materiálně vhodně vybavených institucí, ekonomicky prosperujících celků schopných efektivně zajistit kvalitní vzdělávání žáků se zdravotním postižením, a to od předškolního po střední vzdělávání. Nezřizovat nové samostatné instituce.
- Optimální zajištění služeb škol při zdravotnických zařízeních v návaznosti na změny v poskytování zdravotnických služeb, zaměřit jejich vzdělávací činnost směrem k zájmovému vzdělávání v návaznosti na krátkodobou hospitalizaci dětí.
- Činnost škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením jako vzdělávacích, metodických a koordinačních center k zajišťování společného vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
2c1	Hodnocení zavedení podpůrných opatření při vzdělávání dětí a žáků se SVP se zřetelem na přizpůsobení kapacit škol dle potřeb praxe.	- změna v počtu uskutečněných změn v kapacitách škol podle potřeb praxe	státní rozpočet 2016–2020	školy, JMK
2c2	Optimalizace škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením do dostatečně velkých, personálně i materiálně vhodně vybavených institucí, schopných efektivně zajistit kvalitní vzdělávání žáků se ZP, a to od předškolního po střední vzdělávání. Nezřizovat nové samostatné instituce.	- počet optimalizovaných subjektů	státní rozpočet 2016–2020	školy, JMK
2c3	Výměna zkušeností mezi školami, příklady dobré praxe v oblasti vzdělávání dětí a žáků se SVP.	- počet realizovaných akcí, - počet účastníků	OP VVV, kraj, státní rozpočet 2016–2020	školy, JMK

B.2.d Podpora znevýhodněných

Podpora znevýhodněných se v této prioritě týká sociálně znevýhodněných. Největšími skupinami jsou děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, děti z dětských domovů a také skupiny cizinců.

Ústavní výchova ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

V zajišťování ústavní péče ve školských zařízeních přetrvává jistá kompetenční nejednoznačnost. Významná část školských zařízení je zřizována kraji, které jsou za jejich činnost odpovědné. Metodicky jsou řízeny diagnostickými ústavami zřizovanými MŠMT. Důsledkem těchto kompetenčních nejednoznačností je pak omezená možnost kraje pružně, účinně a efektivně reagovat při zajišťování rovnoměrného rozložení kapacit v různých typech zařízení pro umístění dětí.

V současné době probíhá (v souladu s materiálem vlády z roku 2009 Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti a z něj vycházející Rámcové koncepte MŠMT ČR v oblasti transformace systému náhradní výchovné péče o ohrožené děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči) proces transformačních změn, které mají zajistit zkvalitnění a efektivnější využití služeb. Jejich cílem je optimalizace sítě školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, snižování kapacit zařízení a podporování rozšíření nabídky služeb poskytujících odbornou pomoc ohroženým dětem i rodinám.

Z opatření, která jsou uvedena v DZ ČR, bude Jihomoravský kraj podporovat zejména:

- Podpora zavedení standardů specializovaných činností v dětských domovech.
- V návaznosti na novely právních norem v souvislosti se změnami v systému ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče přizpůsobovat kapacitu zařízení v regionu.
- Posilování systému preventivně výchovné péče rozšiřováním sítě středisek výchovné péče, zejména v rámci ambulantních, terénních a celodenních služeb.
- Oddělení provozu dětských domovů od provozu škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením (oddělit DD jako samostatný subjekt s vlastním ředitelstvím).
- Stabilizace personálních podmínek v DD spolu s ekonomickými podmínkami a potřebami v jednotlivých zařízeních s ohledem na změny v charakteru poskytované péče a na specifika jednotlivých zařízení (např. podpořit personální obsazení dětských domovů částečným úvazkem psychologa).
- Spolupráce s ostatními rezorty na transformaci systému náhradní výchovné péče.

Vzdělávání cizinců

Přípravenost školského systému a jeho schopnost reagovat na měnící se podmínky ve společnosti patří mezi hlavní předpoklady úspěšné integrace cizinců. Povinná školní docházka se týká všech dětí-cizinců pobývajících na území ČR, tedy dětí-cizinců s udělenou mezinárodní ochranou (tj. s uděleným azylem či požívajících doplňkovou ochranu), dětí-cizinců ze zemí EU i ze třetích zemí. Na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka, zvýšených nároků na práci s žáky-cizinci při jejich výuce odborným předmětům, na další aktivity škol při integraci těchto žáků a na pořizování učebních pomůcek jsou na MŠMT každoročně vyhlašovány pro základní školy rozvojové programy.

Vyhlašování a řešení uvedených programů přispívá k plnění hlavních cílů vycílených pro vzdělávání žáků-cizinců, tzn. především naučit tyto žáky českému jazyku a pomoci jim začlenit se mezi vrstevníky a v konečném důsledku je integrovat do společnosti země, ve které žijí.

Realizace projektů v rámci uvedených programů přispívá také k odstranění komunikační bariéry a usnadňuje začlenění dětí-cizinců do běžného života při respektování odlišnosti jednotlivých etnik, jejich kultury, náboženství, zvyklostí apod. Dalším cílem projektů je napomocť učitelům v získávání sociokulturních kompetencí při práci s dětmi-cizinci při vyučování, zejména při výuce českého jazyka jako cizího jazyka, při začleňování těchto dětí do mimoškolních aktivit a při řešení případných konfliktů vznikajících ze vzájemného nepochopení mezi dětmi s migrační minulostí a bez této minulosti.

V rámci tohoto specifického cíle bude Jihomoravský kraj podporovat:

- Každoroční opakované vyhlašování rozvojových programů na podporu vzdělávání cizinců.
- Přihlašování škol do těchto rozvojových programů.
- Pořádání odborných kurzů na téma vzdělávání žáků-cizinců v základních školách.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
2d1	Podporovat zavedení standardů specializovaných činností v DD.	- počet standardizovaných DD, - počet provedených změn v síti DD	státní rozpočet 2016–2020	školská zařízení, MŠMT
2d2	Vytvořit pracovní pozice odborníků psychologů v DD.	- počet úvazků	státní rozpočet 2016–2020	MŠMT
2d3	Předávat příklady dobré praxe.	- počet pracovních setkání, - počet účastníků	státní rozpočet 2016–2020	školská zařízení, MŠMT
2d4	Nadále realizovat s maximální efektivitou vyhlašované dotační a rozvojové programy MŠMT zaměřené na financování asistentů pedagoga a na další podpůrná opatření, která vyplývají z novely školského zákona	- počet škol, které realizují vyhlašované dotační a rozvojové programy MŠMT	státní rozpočet, MŠMT 2016–2020	školy, MŠMT
2d5	V rámci Dotačního programu na činnost národnostních menšin v Jihomoravském kraji nadále podporovat projekty zejména v oblasti vzdělávání a volnočasových aktivit cílové skupiny dětí a žáků s problémovým socioekonomickým a kulturním zázemím tak, aby jejich vzdělanostní možnosti mohly být maximálně naplňovány a získané dovednosti a zkušenosti napomohly v jejich další životní etapě.	- výše poskytnutých finančních prostředků organizacím, které realizují projekty pro děti a žáky s problémovým socioekonomickým a kulturním zázemím	rozpočet JMK 2016–2020	JMK

B.2.e Podpora nadaných a talentovaných dětí, žáků a studentů

V oblasti vzdělávání dětí a žáků s mimořádným nadáním vychází Jihomoravský kraj z koncepcí MŠMT. V předchozích letech využíval zejména Koncepti péče o mimořádně nadané děti a žáky pro období let 2009–2013, na kterou navazuje Koncepte podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020. V oblasti mimořádného nadání bude Jihomoravský kraj podporovat:

- Diagnostika mimořádně nadaných žáků zejména zajištěním dostatečných odborných kapacit ve školských poradenských zařízeních.
- Podpora škol hlavního vzdělávacího proudu v zajištění individualizace výuky při vzdělávání.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
2e1	Zajistit dostatečné odborné kapacity ve školských poradenských zařízeních.	- počet proškolených odborníků v PPP	státní rozpočet 2016–2020	ŠPZ, školy
2e2	Finančně ohodnotit školy hlavního vzdělávacího proudu při zajištění individualizace výuky.	- počet škol vzdělávajících žáky s mimořádným nadáním, - počet podpořených mimořádně nadaných žáků ve školách	státní rozpočet 2016–2020	ŠPZ, školy
2e3	Pokračovat v realizaci Programu podpory nadaných studentů v JMK (dále také "Program").	- počet individuálně podpořených žáků splňujících požadovaná kritéria Programu	rozpočet JMK	JCMM, NNO specializované na práci s talentovanou mládeží, VŠ technického a přírodovědného zaměření
		- počet žáků, kteří dosáhli významných úspěchů specifikovaných v Programu, z celkového počtu individuálně podpořených	rozpočet JMK	JCMM, NNO specializované na práci s talentovanou mládeží
		- počet SŠ zřizovaných JMK podpořených v rámci Programu	rozpočet JMK	
		- výše finančních prostředků poskytnutých SŠ zřizovaným JMK v rámci Programu	rozpočet JMK	
		- počet podpořených prací SOČ, které se umístily do 5. místa v CP SOČ	rozpočet JMK	JCMM, VŠ technického a přírodovědného zaměření

		- počet podpořených prací SOČ, kterými ČR reprezentovali žáci z JMK v uznaných mezinárodních nadstavbách soutěže	rozpočet JMK	JCMM, VŠ technického a přírodovědného zaměření
2e4	Motivovat školy a pedagogické pracovníky k zajištění vysokého počtu kvalitních účastníků v soutěžích a přehlídkách v zájmovém vzdělávání vyhlášených MŠMT.	- počet SŠ zřizovaných JMK, které úspěšně čerpaly finanční prostředky z rozvojového programu MŠMT "Hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích Excellence středních škol" a jeho poměr vůči podpořeným SŠ v rámci celé ČR	rozpočet JMK	
		- výše rozdělených finančních prostředků poskytnutých v daném roce SŠ zřizovaným JMK v rámci rozvojového programu MŠMT "Hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích Excellence středních škol" a jeho poměr vůči SŠ v rámci celé ČR	rozpočet JMK	
		- počet laureátů přehlídky České ručičky z JMK a jejich poměr vůči všem laureátům v daném školním roce	rozpočet JMK	
		- počet žáků SŠ zřizovaných JMK, kteří se úspěšně umístili do 5. místa ve finálových soutěžích odborných dovedností vyhlášených ve Věstníku MŠMT a zařazených do přehlídky České ručičky	rozpočet JMK	

B.3 Sbližování vzdělávání a trhu práce

B.3.a Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů

Odborným středním vzděláváním prochází v kraji cca 70 % středoškoláků, jedná se tedy o velmi významnou část vzdělávací soustavy, která úzce navazuje na potřeby zaměstnavatelů ve všech hospodářských odvětvích. Vysoký podíl absolventů odborného vzdělávání po složení závěrečné nebo maturitní zkoušky sice pokračuje ve vzdělávání, jejich značná část však vstupuje přímo do praxe. Provázanosti potřeb zaměstnavatelů s počty a kvalitou absolventů středních škol je věnována stále větší pozornost jak ze strany zainteresovaných ministerstev, tak ze strany krajů.

Z opatření připravovaných v této oblasti MŠMT podporuje JMK zejména následující:

- Inovovat RVP v návaznosti na předpokládané budoucí požadavky trhu práce formulované prostřednictvím NSK, a to s cílem současné i dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů.
- Zhodnotit strukturu RVP a obsah učiva inovovat v oblasti středního vzdělávání, zejména v oborech technického a přírodovědného zaměření s ohledem na technický pokrok a požadavky trhu práce a inovovat ty oblasti, které nejsou v souladu s pracovní realitou.

Jihomoravský kraj se chce v rámci tohoto specifického cíle navrženými opatřeními zaměřit na následující oblasti:

- Podpora propagace oborů vzdělání poptávaných na trhu práce tak, aby se zvýšil zájem uchazečů o jejich studium.
- Podpora materiálního vybavení škol, které jsou přirozenými centry výuky vybraných oborů vzdělání a kde jsou předpoklady pro sdílení vybavení laboratoří, odborných dílen a učeben více školami včetně pokračování činnosti center odborného vzdělávání pro strojírenství, stavebnictví, zemědělství a vinařství (viz DZ 2012) a RIS 2014–2020.
- Podpora spolupráce škol s firmami vedoucí zejména k zapojení žáků a studentů škol v rámci odborné praxe a odborného výcviku do reálného pracovního prostředí.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
3a1	Pokračovat v systému poskytování prospěchových stipendií žákům ve vybraných oborech středního vzdělání s výučním listem.	- celkový počet žáků v podporovaných oborech vzdělání, počet žáků v 1. ročnících podporovaných oborů vzdělání, - výše finančních prostředků poskytnutých za kalendářní rok	kraj 2016–2020	střední školy zřizované krajem
3a2	Podporovat akce na prezentaci činnosti odborných škol.	- počet vystavujících odborných škol, - počet realizovaných akcí	kraj 2016–2020	ORR KrÚ, střední školy zřizované krajem
3a3	Zapojit odborníky z praxe do výuky odborných předmětů.	- počet škol, počet zapojených odborníků z praxe, - počet hodin odučených odborníky z praxe	OP VVV, státní rozpočet 2016–2020	SŠ, zaměstnavatelé
3a4	Realizovat praxi a odborný výcvik žáků SŠ ve firmách.	- počet škol, počet žáků, kteří absolvovali alespoň 30 % z celkového počtu hodin odborného výcviku nebo odborné praxe ve firmách, - počet firem, v nichž žáci realizovali praxi nebo odborný výcvik	OP VVV, státní rozpočet 2016–2020	SŠ, zaměstnavatelé
3a5	Pokračovat v činnosti center odborného vzdělávání a připravovat vznik nových center viz RIS 2014–2020.	- počet aktivně spolupracujících SŠ, - počet partnerských smluv se ZŠ a VŠ, - počet smluv o spolupráci se zaměstnavateli	OP VVV, IROP, kraj 2016–2020	SŠ, ZŠ, VŠ, zaměstnavatelé
3a6	Podporovat střední školy, které aktivně spolupracují s dalšími SŠ a ZŠ včetně sdílení pedagogů a materiálního vybavení (např. odborných učeben, laboratoří a dílen ve výuce).	- počet podporovaných SŠ, - počet spolupracujících SŠ a ZŠ	OP VVV, IROP, kraj 2016–2020	SŠ, ZŠ

B.3.b Podpora podnikavosti, iniciativy a kreativity

V posledních letech se mírně zvyšuje nezaměstnanost absolventů škol. Základními nedostatky z pohledu zaměstnavatelů jsou chybějící praxe a nedostatečně rozvinuté klíčové kompetence absolventů. Proto je třeba na všech úrovních škol podporovat výuku klíčových kompetencí zaměřených na rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity. Smyslem rozvoje podnikavosti je posilování schopnosti žáků převádět myšlenky do praxe, které předpokládají tvořivost, schopnost zavádět novinky a nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů. Tyto schopnosti jsou přínosné pro všechny v každodenním životě, pomáhají žákům pochopit souvislosti jejich práce a umožňují jim chopit se různých příležitostí. Rozvoj kreativity u žáků podporuje jejich motivaci k novým nápadům, které jsou schopni definovat, prezentovat a obhájit před ostatními.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
3b1	Podporovat zakládání fiktivních žakovských firem.	- počet škol, kde jsou vytvořeny fiktivní firmy	OP VVV 2016–2020	ZŠ, SŠ, KHK JMK
3b2	Podporovat rozvoj podnikavého postoje v osobním a společenském životě i v práci prostřednictvím projektového vyučování, místně zakotveného učení, vzdělávání k udržitelnému rozvoji apod.	- počet škol realizujících projektovou výuku	OP VVV 2016–2020	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, školská zařízení, muzea v JMK
3b3	Podporovat přenos příkladů dobré praxe zaměřených na rozvoj podnikavosti, iniciativy nebo kreativity ve výuce.	- počet uskutečněných akcí DVPP pro školy a školská zařízení, např. semináře a workshopy, - počet zhotovených podpůrných materiálů, např. sborníky, metodiky a příklady dobré praxe	OP VVV 2016–2020	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, HK, muzea v JMK, organizace zajišťující realizaci koncepce EVVO a další vzdělavatelé

B.3.c Rozvoj kariérového poradenství

Kariérové poradenství na základních a středních školách chápeme jako součást konceptu celoživotního poradenství ve formě služeb zaměřených na pomoc jednotlivcům libovolného věku v jakékoli fázi jejich života, při výběru vzdělávání, zaměstnání a při zvládnutí jejich profese.

Převažující úlohou základních škol je vést žáky k informované volbě povolání, respektive vzdělávací cesty, která reflektuje osobnostní, intelektové, dovednostní a zájmové předpoklady a směřování jedince. Na středoškolské úrovni získává větší významnost příprava budoucích absolventů na reálné

podmínky trhu práce a začlenění se do pracovního života, připravenost ke změnám a potřeba celoživotního vzdělávání.

Z toho vyplývá významná role pracovníků v oblasti poradenství ve školách, nutnost prohlubování jejich kvalifikace a zajišťování jejich vlastního kontaktu s realitou trhu práce a různých pracovních prostředí.

Mimo navrhovaná opatření považujeme za důležité:

- Posílit pozici kariérového poradce ve školách, zajistit odpovídající kapacitu (např. dalším snížením vyučovací povinnosti).
- Vytvořit větší prostor pro individuální poradenskou práci se žákem a rodiči, zapojení žáků a rodičů do navrhování poradenských služeb.
- Podpora metodického portálu pro poradenské pracovníky škol a školských poradenských zařízení.
- Propojování a posilování spolupráce a koordinace poskytovatelů kariérového poradenství z různých sektorů a oblastí kariérového poradenství.
- Obecně podpora pracovníků ve školství směrem k nestereotypnímu přístupu k žákům.
- U žáků rozvíjet v souladu s požadavky zaměstnavatelů: kritické myšlení a schopnost řešit problémy, schopnost týmové práce, zodpovědnost, svižnost a adaptabilitu, iniciativu a podnikavost, efektivní mluvenou i psanou komunikaci, schopnost nalézat a analyzovat informace, zvědavost a představitost.
- Podporovat otevřenost škol ke spolupráci se zainteresovanými subjekty na území JMK.
- Podporovat zajištění dostatku kvalitních informačních materiálů pro řízení vlastní kariéry žáků.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
3c1	Podporovat organizaci výukových programů pro žáky ZŠ a SŠ s tématy sebepoznání, rozvoj kariérových kompetencí, komunikace na trhu práce. Zapojení rodičů (zákonných zástupců).	- počet podpořených žáků, - počet podpořených rodičů (zákonných zástupců)	OP VVV, JMK	CVV, SVČ, MU Brno, MZU Brno, ÚP, ZŠ, SŠ
3c2	Podporovat organizaci aktivit pro žáky ZŠ a SŠ zaměřených na poznání trhu práce, např. exkurze do firem, organizací, institucí; setkávání s úspěšnými profesionály; představení různých profesí. Vzájemná spolupráce ZŠ, SŠ a zaměstnavatelů z různých oborů.	- počet podpořených žáků	OP VVV, JMK	CVV, ÚP, zaměstnavatelé, SPD ČR, HK, ZŠ, SŠ
3c3	Akreditované vzdělávání pro pedagogy, školní poradenské pracovníky a psychology v oblasti kariérového poradenství. Platforma pro pravidelné společné setkávání kariérových poradců ze ZŠ a SŠ.	- počet podpořených účastníků	OP VVV	CVV, MU Brno, MZU Brno, PPP, SSŠ a Zařízení pro DVPP Brno, Asociace výchovných poradců ZŠ a SŠ

3c4	Ustanovení a podpora činnosti koordinačního a metodického pracoviště pro rozvoj kariérového poradenství ve školách – diagnostické nástroje, metodiky, konzultační setkání, sdílení příkladů dobré praxe. Podpora on-line nástrojů pro řízení vlastní kariéry.	- vytvořené metodické materiály, materiály pro výuku a poradenství, - zprostředkované aktuální informace z oblasti trhu práce a HR – např. newsletter	OP VVV, JMK	OŠ KrÚ, CVV, ZŠ, SŠ, PPP, NÚV
-----	---	--	-------------	-------------------------------

B.3.d Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání

V kontextu nynějšího ekonomického, technologického a společenského vývoje dochází na pracovním trhu k množství změn, jež generují celou řadu nových požadavků na úspěšnost profesního uplatnění každého člověka. Důležitou roli má v tomto ohledu další profesní vzdělávání, jehož cílem je podporovat zaměstnatelnost v reakci na aktuální požadavky zaměstnavatelů.

Školy sehrávají v dalším profesním vzdělávání podstatnou roli, protože na základě odbornosti, technického vybavení a pedagogické erudovanosti poskytují veřejnosti oborově širokou a kvalitní nabídku rekvalifikací, kurzů a školení. Cílem priorit a opatření je učinit školy v oblasti dalšího vzdělávání stabilním prvkem a centrem, jež bude zajišťovat lepší uplatnitelnost obyvatel Jihomoravského kraje na trhu práce.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
3d1	Podporovat vzdělávání pedagogů škol v oblastech kompetencí pro vzdělávání dospělých.	- počet realizovaných školení, kurzů pro pedagogy, kteří vzdělávají dospělé	OP VVV, JMK	CVV, SŠ
3d2	Podporovat pracovníky center celoživotního učení v oblasti marketingu a propagace.	- počet realizovaných školení	OP VVV	CVV, SŠ
3d3	Podporovat spolupráci center celoživotního učení středních škol v oblasti přenosu dobré praxe, zacílení poptávky, apod.	- vytvoření pracovní skupiny složené z odpovědných osob za celoživotní učení středních škol	OP VVV, JMK	CVV, SŠ
3d4	Vytvářet podmínky pro podporu celoživotního učení na SŠ prostřednictvím metodické a organizační podpory.	- počet škol, které nabízejí další vzdělávání	OP VVV, JMK	CVV, SŠ
3d5	Podporovat rozšiřování nabídky poskytovaných profesních zkoušek z NSK středními školami.	- počet přidělených autorizovaných osob v rámci NSK	OP VVV	CVV, SŠ
3d6	Rozšiřovat nabídku poskytovaných přípravných kurzů k profesním zkouškám z NSK.	- počet přípravných kurzů, využití podkladů z projektu UNIV 3	OP VVV	CVV, SŠ
3d7	Dosáhnout větší propagace a informovanosti veřejnosti o nabídce dalšího vzdělávání středních škol.	- počet realizovaných propagačních aktivit	OP VVV, JMK	CVV

B.4 Efektivita vzdělávání

B.4.a Budování efektivní sítě škol a školských zařízení

Vzdělávací soustava v Jihomoravském kraji musí reagovat na řadu procesů probíhajících v celé České republice. Jedním z nejdůležitějších je demografický vývoj, kdy počet narozených v jednotlivých populačních ročnících výrazně ovlivňuje počty dětí, žáků a studentů procházejících jednotlivými segmenty vzdělávací soustavy (viz. kapitola A 1).

Vzdělávací soustavu zásadně ovlivňují i legislativní změny, v současné době zejména novela § 16 školského zákona, která zavádí zásadní změny ve vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.

V neposlední řadě je nutno při směřování vzdělávací soustavy brát v potaz i financování školství, zejména financování tzv. „přímých výdajů na vzdělávání“ ze státního rozpočtu. Vzdělávací soustava musí být nastavena tak, aby bylo možné veškeré vzdělávání i školské služby financovat na dostatečné úrovni. Z tohoto důvodu je třeba hledat, s přihlédnutím k místním podmínkám v jednotlivých částech kraje, co nejefektivnější cesty k zabezpečení vzdělávání a školských služeb.

V oblasti dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení si JMK stanovil **následující opatření**, která jsou v souladu s opatřeními ve vztahu ke strategii dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení v krajích od roku 2016 nastavenými Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020. Tato opatření se při podání žádostí o zápisy nebo změny zápisů do rejstříku škol a školských zařízení (dále rejstřík) vztahují na školy a školská zařízení všech zřizovatelů.

Předškolní vzdělávání:

- V oblasti předškolního vzdělávání bude podporováno navyšování do rejstříku zapisovaných nejvyšších povolených počtů (dále jen kapacity) dětí mateřských škol zřizovaných obcí nebo svazkem obcí a dalšími zřizovateli v místech s nedostatečnými kapacitami postupně do roku 2018 tak, aby bylo zajištěno přijetí všech dětí ve věku 3–5 let.
- V případě, že bude v konkrétní obci nedostatečná kapacita mateřských škol, bude podpořeno zřizování přípravných tříd základních škol v souladu s účelem, který jim byl stanoven zákonem (např. možnost přijímat děti s odloženou povinnou školní docházkou).
- Zápis nových mateřských škol do rejstříku nebo zvyšování kapacit mateřských škol bude realizováno pouze tam, kde je prokazatelný nedostatek volných míst (např. v obcích, které MŠ dosud nezřizovaly, v nových příměstských lokalitách bez dostatečné občanské vybavenosti), a to i v návaznosti na zajištění dostatečného počtu míst z důvodu zavedení povinného posledního ročníku docházky do mateřské školy. Podmínkou zápisu do rejstříku bude v těchto případech kladné stanovisko obce, na jejímž území chce nová mateřská škola působit.
- V případě předškolního vzdělávání pro děti se zdravotním postižením budou zachovány kapacity pro děti s těžkým zdravotním postižením.
- Kapacity mateřských škol samostatně zřízených pro děti se zdravotním postižením budou upravovány podle potřeb daného regionu na základě doporučení školského poradenského zařízení včetně úpravy kapacit mateřských škol při zdravotnických zařízeních v závislosti na změnách poskytované zdravotnické péče.

Základní vzdělávání:

- V oblasti základního vzdělávání bude po přechodnou dobu v letech 2016–2022 podporováno navýšování kapacit základních škol tak, aby byly zajištěny kapacity pro přijetí každého žáka plnění povinnou školní docházkou v rámci spádového obvodu každé školy.
- Vznik nových základních škol bude podpořen pouze tam, kde je v dané lokalitě prokazatelný nedostatek volných míst, podmínkou zápisu do rejstříku bude v těchto případech kladné stanovisko obce, na jejímž území chce nová základní škola působit.
- V případě základních škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením bude podporováno zachování kapacit pro žáky se zdravotním postižením, kteří se nemohou vzdělávat formou individuální či skupinové integrace v běžných školách.
- Úprava kapacit škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením bude realizována se zřetelem na potřeby daného regionu a možnosti běžných základních škol. Kapacity základních škol při zdravotnických zařízeních budou upravovány v závislosti na změnách poskytované zdravotnické péče.

Střední vzdělávání, vzdělávání v konzervatoři a vyšší odborné vzdělávání:

- Vzhledem k demografickému vývoji a více než dostačující dostupnosti kapacit škol nebude podporován vznik nových středních škol ani vyšších odborných škol.
- Vzhledem k dostačující dostupnosti kapacit středních a vyšších odborných škol nebude podporováno zvyšování kapacit středních a vyšších odborných škol v rámci stávajících škol, ke zvýšení může dojít pouze ve výjimečných a odůvodněných případech (např. zvýšení kapacity školy pro obory pro žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami nebo obory technického a přírodovědného zaměření).

Změny v nabídce oborů vzdělání středních a vyšších odborných škol

Budou dodržována **základní kvantitativní kritéria přijímání ke vzdělávání na střední školy** nastavená již v předchozích DZ JMK:

- Podíl nově přijatých žáků do oborů všeobecného vzdělávání na gymnáziích a v oborech typu lyceum z přijatých žáků ke studiu na střední školy by měl dosáhnout hranice 30 %.
- Podíl nově přijatých žáků na šestiletá a osmiletá gymnázia se bude pohybovat pod hranicí 10 % z počtu žáků populačního ročníku; počet tříd víceletých gymnázií se nebude dále zvyšovat.
- Podíl nově přijatých žáků do oborů s výučním listem z přijatých ke studiu na střední školy by neměl klesnout pod 30 %; podíl nově přijatých žáků do oborů s maturitní zkouškou z přijatých žáků ke studiu na střední školy (bez nástaveb) by se tedy měl pohybovat kolem 70 %.
- Podíl absolventů oborů vzdělání s výučním listem odcházejících do denní formy nástavbového studia by se měl pohybovat pod 30 %.

Budou dodržována **kritéria rozvoje oborové nabídky regionálního školství (týká se všech forem studia):**

- Do struktury oborů vzdělání ve střední škole nebo do struktury vzdělávací nabídky vyšší odborné školy zapsané v rejstříku může být v rámci kraje nově zařazen nebo kapacitně posílen jen obor vzdělání nebo akreditovaný vzdělávací program, který bude:
  - o nahrazovat jiný aktivní obor středního vzdělání nebo akreditovaný vzdělávací program vyššího odborného vzdělávání o stejné kapacitě, případně část kapacity jiného aktivního oboru vzdělání nebo aktivního akreditovaného vzdělávacího programu;
  - o odpovídat dlouhodobým potřebám trhu práce a bude podpořen stanoviskem zástupce sociálních partnerů (například Svazu průmyslu a dopravy, Hospodářské komory, Agrární komory); ohled bude brán na strategii regionálního rozvoje kraje (ekonomicko-sociální vývoj, příprava pobídkových investičních zón, budování velkých investičních celků), na analýzu uplatnění absolventů příslušné skupiny oborů na trhu práce a další faktory, jako je například vzdálenost jiné školy, která má stejný nebo příbuzný obor zařazen ve své nabídce vzdělávání.
- Při posuzování žádostí o zápis nového oboru vzdělání nebo změnu kapacit stávajících odborně zaměřených oborů vzdělání s maturitní zkouškou nebo s výučním listem a akreditovaných vzdělávacích programů vyšších odborných škol bude přihlíženo k míře nezaměstnanosti absolventů; obory vzdělání nebo navyšování kapacit oborů vzdělávání, jejichž absolventi vykazují výrazně vyšší míru nezaměstnanosti (dvojnásobná a vyšší míra nezaměstnanosti absolventů, než je průměr míry nezaměstnanosti v kraji – za posledních 5 let), nebudou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány; totéž platí u akreditovaných vzdělávacích programů vyšších odborných škol.
- Při podání žádosti týkající se oborů vzdělání středních škol nebo akreditovaných vzdělávacích programů vyšších odborných škol, které mají unikátní obsah nebo jsou jedinečné v rámci ČR nebo jejichž oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce a jejichž seznam byl dohodnut společně s MŠMT a Asociací krajů, bude součástí žádosti odůvodněný souhlas Asociace krajů ČR.
- Podporováno bude navýšení kapacit oborů vzdělání pro účely zvýšení nabídky zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou, a to u oborů vzdělání požadovaných trhem práce s ohledem na potřeby kvalifikované pracovní síly v kraji a uplatnitelnost absolventů příslušné skupiny oborů vzdělání na trhu práce.
- Zvyšování kapacit čtyřletých gymnázií bude umožněno pouze na úkor kapacit šesti a osmiletých gymnázií, nabídka oborů vzdělání šesti a osmiletého gymnázia nebude rozšiřována.
- Při změnách ve struktuře oborů vzdělání se bude směřovat k homogenitě vzdělávací nabídky škol a tím i ke snížení nákladovosti a zvýšení úrovně materiálně technického i personálního zabezpečení výuky.
- V případě středních škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením bude podporováno zachování kapacit pro žáky se zdravotním postižením, kteří se nemohou vzdělávat formou individuální či skupinové integrace v běžných školách.
- Úprava kapacit středních škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením bude realizována se zřetelem na potřeby daného regionu a možnosti běžných středních škol.

Základní umělecké, zájmové a jazykové vzdělávání

V oblasti základního uměleckého vzdělávání, zájmového a jazykového vzdělávání budou dodržována následující kritéria:

Základní umělecké vzdělávání

- Vzhledem ke stávajícím počtům žáků v populačních ročnících a husté síti základních uměleckých škol v kraji nebudou zapisovány do rejstříku nové ZUŠ ani nebudou zvyšovány v rejstříku zapsané kapacity ZUŠ; síť ZUŠ a jejich kapacity budou stabilizovány na stávající úrovni.
- Do školního roku 2017/18 se sníží podíl žáků ZUŠ z celkového počtu žáků ZŠ na úroveň 30 %, v následujících letech pod tuto úroveň. Dlouhodobě bude uvedený podíl udržován na úrovni 27-30 %, i když z hlediska stávajícího způsobu financování by se měl tento podíl pohybovat do 25 %.
- Bude zachována nabídka všech uměleckých oborů ZUŠ.

Zájmové vzdělávání realizované ve střediscích volného času

- Síť SVČ je v kraji dostatečná, proto nebudou zapisovány do rejstříku nová SVČ.
- U těchto zařízení bude podporováno zkvalitnění nabízených činností s přihlédnutím k potřebám daného regionu, nikoliv jejich extenzivní rozvoj.

Zájmové vzdělávání a vzdělávání realizované ve školních družinách a školních klubech

- Při úpravách kapacit ŠD a ŠK a u žádostí o zápis nových ŠD a ŠK do rejstříku bude přihlíženo k celkové situaci v regionu, stávající naplněnosti školy, stávající síti školních družin a školních klubů a jejich naplněnosti a síti středisek volného času.
- Do rejstříku zapisovaná kapacita ŠD bude limitována počtem žáků 1. stupně dotčené základní školy, vyšší kapacita bude zapsána do rejstříku pouze v případě, že žadatel doloží, že školní družina bude navštěvována i žáky jiné organizace, která činnost školní družiny nevykonává (včetně počtu žáků jiné školy, kteří budou ŠD navštěvovat).
- Do rejstříku zapisovaná kapacita ŠK (je-li stanovena) bude limitována počtem žáků 2. stupně dotčené základní školy, vyšší kapacita bude podpořena pouze v případě, že žadatel doloží, že školní klub bude navštěvován i žáky jiné organizace, která činnost školního klubu nevykonává (včetně počtu žáků jiné školy, kteří budou ŠK navštěvovat).
- U těchto zařízení bude podporováno zkvalitnění nabízených činností s přihlédnutím k potřebám daného regionu, nikoliv jejich extenzivní rozvoj.

Jazykové vzdělávání

- Síť jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky je v kraji dostatečná, proto nebudou zapisovány do rejstříku nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky.

Poradenská zařízení

- Síť školských poradenských zařízení je v kraji po institucionální stránce dostatečná, proto nebudou zapisována do rejstříku nová školská poradenská zařízení.

- V případě potřeby v návaznosti na aktuální místní dostupnost poradenských služeb v kraji bude podporováno zřízení nových míst výkonu činnosti stávajících školských poradenských zařízení tak, aby byly poradenské služby dostupnější klientům.

Zařízení pro výkon ústavní výchovy

- Vzhledem k připravované transformaci systému náhradní výchovné péče se nepředpokládá vznik nových zařízení pro výkon ústavní výchovy ani navyšování jejich kapacit.

Zařízení pro DVPP

- Nebude podporován vznik dalších zařízení pro DVPP, oblast DVPP je v současné době dostatečně pokryta jednotlivými pracovišti SŠS a Zařízení pro DVPP Brno, krajským pracovištěm NIDV a dalšími subjekty, které v oblasti DVPP působí.
- Proto nebudou zapisována do rejstříku nová zařízení pro DVPP.

Školská ubytovací zařízení

- Nebude podporován vznik nových školských ubytovacích zařízení, přednost bude dána efektivnímu a účelnému využívání stávajících kapacit, proto nebudou zapisována do rejstříku nová školská ubytovací zařízení.
- V závislosti na místních podmínkách bude upřednostňována centralizace ubytovacích služeb před provozem málo naplněných zařízení s vysokými náklady na provoz a požadavky na reprodukci majetku.

Školská zařízení poskytující školní stravování

- Pro zajištění školního stravování budou maximálně využívány kapacity stávajících zařízení.
- Síť a kapacita zařízení školního stravování bude upravována v jednotlivých lokalitách podle skutečných potřeb zajištění školního stravování.

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
4a1	Při posuzování žádostí o změny v rejstříku škol a školských zařízení dodržovat opatření nastavená výše v textu u jednotlivých druhů škol a školských zařízení.	- počet a podíl žádostí, které byly vyřízeny nebo ke kterým byla vydána stanoviska v souladu s uvedenými opatřeními podle jednotlivých druhů škol a školských zařízení	2016–2020	kraj, OŠ KrÚ

B.4.b Efektivní systém financování

V rámci financování lze z pozice Jihomoravského kraje ovlivnit pouze finanční prostředky, které jsou poskytovány z rozpočtu JMK. Není možné do opatření zahrnovat příjmy, které zřizovatel příspěvkových organizací ovlivnit nemůže – zejména prostředky na přímé výdaje na vzdělávání. V tabulce opatření jsou tudíž uvedena pouze ta, která jsou navázaná na rozpočet kraje. Největší

pomocí a úlevou pro příspěvkové organizace by bylo snížení odvodů investičních zdrojů do investičního fondu JMK. Řada organizací totiž začíná mít problémy s financováním především menších investičních akcí, na něž nežadají příspěvek zřizovatele. V důsledku odvodu ve výši 75 % dochází k soustavnému poklesu zůstatků investičních fondů a zároveň i fondů rezervních (v důsledku převodů prostředků z rezervních fondů do investičních). Výsledky hospodaření PO nejsou na takové úrovni, aby zajistily optimální výši prostředků na přídělky fondům organizací.

Dalším opatřením je podpora klíčových programů, které jsou poskytovány z rozpočtu Jihomoravského kraje. Jedná se především o programy, které znamenají podporu takovým aktivitám, které jsou v zájmu JMK i v zájmu školství obecně. Jejich struktura se může měnit v závislostech na aktuálních požadavcích.

V rámci tohoto specifického cíle chce Jihomoravský kraj realizovat následující opatření:

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
4b1	Snížit odvody investičních zdrojů příspěvkových organizací do investičního fondu JMK ze 75 % na původní hodnotu 50 %.	- pokles sazby	rozpočet JMK	JMK
4b2	Zachovat podporu vybraným klíčovým programům z rozpočtu JMK, zejména příspěvek na krytí přímých výdajů na vzdělávání a podpora služby školních psychologů a speciálních pedagogů.	- počet podpořených programů	rozpočet JMK	JMK

C) IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

Implementace DZ kraje bude probíhat v souladu s vyhláškou č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů. Naplňování prioritních cílů DZ kraje bude za každý školní rok vyhodnoceno v rámci Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje.

Pro naplňování DZ kraje byly u jednotlivých priorit stanoveny specifické cíle a u každého z nich jednotlivá opatření, kterými bude realizace specifického cíle naplňována. U každého opatření jsou nastaveny indikátory opatření, pomocí nichž bude naplňování opatření sledováno. Sledována bude rovněž výše finančních prostředků, která byla k naplňování jednotlivých opatření využita.

Kompetence v rámci naplňování DZ kraje jsou rozděleny následovně:

Zastupitelstvo kraje a Rada kraje jsou o naplňování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje informovány 1x ročně v rámci Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihomoravském kraji.

Gesci za naplňování prioritních cílů DZ kraje má ve všech případech **odbor školství Krajského úřadu Jihomoravského kraje**, který provádí společně se spolupracujícími subjekty za každý školní rok vyhodnocení DZ kraje. OŠ KrÚ shromažďuje podklady k vyhodnocení DZ kraje jednak z informací, které má k dispozici z vlastní činnosti, pracuje s podklady a informacemi vyplývajícími z naplňování KAP a MAP v rámci kraje a v neposlední řadě shromažďuje a zpracovává podklady od spolupracujících subjektů.

Do implementace je zapojena také řada **spolupracujících subjektů**, které jsou uvedeny u jednotlivých konkrétních opatření. Tyto subjekty jsou velmi často skutečnými realizátory konkrétních aktivit a projektů směřujících k naplnění specifických cílů. Tyto subjekty budou pravidelně OŠ KrÚ oslovovány se žádostí o poskytnutí podkladů k naplňování jednotlivých aktivit. U škol, které zpracovávají výroční zprávu, bude žádost o zpracování informací k naplňování DZ kraje zahrnuta do podkladů pro zpracování VZ kraje. Ostatní subjekty budou osloveny konkrétním dotazníkem směřujícím k aktivitám, které daný subjekt nebo skupina subjektů realizují. Všechny spolupracující subjekty budou oslovovány pouze dotazy ohledně informací, které nemá OŠ KrÚ k dispozici z jiných zdrojů – viz předchozí odstavec.

Hlavní kroky související s naplňováním DZ kraje v průběhu roku jsou shrnuty v následující tabulce:

	Gesce – OŠ KrÚ JMK	Spolupracující subjekty (realizátoři)
Červen	Iniciace přípravy podkladů pro vyhodnocení DZ kraje za školní rok	
Červenec		Zpracování podkladů pro hodnocení aktivit v rámci jednotlivých opatření za předchozí školní rok
Srpen		
Září	Shromažďování podkladů a dat pro vyhodnocení DZ kraje za předchozí školní rok vyplývajících z vlastní činnosti odboru i z realizace KAP a MAP	
Říjen		
Listopad	Sumarizace dat a zpracování	
Prosinec	vyhodnocení DZ kraje do VZ kraje	

Leden	Předložení VZ kraje k projednání v RJMK	
Únor	Předložení VZ kraje k projednání v ZJMK	
Březen		
Duben		
Květen		

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Obyvatelstvo v okresech JMK k 31.12.2014	6
Tabulka 2: Obyvatelstvo ČR ve věku 15 a více let podle nejvyššího dosaženého vzdělání (k 26.03.2011)	7
Tabulka 3: Počet obyvatel podle věku žijících na území kraje a okresů k 31.12.2014	8
Tabulka 4: Prognóza vývoje počtu obyvatel ve věkových skupinách žijících na území JMK do roku 2024	9
Tabulka 5: Struktura uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji k 31.08.2015	10
Tabulka 6: Nezaměstnanost absolventů SŠ (k 30.04.2015)	11
Tabulka 7: Profese, u kterých zaměstnavatelé při Průzkumu zaměstnanosti k 31.12.2014 avizovali zvyšování počtu pracovníků do konce roku 2015.....	13
Tabulka 8: Meziroční nárůst počtu míst v mateřských školách (2007–2015)	15
Tabulka 9: Počet míst výkonu činnosti mateřské školy (2007–2015)	15
Tabulka 10: Počet dětí v mateřských školách (2007–2015)	15
Tabulka 11: Základní školy (2007–2015)	16
Tabulka 12: Celkový počet žáků SŠ (všechny druhy a formy studia)	18
Tabulka 13: Přehled počtu SŠ (s výjimkou škol, kde je vyučován pouze obor PrŠ)	18
Tabulka 14: Počty žáků podle kategorií dosaženého vzdělání SŠ.....	19
Tabulka 15: Podíly počtu přijímaných do kategorií podle dosaženého vzdělání (denní studium)	20
Tabulka 16: Vývoj počtu žáků 8letých gymnázií v Jihomoravském kraji v letech 2008–2015	21
Tabulka 17: Vývoj počtu žáků 6letých gymnázií v Jihomoravském kraji v letech 2008–2015.....	21
Tabulka 18: Přehled žáků v oborech s výučním listem (denní studium)	22
Tabulka 19: Zkrácené studium – počet žáků 2008–2015	23
Tabulka 20: Vyšší odborné školy	23
Tabulka 21: Skupiny oborů VOŠ (všichni zřizovatelé a všechny formy)	24
Tabulka 22: Absolventi VOŠ (denní studium) 2010–2015	25
Tabulka 23: Individuální integrace MŠ, ZŠ a SŠ	27
Tabulka 24: Skupinová integrace MŠ a ZŠ	28
Tabulka 25: Počet příspěvkových organizací samostatně zřízených Jihomoravským krajem pro děti a žáky se zdravotním postižením.....	30
Tabulka 26: Počty dětí v MŠ se SVP.....	30
Tabulka 27: Počty žáků v ZŠ se SVP	31
Tabulka 28: Počty žáků v SŠ se SVP	31
Tabulka 29: Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy	34
Tabulka 30: Přehled zdravotních postižení dětí v dětských domovech	35
Tabulka 31: Počty klientů speciálně pedagogických center	37
Tabulka 32: Počet klientů PPP (2007–2015)	37
Tabulka 33: Počty žáků ZUŠ.....	39
Tabulka 34: Počty žáků ve školních družinách a školních klubech při ZŠ	41
Tabulka 35: Počty zařízení školního stravování a počty stravovaných dětí, žáků a studentů v ZŠS	44
Tabulka 36: Přepočtený počet pedagogických pracovníků a jejich průměrný plat (2011–2014)	44
Tabulka 37: Dotační program - Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními.....	48
Tabulka 38: Orientační výše finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu na léta 2016–2020	52
Graf 1: Podíl počtu obyvatel ve věkových kategoriích 0-14 a 65+ včetně indexu stáří.....	7
Graf 2: Vývoj počtu narozených dětí v Jihomoravském kraji (1984 - 2014).....	9
Graf 3: Vývoj nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji v letech 2012 - 2015	11
Graf 4: Počty žáků ZŠ a ZUŠ, poměr mezi nimi	39
Graf 5: Účast v neformálním vzdělávání v Jihomoravském kraji.....	49

Seznam použitých zkratek

ANNO - Asociace nestátních neziskových organizací
BK - Blansko
BM - Brno-město
BO - Brno-venkov
BV - Břeclav
CERMAT - Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
CEV - Centrum environmentálního vzdělávání
CLIL - Content and language integrated learning
CVČ - centrum volného času
ČR - Česká republika
ČŠI - Česká školní inspekce
CVV - Centrum vzdělání všem
DD - dětský domov
DDM - dům dětí a mládeže
DDÚ - dětský diagnostický ústav
DM - domov mládeže
DVPP - další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ JMK 2012 - Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2012
ESF - evropské strukturální fondy
EU - Evropská unie
EVVO - environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
HK - hospodářská komora
HO - Hodonín
HR - human resources = lidské zdroje
IPPP - Institut pedagogicko-psychologického poradenství
JCM - Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu
JMK - Jihomoravský kraj
JŠ - jazyková škola
KAP - Krajský akční plán vzdělávání
KKOV - klasifikace oborů
KrÚ JMK - Krajský úřad Jihomoravského kraje
MAP - Místní akční plán vzdělávání
MN - míra nezaměstnanosti
MPSV ČR - Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MŠ - mateřská škola
MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
NIDV - národní institut dalšího vzdělávání
NIV - neinvestiční výdaje
NNO - nevládní nezisková organizace
NSK - národní systém kvalifikací
NÚV - Národní ústav pro vzdělávání; školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
OA - obchodní akademie
OP VVV - operačním program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPR LZ - Operační program rozvoj lidských zdrojů
OSPOD - orgán sociálně-právní ochrany dětí
OŠ KrÚ - odbor školství
OU - odborné učiliště
PČR - Policie České republiky

PO - příspěvková organizace
PPNS - program podpory nadaných studentů
PPP - pedagogicko-psychologická poradna
PrŠ - Praktická škola
RIS - regionální inovační strategie
RVP - rámcový vzdělávací program
SIPVZ - státní informační politika ve vzdělávání
SOŠ - střední odborná škola
SOU - střední odborné učiliště
SOV – soustava oborů vzdělání
SPC - speciálně pedagogické centrum
SPD ČR - Svaz průmyslu a dopravy České republiky
SSŠ - středisko služeb škole
SŠ - střední škola
SVČ - středisko volného času
SVP - speciální vzdělávací potřeby
ŠD - školní družina
ŠJ - školní jídelna
ŠK - školní klub
ŠMP - školní metodické pracoviště
ŠP - školní psycholog
ŠPZ - školní poradenské zařízení
ŠSP - školní speciální pedagog
ŠVP - školní vzdělávací program
ÚIV - Ústav pro informace ve vzdělávání
ÚP - úřad práce
ÚV - ústavní výchova
VOŠ - vyšší odborná škola
VŠ - vysoká škola
VÚ - výchovný ústav
VY - Vyškov
VZ JMK - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihomoravském kraji
ZN - Znojmo
ZŠ - základní škola
ZŠS - zařízení školního stravování
ZUŠ - základní umělecká škola

Přílohy

Příloha č. 1: Skupiny oborů SŠ (všechny formy a všichni zřizovatelé)

Příloha č. 2: Hodnoty použité pro výpočet Ukazatelů pro JMK a přehled Ukazatelů pro JMK za školní roky 2012/13–2015/16.